

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

A HAJÓGYÁRI-SZIGETRE (ÓBUDAI-SZIGET) ÁTÍVELŐ
ÚJ GYALOGOSHÍD LÉTESÍTÉSE ÉRDEKÉBEN

TSZT ÉS FRSZ MÓDOSÍTÁSÁHOZ
VALAMINT A
DÉSZ V. ÜTEM ÓBUDA-BÉKÁSMEGYER TERÜLETÉRE
I. SZAKASZ MÓDOSÍTÁSÁHOZ

Budapest, Óbudai-sziget

Településrendezési eszközök módosítása (TSZT; FRSZÉ DÉSZ)

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

SZERZŐK

Szőke Mérnökiroda Kft.

Szőke László
ügyvezető

Szőke Balázs E.V.

okl. tájépítésmérnök

okl. környezetvédelmi szakmérnök

Tájvédelmi szakértő (SZTjV): SZ-010/2021.

Településtervező - zöldfelületi és tájrendezési szakterület: TK 01-5337

Zöldfelületi tanúsító: TZ 13-1867

Dr. Tankó Károly

régész, örökségvédelmi szakértő

Szakértői engedély száma: OKM 289-5/2008

2025.09.05.

TARTALOMJEGYZÉK

1.	A kidolgozás folyamata.....	3
1.1.	Előzmények, tematika	3
1.2.	A tervezési folyamat más részeihez való kapcsolódás	4
1.3.	A környezeti értékelés készítése során tett javaslatok hatása a terv alakulására	4
1.4.	a környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása, az általuk adott véleményeknek, szempontoknak a környezeti értékelés készítése során történő figyelembevétele	5
1.5.	a környezeti értékelés készítéséhez felhasznált adatok forrása, az alkalmazott módszer korlátai, nehézségek, az előrejelzések érvényességi határai, a felmerült bizonytalanságok.....	7
2.	A terv rövid ismertetése	9
2.1.	A terv céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése.....	9
2.2.	Összefüggés más tervekkel, programokkal	9
2.3.	Változatok.....	10
3.	A terv környezeti hatásai, következményei	11
3.1.	A terv összevetése a nemzetközi, országos és helyi szinten kitűzött környezet- és természetvédelmi célokkal.....	11
3.2.	Környezetvédelmi célok és szempontok megjelenése, illetve figyelembevétele a tervben.	19
3.3.	A jelenlegi környezeti helyzet releváns, a tervvel összefüggésben lévő elemeinek ismertetése	19
3.4.	A fennálló környezeti konfliktusok, problémák leírása és mindezek várható alakulása, ha a terv nem valósulna meg	27
3.5.	A terv megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása.....	27
3.6.	A környezetet érő, környezeti következmények előrejelzése.....	30
3.7.	A környezeti következmények alapján a terv értékelése.....	33
4.	A terv megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezetre káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó, a tervben szereplő intézkedések környezeti hatékonyságának értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre.....	34
5.	Javaslat olyan környezeti szempontú intézkedésekre, amelyeket a terv által befolyásolt más tervben, illetve programban figyelembe kell venni	35
6.	A terv megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezeti hatásokra vonatkozóan a tervben szereplő monitorozási javaslatok.....	37
7.	Közérthető összefoglaló	38
1.	melléklet - A környezeti értékelés tartalmi követelményei	
2.	melléklet – Örökségvédelmi hatástanulmány	

1. A KIDOLGOZÁS FOLYAMATA

1.1. Előzmények, tematika

A módosítás magánberuházói szándék alapján indult, célja az alábbi fejlesztés megalapozása a településrendezési eszközökben: Budapest III. kerületében tervezett gyalogos és kerékpáros híd összeköttetés biztosítása a Hajógyári sziget - gróf Eszterházy János rakpart - egykori BUSZESZ területe között.

A 325/2025. (II: 26.) Főv. Kgy. határozat alapján a Fővárosi Közgyűlés úgy döntött, hogy megindítja a III. kerületi a Hajógyári szigetre átívelő új gyalogos híd megépítéséhez szükséges Településszerkezeti Terv (TSZT), Fővárosi Rendezési Szabályzat (FRSZ), III. kerületi Duna -parti Építési Szabályzat (DÉSZ) eseti módosítására vonatkozó terveztetését a Budapest III. kerület Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatával és a Biggeorge 4. Ingatlanfejlesztő Ingatlanbefektetési Alappal a Fővárosi Közgyűlés határozata alapján megkötött megállapodás szerint.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: Kvt.) (43.§ (4)) alapján „a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló, külön jogszabályban meghatározott olyan tervek, illetve programok, (...) valamint ezek módosításaira, amelyek kidolgozását jogszabály, illetve országgyűlési, kormány- vagy helyi önkormányzati határozat írja elő, és amelyeket a (...) helyi önkormányzati testület dolgoz ki vagy fogad el, (...) külön jogszabály alapján környezeti értékelést magában foglaló környezeti vizsgálatot kell lefolytatni. Környezeti értékelés nélkül terv, illetve program nem terjeszthető elő.” A Kvt. 43.§ (7) bekezdés alapján a környezeti értékelés célja a terv, illetve program, valamint ezek céljait és földrajzi kiterjedését figyelembe vevő ésszerű változatai megvalósításának várható jelentős környezeti hatásainak beazonosítása, leírása és értékelése.

A 43.§ (5) bekezdés alapján külön jogszabály határozza meg azokat a terveket, illetve programokat, amelyeknél a környezeti vizsgálat készítése kötelező, vagy szükségessége a várható környezeti hatás jelentőségének meghatározása alapján dönthető el. Az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. Korm. rendelet (továbbiakban: SKVr.) rendelkezik az egyes tervek, illetve programokhoz kapcsolódó környezeti vizsgálat szükségességéről.

A Főváros Klímavédelmi, Közlekedési és Városfejlesztési Bizottsága úgy döntött a 227/2025. (VI. 23.) KKVB határozatával, hogy az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet 4. § alapján a Budapest III. kerület, Hajógyári-szigetre átívelő új gyalogos híd megépítése érdekében az 50/2015. (I. 28.) Főv. Kgy. határozattal elfogadott Budapest főváros településszerkezeti terve, a Budapest főváros rendezési szabályzatáról szóló 5/2015. (II. 16.) önkormányzati rendelete és a III. kerület, Óbuda-Békásmegyer I. szakasz Duna-parti területére vonatkozó Duna-parti építési szabályzatról szóló 34/2018. (X. 30.) önkormányzati rendelete módosításának tervezéséhez szükségesnek tartja környezeti vizsgálat készítését, valamint elfogadja annak tematikáját a határozat 1. melléklete szerinti tartalommal (1. melléklet).

1.2. A tervezési folyamat más részeihez való kapcsolódás

A terv megvalósításakor várható környezeti hatások jelentőségének véleményezésének megalapozásához, a településrendezési eljárással párhuzamosan a környezeti vizsgálati eljárás lefolytatására is sor kerül. A környezeti vizsgálat a SKVr. 6.§-a szerint a terv kidolgozási, egyeztetési és elfogadási folyamatának része.

A környezeti értékelés a településrendezési terv kidolgozásához kapcsolódik, a tervezési folyamat hozzávetőlegesen párhuzamosan folyt iterációs jelleggel. Ennek következtében a környezeti értékelés folyamán kapott eredmények befolyásolták az új településrendezési terv egyes elemeit. A tervbe folyamatosan beépülő környezeti szempontok jelenthetik a garanciát a döntéshozók számára, hogy a terv törekszik minimalizálni, elkerülni a nem kívánt környezeti konfliktusokat és a fenntarthatóság, a biodiverzitás és a klímavédelem alapvető céljait segíti elő.

Az SKVr. szerinti környezeti értékelés az előzetes tájékoztatási szakaszban adott államigazgatási szervek véleménye és adatszolgáltatásuk figyelembevételével készült.

1.3. A környezeti értékelés készítése során tett javaslatok hatása a terv alakulására

A környezeti értékelés készítésekor az egyeztetésben résztvevő államigazgatási szervek véleményét és a magasabb rendű jogszabályi előírásokat figyelembe véve az alábbi tervezést befolyásoló javaslatok születtek.

A környezeti értékelés során a fő szempont a tervezési terület és szűkebb környezetének meglévő környezeti állapotának legalább szinten tartása, illetve a lehetőségekhez mérten történő javítása, fejlesztése.

A környezeti értékelés készítése során az alábbi szempontok kaptak kiemelt figyelmet, mely a terv alakulására is hatással volt:

- A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény alapján „egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van.” A tervezett fejlesztés egy egyedi tájérték közelében helyezkedik el a TájÉrték Kataszter (TÉKA) adatai alapján.
- A területen megtalálható a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényben meghatározott országos ökológiai hálózat övezetének ökológiai folyosó és puffterület övezetei is. Mindkét típust érinti a tervezett módosítás.
- Budapest Főváros Önkormányzata Közgyűlésének 25/2013. (IV.18.) önkormányzati rendeletével jóváhagyott Budapest helyi jelentőségű védett természeti területeiről szóló rendelet 2021. decemberi módosításával az Óbudai-sziget egyes részeit helyi jelentőségű

védett természeti területként rögzítették. A területen az „Óbudai-szigeti ártéri erdő természetvédelmi terület” található meg. A természetvédelmi területet egy területfelhasználási módosítás érint, mely elősegíti a természeti értékek védelmét, de a híd nyomvonala nem érinti azt.

- Az MaTrT által megállapított, továbbá a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet 3. mellékletében lehatárolt tájképvédelmi terület övezete teljes egészében lefedi a módosítások területét.
- Értékes táji területek: Óbudai-sziget parti sávján található galériaerdő sáv.

A környezeti értékelés során elsősorban táji- és élővilágvédelmi vonatkozású javaslatok kerültek megfogalmazásra, melyeket az 5. fejezet mutat be részletesen.

1.4. a környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása, az általuk adott véleményeknek, szempontoknak a környezeti értékelés készítése során történő figyelembevétele

A „várható környezeti hatás jelentőségének eldöntésével” kapcsolatban az önkormányzat – az SKVr. előírásainak megfelelően – megkereste a környezet védelméért felelős szerveket, előzetes véleményüket kérve. A „várható környezeti hatás jelentőségének eldöntésével” kapcsolatban a környezet védelméért felelős szervek előzetes véleményeket adtak, melyek az alábbiak szerint összegezhetőek:

Szervezet neve	Szükséges +/-	Nyilatkozat
Budapest Főváros Kormányhivatala Állami Főépítész	-	Környezeti vizsgálatot nem tart szükségesnek BP/1701/00247-2/2025
Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	-	Környezeti vizsgálatot nem tart szükségesnek DINPI/2775-1/2025
Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság	-	Nem tartozik a véleményt adó szervek közé
BFKH Népegészségügyi Főosztály	-	Környezeti vizsgálatot nem tart szükségesnek BP/FNEF/02540-3/2025 - településeü BP/FNEF/02540-4/2025 - gyógytényező
Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ	-	Környezeti vizsgálatot nem tart szükségesnek NNGYK/33439-2/2025
BFKH Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály	+	Szükséges örökségvédelmi szempontú környezeti értékelés készítése BP/2602/00405-2/2025

Pest Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály	-	Környezeti vizsgálatot nem tart szükségesnek 30414/6388/2025.ált.
Pest Vármegyei Kormányhivatal Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály	-	-
Pest Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály	-	Környezeti vizsgálatot nem tart szükségesnek PE/ERDŐ/3398-2/2025
Pest Vármegyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági, Állategészségügyi, Növény- és Talajvédelmi Főosztály	-	Környezeti vizsgálatot nem tart szükségesnek. PE/TV/00574-2/2025
BFKH Földhivatali Főosztály	-	-
BFKH Tűzvédelmi és Iparbiztonsági Hatósági Főosztály	-	Környezeti vizsgálatot nem tart szükségesnek. BP/1701/00147-2/2025
Pest Vármegyei Kormányhivatal Tűzvédelmi, Iparbiztonsági és Vízügyi Hatósági Főosztály	-	Környezeti vizsgálatot nem tart szükségesnek. 30414/6399/2025.ált
Pest Vármegyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály	-	-
Főpolgármesteri Hivatal Klíma- és Környezetügyi Főosztály	-	-

Budapest Főváros Kormányhivatalának Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztálya az alábbi nyilatkozat alapján kéri a környezeti értékelés készítését **műemlékvédelmi és régészeti szempontból**:

„A fejlesztéssel érintett területen számos régészeti lelőhely, műemlék, műemléki környezet található, amelyek között I. bírság kategóriájú műemlék ill. kiemelten védett régészeti lelőhelyek is vannak, valamint világörökségi várományos helyszín része. Különös tekintettel a kulturális örökség védelméről szóló a 2001. évi LXIV. törvény 13. § (1) bekezdésére, amely szerint a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeken nem lehet olyan tevékenységet folytatni, amely a lelőhelynek akár részleges állapotromlását eredményezheti, szükséges egy ilyen hosszútávra tervezett, nagyvolumenű fejlesztéshez örökségvédelmi szempontú környezeti értékelést készíteni. Fentieket erősíti meg a világörökségi várományos helyszín státusz és az ebből fakadó kötelezettségek.

1.) A környezeti értékelésnek ki kell terjednie a régészeti, műemléki és műemléki területi érintettség bemutatására és arra, hogy a tervezett módosítás, fejlesztés mindezekre milyen hatást gyakorolhat. Továbbá, hogy a beruházás nem minősül-e ellentétesnek a védetté nyilvánítások céljaival, illetve biztosítja-e a hagyományos tájhasználat megőrzését, valamint a védett érték településképi, illetve tájképi érvényesülését, az alábbi szakaszokra bontva:

- *A híd tervezett kivitelezési munkái,*

- az elkészült híd látványa,
- a megvalósult híd használata, a forgalom, a kapcsolódó kiegészítő ill. további fejlesztések hatása.

2.) A környezeti értékelésben választ kell keresni továbbá arra, hogy örökségvédelmi szempontból hordoz-e, illetve hogyan hordozhatna többlet értéket a gyalogos hídnak a megépítése. Egy kiemelten védett lelőhely területigényével járó beruházás csak abban az esetben támogatható, amennyiben valamilyen szempontból örökségvédelmi érdek is fűződik hozzá, örökségvédelmi többletértéket is hordoz.

3.) A tematika szempontjából kérjük, hogy kiemelten vizsgálják a Helytartói palota és környezete megnevezésű lelőhelyre, műemlékre várhatóan gyakorolt hatást, a palota és környezete aktuálisan ismert, ill. rekonstruált alaprajzi térképére vetítsék rá a tervezett híd és kapcsolódó műtárgyak, stb. elhelyezkedését. Szükség esetén javasoljanak alternatív helyszínt. Valamint kérjük, hogy a kidolgozás során a vízalatti régészeti értékekre várható hatást is vizsgálják.

4.) Kérjük, hogy a környezeti értékelés régészeti szakterületi részét olyan régész szakember vagy intézmény készítse el, aki, amely a tervezési terület régészeti szakmai eredményeiben jártas, javasoljuk, hogy a régészeti örökséggel és a műemléki értékkel kapcsolatos szakértői tevékenységről szóló 439/2013. (XI. 20.) Korm. rendeletet vegyék figyelembe. Ezúton tájékoztatom, hogy a BTM Aquincumi Múzeum és Régészeti Park (1031 Budapest, Szentendrei út 135.) jelenleg is folytat kutatást a területen.”

1.5. a környezeti értékelés készítéséhez felhasznált adatok forrása, az alkalmazott módszer korlátai, nehézségek, az előrejelzések érvényességi határai, a felmerült bizonytalanságok

A környezeti értékelés elkészítéséhez szükséges adatok beszerzése a településrendezési terv készítéséhez felhasznált adatok begyűjtésével együttesen történt. A környezeti értékeléshez minden közadat rendelkezésre állt. A környezeti értékelés a tervezés során beérkezett megrendelői adatszolgáltatásokat vette figyelembe, melyeket a 3.5-ös fejezet mutat be.

A településrendezési terv tervezése, ezen belül a környezetalakítási és tájrendezési alátámasztó munkarész, illetve az SKVr. szerinti környezeti értékelés az alábbiakban felsorolt tervi előzmények, továbbá az előzetes tájékoztatási szakaszban adott államigazgatási szervek véleménye és adatszolgáltatásuk figyelembevételével készült.

A településrendezési terv készítésekor meghatározó, hogy az abban foglaltak összhangban legyenek a magasabb rendű tervekkel, programokkal, a vonatkozó jogszabályi előírásokkal, valamint az érintett államigazgatási szervek véleményével, a terv készítésében érdekelt felek elképzeléseinek megvalósíthatósága érdekében. Fontos, hogy a terv élvezze az érintett lakosság, a civil szervezetek támogatását is.

A felhasznált adatok forrása a következő volt:

- Az 50/2015.(I.28.) Főv. Kgy. határozattal elfogadott, a 364/2021.(II.24.) Főv. Kgy. határozattal módosított Budapest Főváros Településszerkezeti Terve (TSZT)
- 13/2021.(III.4.) Főv. Kgy. rendelettel módosított 5/2015.(II.16.) Főv. Kgy. rendelettel jóváhagyott Fővárosi Rendezési Szabályzat (FRSZ)
- Budapest Főváros Önkormányzat Közgyűlésének 34/2018. (X.30.) Főv. Kgy. rendeletével jóváhagyott, Óbuda-Békásmegyer III. kerület I. számú (északi) partszakaszának Duna-parti Építési Szabályzata (DÉSZ)
- Óbuda-Békásmegyer Kerületi Építési Szabályzatáról szóló III. kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének 20/2018. (VI.26.) önkormányzati rendelete (ÓBÉSZ)
- Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata 6/2019. (II.8.) önkormányzati rendeletével jóváhagyott Óbuda-Békásmegyer I. szakasz Duna-parti területére vonatkozó kerületi építési szabályzat (DKÉSZ)
- Dövényi Zoltán: Magyarország kistájainak katasztere, második átdolgozott és bővített kiadás, Budapest, 2010.
- Telepítési tanulmányterv – A Budapest III. kerületi Waterfront City ingatlanfejlesztés és a Hajógyári-sziget közötti közvetlen gyalogos hídkapcsolat biztosítására, 2024. június, Urban-Lis Stúdió Kft.)
- Google Earth és Openstreetmap alaptérképként

2. A TERV RÖVID ISMERTETÉSE

2.1. A terv céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése

A 325/2025. (II: 26.) Főv. Kgy. határozat alapján a Fővárosi Közgyűlés úgy döntött, hogy megindítja a III. kerületi a Hajógyári szigetre átívelő új gyalogos híd megépítéséhez szükséges Településszerkezeti Terv (TSZT), Fővárosi Rendezési Szabályzat (FRSZ), III. kerületi Duna -parti Építési Szabályzat (DÉSZ) eseti módosítására vonatkozó terveztetését a Budapest III. kerület Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatával és a Biggeorge 4. Ingatlanfejlesztő Ingatlanbefektetési Alappal a Fővárosi Közgyűlés határozata alapján megkötött megállapodás szerint.

A terv célja: a tervezett gyalogos és kerékpáros híd összeköttetés biztosítása a Hajógyári sziget - gróf Eszterházy János rakpart - egykori BUSZESZ területe között. A területen a tervezett Duna-híd létesítéséhez a hatályos TSZT és az FRSZ eseti módosítása, a DÉSZ és a DKÉSZ módosítása is szükséges. (A DKÉSZ módosításáról a döntés a Budapest Főváros III. kerület Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatának jogkörébe tartozik.)

A tervezett gyalogos híd a Waterfront City komplex ingatlanfejlesztés területén a védett, volt szeszgyári főépület déli oldalán létesülő központi térről indul, a HÉV, a rakparti út és a Duna mellékága felett átívelve éri el az Óbudai-szigetet.

„A híd az Óbudai-sziget egykori hajógyári területén az ú.n. „Kis-sziget” részén érkezik meg a korábban állami, jelenleg a Petőfi Kulturális Ügynökséghez tartozó 18386/4 hrsz-ú telkek északi részén. A sziget e részén kulturális-rekreációs negyed létesítése van tervben, melynek pontos részletei még nem ismertek, nem nyilvánosak.

A Duna és a sziget megközelítése jelenleg igen problémás, a lakótelepi területekről csak külpontos helyszínen, nagy kerülőút által lehetséges. A tervezett gyalogos híd a lakótelep súlypontjában elsődlegesen az óbudai lakosságot kívánja szolgálni. Legfőbb szerepe, hogy végre lehetőséget biztosítson az Óbudai lakótelepen élő, megközelítőleg 35 000 főnyi, a Dunától elszakított lakosság számára a sziget rekreációs és zöldterületeinek mindennapos használatára, távlatban a kulturálisrekreációs negyed megközelítésére.” (Telepítési tanulmányterv – A Budapest III. kerületi Waterfront City ingatlanfejlesztés és a Hajógyári-sziget közötti közvetlen gyalogos hídkapcsolat biztosítására, 2024. június, Urban-Lis Stúdió Kft.)

2.2. Összefüggés más tervekkel, programokkal

A tervezési területre az alábbi területrendezési tervek vonatkoznak:

- 2018. évi. CXXXIX tv. Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről (MATrT)
 - Országos Területrendezési Terv (OTrT)
 - Budapesti Agglomeráció Területrendezési Terve (BATrT)

- 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról (MvM rendelet)
- Az 50/2015.(I.28.) Főv. Kgy. határozattal elfogadott, a 364/2021.(II.24.) Főv. Kgy. határozattal módosított Budapest Főváros Településszerkezeti Terve (TSZT)
- 13/2021.(III.4.) Főv. Kgy. rendelettel módosított 5/2015.(II.16.) Főv. Kgy. rendelettel jóváhagyott Fővárosi Rendezési Szabályzat (FRSZ)
- Budapest Főváros Önkormányzat Közgyűlésének 34/2018. (X.30.) Főv. Kgy. rendeletével jóváhagyott, Óbuda-Békásmegyer III. kerület I. számú (északi) partszakaszának Duna-parti Építési Szabályzata (DÉSZ)
- Óbuda-Békásmegyer Kerületi Építési Szabályzatáról szóló III. kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének 20/2018. (VI.26.) önkormányzati rendelete (ÓBÉSZ)
- Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata 6/2019. (II.8.) önkormányzati rendeletével jóváhagyott Óbuda-Békásmegyer I. szakasz Duna-parti területére vonatkozó kerületi építési szabályzat (DKÉSZ)

Az Óbudai-sziget területén a TSZT-ben, FRSZ-ben a területfelhasználási egységek határának, ezzel megegyezően a DÉSZ-ben az övezetek határának módosítása szükséges. Ezenfelül a tervezett gyalogos híd megvalósítása érdekében a híd tervezett elemként való feltüntetése szükséges, mely több tervet és tervlapot is érint. A TSZT és FRSZ egyes tervlapjain „tervezett Duna-híd” jelölés szerepeltetése szükséges. A DÉSZ – DKÉSZ – ÓBÉSZ tervlapjain azonos helyen jelenítendő meg a tervezett gyalogos híd.

Az érintett jogszabályokkal való összhangot az új településrendezési eszközök Alátámasztó javaslata tartalmazza részletesen.

2.3. Változatok

A településtervezési folyamat során nem kerültek kidolgozásra tervváltozatok. A terv célja a gyalogos és kerékpáros összeköttetés biztosítása a Hajógyári sziget - gróf Eszterházy János rakpart - egykori BUSZESZ területe között. A tervek alapján a tervezett gyalogos híd a Waterfront City komplex ingatlanfejlesztés területén a védett, volt szeszgyári főépület déli oldalán létesülő központi térről indul, a HÉV, a rakparti út és a Duna mellékága felett átívelve éri el az Óbudai-szigetet.

A helyszín megválasztása adott, ugyanis a folyamatban lévő ingatlanfejlesztés területét tervezik összekötni az Óbudai-szigettel. A tervezett gyalogoshíd ezenfelül lehetőséget biztosít Óbuda központi területeinek Dunával való kapcsolatának megteremtésére azáltal, hogy direkt gyalogos összeköttetést hoz létre az Óbudai-szigettel, egyúttal közvetve a Duna mellékágának vízfelületével is.

3. A TERV KÖRNYEZETI HATÁSAI, KÖVETKEZMÉNYEI

3.1. A terv összevetése a nemzetközi, országos és helyi szinten kitűzött környezet- és természetvédelmi célokkal

A tervezett változások megvalósításához szükséges településtervezési folyamatban a párhuzamosan futó településrendezési terv készítésénél felhasznált tervi előzmények és a környezet- és természetvédelemért felelős államigazgatási szervek előzetes véleményei figyelembe lettek véve annak érdekében, hogy a várható kedvezőtlen környezeti hatások minimalizálását elérjék. A megismert környezeti alapállapotok ismeretében a tervezés során az új szabályozás a lehetséges negatív hatások minimalizálására törekedve készült el. A magasabb rendű tervekkel a vizsgálat tárgyát képező településrendezési terv összhangban áll.

A tervezett fejlesztések és a megvalósításukhoz szükséges településrendezési eszközök készítése a környezet- és természetvédelmi célok, követelmények és elvárások figyelembevételével készült. A környezeti értékelés szempontjából releváns módosításokat, és azok környezeti hatásait a 3.6. fejezetben részletesen ismertetjük.

A továbbiakban ismertetjük a nemzetközi, országos és települési szinten kitűzött környezetvédelmi és természetvédelmi célkitűzéseket, valamint ezek tárgyi módosítással való kapcsolódásait.

Az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens Unió létrehozása – Az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra vonatkozó új uniós stratégia (2021)

Az európai zöld megállapodás, az EU fenntartható jövőt célzó növekedési stratégiája azon a felismerésen alapul, hogy a zöld átállás lehetőség, a cselekvés elmulasztása pedig hatalmas költségekkel jár. Megmutatja, hogy a klímasemlegesség melletti elkötelezettségének köszönhetően az EU vezető szerepet tölt be a legrosszabb megelőzése, az EU 2013. évi alkalmazkodási stratégiájára építő ambiciózusabb alkalmazkodási fellépés megcélzásával pedig a jobb felkészülés terén.

A hosszú távú elképzelés az, hogy 2050-ben az EU az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens társadalom lesz, amely teljes mértékben alkalmazkodott az éghajlatváltozás elkerülhetetlen hatásaihoz. Ez azt jelenti, hogy 2050-re, amikor az EU szeretné elérni a klímasemlegességet, a Párizsi Megállapodásnak és a javasolt európai klímarendeletnek megfelelően megerősítette alkalmazkodóképességét és minimálisra csökkentette az éghajlati hatásokkal szembeni kiszolgáltatottságát.

Fő célkitűzések	Kapcsolódás a tervi elemekkel
Intelligensebb alkalmazkodás: az ismeretek gazdagítása és a bizonytalanság kezelése	nem releváns
Az alkalmazkodással kapcsolatos ismeretek határainak kitolása	nem releváns
Több és jobb, az éghajlattal kapcsolatos kockázatokra és veszteségekre vonatkozó adat	nem releváns
A Climate-ADAPT platform mint az alkalmazkodás mértékadó európai platformja	nem releváns

Fő célkitűzések	Kapcsolódás a tervi elemekkel
Szisztematikusabb alkalmazkodás: A szakpolitika kialakításának támogatása minden szinten és ágazatban	nem releváns
Az alkalmazkodási stratégiák és tervek fejlesztése	nem releváns
A helyi, egyéni és igazságos reziliencia előmozdítása	A projekt elősegíti a közösségek ellenálló képességét azáltal, hogy könnyebben elérhető rekreációs lehetőséget biztosít a lakosságnak.
Az éghajlatváltozással szembeni reziliencia beépítése a nemzeti költségvetési keretekbe	nem releváns
A természetalapú alkalmazkodási megoldások támogatása	nem releváns
Gyorsabb alkalmazkodás: az alkalmazkodás felgyorsítása minden területen	nem releváns
Az alkalmazkodási megoldások bevezetésének felgyorsítása	nem releváns
Az éghajlatváltozással kapcsolatos kockázatok mérséklése	A híd hozzájárul a városi zöldinfrastruktúra (Óbudai-sziget) jobb elérhetőségéhez, ami erősíti a város klímaadaptív térszerkezetét.
Az éghajlatváltozással szembeni védelmi rés megszüntetése	nem releváns
Az édesvíz elérhetőségének és fenntarthatóságának biztosítása	nem releváns
Az éghajlatváltozással szembeni rezilienciát célzó nemzetközi fellépés fokozása	nem releváns
Az éghajlatváltozással szembeni nemzetközi reziliencia és felkészültség fokozása	nem releváns
A nemzetközi finanszírozás növelése az éghajlatváltozással szembeni reziliencia kiépítése érdekében	nem releváns
Az alkalmazkodással kapcsolatos globális elkötelezettség és információcsere megerősítése	nem releváns

EU 8-dik környezetvédelmi cselekvési programja

Az unió környezetvédelmi politikáját az 1970-es évek közepe óta meghatározott időszak alatt elérendő és kiemelt célkitűzéseket meghatározó cselekvési programok irányítják. 2013 novemberében fogadta el az Európai Parlament és az Európai Unió Tanácsa a hetedik környezetvédelmi cselekvési programot (Jólét, bolygónk felélése nélkül), mely 2020-ig szólt.

A Tanács 2019. október 4-én jóváhagyta a leendő nyolcadik környezetvédelmi cselekvési programról szóló következtetéseket, amelyben felkérte a Bizottságot, hogy terjesszen elő egy nagyratörő és célzott programot a 2021–2030-as időszakra vonatkozóan. Az Európai Bizottság 2020. október 14-én benyújtotta a 2030-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra irányuló javaslatát, melyet 2022. március 29-én az Európai Tanács elfogadott.

A program iránymutatással szolgál az európai környezetvédelmi és éghajlat-politika alakításához és végrehajtásához a 2030-ig tartó időszakban. A javaslat támogatja az Európai Zöld Megállapodás környezetvédelmi és éghajlat-politikai célkitűzéseit. Lehetőséget nyújt az EU egészének, hogy megismételje elkötelezettségét a hetedik környezetvédelmi cselekvési program 2050-es jövőképe iránt: biztosítani akarjuk a jólétet mindenkinek, miközben a bolygó határain belül maradunk.

A nyolcadik cselekvési program célja, hogy felgyorsítsa az átmenetet egy klímasemleges, erőforrás-hatékony és regeneráló gazdaság felé annak alapján, hogy az emberi jólét kulcsa az egészséges ökoszisztémák működése.

Hat kiemelt célkitűzés	Kapcsolódás a tervi elemekkel
az üvegházhatású gáz kibocsátás 2030-ra vonatkozó céljának és az éghajlat-semlegesség 2050-ig történő elérése	A híd elősegíti a fenntartható közlekedési módokat (kerékpár, gyaloglás), csökkentve a közlekedéshez kapcsolódó kibocsátásokat.
az alkalmazkodóképesség növelése, az ellenállóképesség erősítése és az éghajlatváltozással szembeni sérülékenység csökkentése	A projekt elősegíti a közösségek ellenálló képességét azáltal, hogy könnyebben elérhető rekreációs lehetőséget biztosít a lakosságnak. A híd hozzájárul a városi zöldinfrastruktúra (Óbudai-sziget) jobb elérhetőségéhez, ami erősíti a város klímaadaptív térszerkezetét.
előrelépés a regeneratív növekedési modell felé, a gazdasági növekedés elválasztása az erőforrások felhasználásától és a környezet pusztulásától, valamint a körforgásos gazdaságra való áttérés felgyorsítása	nem releváns
a szennyezésmintességre való törekvés megvalósítása, ideértve a levegőt, a vizet és a talajt is, valamint az európai egészségének és jólétének védelme	Az autósforgalom csökkentésével a projekt mérsékli a levegő- és zajszennyezést a városban.
a biológiai sokféleség védelme, megőrzése és helyreállítása, valamint a természeti tőke (nevezetesen a levegő, a víz, a talaj és az erdő, az édesvíz, a vizes élőhelyek és a tengeri ökoszisztémák) fejlesztése	nem releváns
a termeléssel és a fogyasztással kapcsolatos környezeti és éghajlati nyomás csökkentése (különösen az energia, az ipari fejlesztés, az épületek és az infrastruktúra, a mobilitás és az élelmiszer-ellátás területén)	nem releváns

A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia

A stratégia célja, hogy Európa biológiai sokfélesége 2030-ra a helyreállítás útján járjon a természet, az emberek és az éghajlat érdekében. A stratégia egy átfogó kötelezettségvállalási és intézkedési keretrendszert hoz létre a biológiai sokféleség csökkenésének alábbi kiváltó okai elleni küzdelem érdekében:

- a szárazföldi és a tengeri területhasználat változása;
- a biológiai erőforrások túlzott kiaknázása;
- az éghajlatváltozás;
- a szennyezés; és
- az idegenhonos inváziós fajok.

A stratégia támogatja az éghajlatváltozás mérséklése és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás iránt természetalapú megoldások révén tett erőfeszítéseket, amelyekkel a szennyezés egészséges ökoszisztémákban lehet kiválasztani és tárolni, és amelyek segítenek abban, hogy a természet és a társadalom alkalmazkodjon az éghajlatváltozás elkerülhetetlen hatásaihoz.

Fő célkitűzések	Kapcsolódás a tervi elemekkel
A védett területek koherens hálózata	nem releváns
Uniós természet-helyreállítási terv	nem releváns
Az átalakító erejű változások előmozdítása	Az autósforgalom csökkentésével a projekt mérsékli a levegő- és zajszennyezést a városban.

Fő célkitűzések	Kapcsolódás a tervi elemekkel
	A híd hozzájárul ahhoz, hogy a lakosság közvetlenebb kapcsolatba kerüljön a természeti környezettel, ami erősíti a természet iránti felelősségérzetet.
A biológiai sokféleséggel kapcsolatos, nagyratörő globális menetrend	nem releváns

5. Nemzeti Környezetvédelmi Program és Természetvédelmi Alapterv (2026-ig)

Magyarország környezetpolitikai céljainak és intézkedéseinek átfogó keretét 1997 óta a Nemzeti Környezetvédelmi Programok jelentik. A 27/2015. (VI.17.) OGY határozattal elfogadott 4. Nemzeti Környezetvédelmi Program 2020-ban lezárult, emiatt szükségessé vált a 2021-2026 közötti időszakra szóló 5. Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-5) kidolgozása.

Az NKP-5 feladata, hogy az ország környezeti állapotát, a társadalom fejlődési céljait, valamint a nemzetközi együttműködésből és az EU-tagságból adódó kötelezettségeket figyelembe véve meghatározza az ország környezeti céljait és az elérésükhöz szükséges feladatokat és eszközöket. Az NKP-5 szemléletében kiemelkedő hangsúlyt kap a környezetvédelem horizontális – valamennyi ágazatot érintő – jellege és fontos, hogy a környezeti szempontok a társadalmi-gazdasági folyamatok minden részében megfelelően érvényesüljenek.

Az NKP-5 összhangban van az Európai Unió 2030-ig tartó időszakra szóló nyolcadik környezetvédelmi cselekvési programjával és az Országgyűlés által elfogadott Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiával. Az NKP-5 egyúttal a 2021–2027 közötti időszakban rendelkezésre álló környezetügyi célú európai uniós fejlesztési források felhasználásának szakmai megalapozását is szolgálja.

Az Országgyűlés 2022. december 7-én fogadta el az NKP-5-öt.

A program a következő célkitűzéseket fekteti le:

Célkitűzések	Kapcsolódás a tervi elemekkel
Az emberi egészség és az életminőség környezeti feltételeinek javítása, a környezetterhelés hatásainak csökkentése.	A projekt elősegíti az emberek egészségi állapotát és életminőségét azáltal, hogy könnyebben elérhető rekreációs lehetőséget biztosít a lakosságnak.
Természeti értékek és erőforrások védelme, helyreállítása, fenntartható használata.	nem releváns
Az erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése és körforgásos működésének erősítése.	nem releváns
A környezetbiztonság javítása.	Az autósforgalom csökkentésével a projekt mérsékli a levegő- és zajszennyezést a városban.

3. Nemzeti Biodiverzitás Stratégia (2030-ig)

A biológiai sokféleség megőrzésének 2030-ig szóló nemzeti stratégiája Magyarország biológiai sokféleségének megőrzésére és fenntartható hasznosítására vonatkozó átfogó stratégia, amelyet a nemzetközi és európai uniós kötelezettségekkel összhangban kell kidolgozni. A hazai stratégia megalkotásával párhuzamosan megtörtént a kunming-montreali világszintű biológiai sokféleség

megőrzési keretstratégia kidolgozása, melyet a Biológiai Sokféleség Egyezmény részes feleinek 15. konferenciája fogadott el 2022. decemberben, Montrealban. Az Európai Unió már 2020-ban elfogadta a biodiverzitás stratégiáját. A 3. Nemzeti Biodiverzitás Stratégia reflektál az EU 2030-ig szóló biodiverzitás stratégiájában megfogalmazott uniós kötelezettségvállalásokra.

A 3. Nemzeti Biodiverzitás Stratégia kidolgozása során követendő szempont volt, hogy az a nemzeti sajátosságokat figyelembe véve igazodjon az Európai Unió 2030-ig szóló biodiverzitás stratégiájához. Emellett cél, hogy a stratégia kezelje a SWOT-elemzés során feltárt problémákat, továbbá kellő hangsúllyal érvényesüljenek benne hazánk főbb környezeti, társadalmi és gazdasági, valamint a biológiai sokféleség szempontjából legfontosabb ágazatok sajátosságai. A 3. Nemzeti Biodiverzitás Stratégia a biológiai sokféleség állapotát és helyzetét is elemzi, és a 2030-ra vonatkozó nemzeti jövőképet szem előtt tartva 3 stratégiai területet jelöl ki, amelyeken belül 19 célkitűzés összpontosít a biológiai sokféleség védelmével kapcsolatos hazai problémák kezelésére.

A 3. Nemzeti Biodiverzitási Stratégiát a Kormány 2023. augusztus 8-án hagyta jóvá.

Stratégiai terület / célkitűzés	Kapcsolódás a tervi elemekkel
A biológiai sokféleséget fenyegető veszélyek csökkentése	
A védelemben részesülő területek koherens hálózatának kialakítása, a védett és Natura 2000 területek állapotának javítása és megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása.	A beruházás tervezése során fontos szempont, hogy a sziget természeti értékei (pl. élőhelyek) ne sérüljenek.
Leromlott ökoszisztémák helyreállítása, természeti értékeik és szolgáltatás-nyújtó képességük megőrzése és helyreállítása.	nem releváns
A kedvezőtlen természetvédelmi helyzetben lévő fajok helyzetének javítása.	nem releváns
A természetes és természetközeli ökoszisztémákat károsító idegenhonos inváziós fajok állományainak visszaszorítása, továbbterjedésük, valamint a potenciális veszélyt jelentő inváziós fajok hazánkba történő bekerülésének és betelepülésének megakadályozása.	nem releváns
A kereskedelmi célú hasznosítás által veszélyeztetett fajok védelme.	nem releváns
A biológiai sokféleséget veszélyeztető szennyezések csökkentése.	Az autósforgalom csökkentésével a projekt mérsékli a levegő- és zajszennyezést a városban.
A géntechnológiával módosított szervezetek (GMO) környezetbe történő kibocsátása nem veszélyezteti a biológiai sokféleséget.	nem releváns
A beporzók helyzetének felmérése, állományuk hanyatlásának megállítása és a beporzás, mint ökoszisztéma-szolgáltatás fenntartása és helyreállítása.	nem releváns
A klímaváltozás és a biológiai sokféleség megőrzés közötti összefüggések fokozottabb megismerése, az ökoszisztémák klímaváltozással szembeni ellenálló képességének javítása, továbbá a biológiai sokféleség megőrzése a klímaváltozás hatásainak mérséklése és az alkalmazkodás elősegítése érdekében.	nem releváns
A biológiai sokféleség fenntartható használata és a hasznok megosztása	
A biológiai sokféleség megőrzését és a környezet- és tájvédelmi szempontokat szem előtt tartó fenntartható és mozaikos mezőgazdálkodás elterjesztése, valamint a biológia sokféleség megőrzés szempontjainak érvényesítése a Közös Agrárpolitikában.	nem releváns

Stratégiai terület / célkitűzés	Kapcsolódás a tervi elemekkel
A genetikai erőforrások megőrzése, valamint a genetikai erőforrásokhoz való hozzáférés és a használatukból származó hasznok igazságos és méltányos megosztásának biztosítása.	nem releváns
A meglévő természetes és öreg erdők megőrzése, a biológiai sokféleség szempontjából kiemelkedő értéket képviselő erdőállományok területének bővítése, továbbá a biológiai sokféleség megőrzése és fejlesztése szempontjából kedvező erdőszerkezet kialakítása.	A beruházás tervezése során fontos szempont, hogy a sziget természeti értékei (pl. élőhelyek) ne sérüljenek.
Fenntartható vad- és halgazdálkodás biztosítása, amely nem veszélyezteti a biológiai sokféleség megújulását.	nem releváns
Fenntartható vízgazdálkodás, vízviszartartás és az ésszerű, takarékos vízhasználat elterjesztése a biológiai sokféleség megőrzése és az ökoszisztémaszolgáltatások fenntartása érdekében.	nem releváns
A zöldinfrastruktúra elemeinek összehangolt fejlesztése, fenntartása és javítása.	A híd hozzájárul a városi zöldinfrastruktúra (Óbudai-sziget) jobb elérhetőségéhez, ami erősíti a város klímaadaptív térszerkezetét.
Az ökoszisztéma-szolgáltatások értékelése, valamint a megőrzésüket és helyreállításukat szolgáló szempontok integrálása az érintett ágazati szakpolitikák döntési folyamataiba az ökoszisztémák szolgáltatásnyújtó-képességének hatékonyabb megőrzése és helyreállítása érdekében.	nem releváns
A végrehajtást támogató eszközök és megoldások	
A biológiai sokféleség megőrzésével és fenntartható használatával kapcsolatos ismeretek bővítése, a megőrzéssel kapcsolatos tevékenységek tudományos megalapozottságának biztosítása.	nem releváns
A biológiai sokféleség jelentőségével, a hazai természeti értékek megőrzésével kapcsolatos szemlélet formálása, a tudatosság kialakítása és elterjesztése.	A híd hozzájárul ahhoz, hogy a lakosság közvetlenebb kapcsolatba kerüljön a természeti környezettel, ami erősíti a természet iránti felelősségérzetet.
Nemzetközi együttműködés erősítése a biológiai sokféleség megőrzése érdekében.	nem releváns

Nemzeti Tájstratégia (NTS)

Az NTS a hazai tájak megőrzésével kapcsolatos célkitűzéseket fogalmazza meg a 2017-2026-os időszakra. Az NTS egyik alapfeladata a társadalom figyelmének és felelősségérzetének felkeltése annak érdekében, hogy a hazai, illetve a határon átnyúló tájak védelme, kezelése és tervezése céljából az érdekelt helyi, országos és nemzetközi szinten is együttműködjenek. A stratégia az egyezmény szellemiségének megfelelően a védelemkezelés-tervezés hármas eszközrendszerét alkalmazva határozza meg a célokat és feladatokat.

Célkitűzések	Kapcsolódás a tervi elemekkel
Táji adottságokon alapuló tájhasznosítás megalapozása	
Táji adottságokon alapuló tájhasznosítás kereteinek meghatározása	A híd hozzájárul a városi zöldinfrastruktúra (Óbudai-sziget) jobb elérhetőségéhez, ami erősíti a város táji adottságain alapuló térszerkezetét.
A tájhasználat változásának nyomon követése	nem releváns
A táji adottságokon alapuló tájhasznosítás integrálása a döntési mechanizmusokba	nem releváns
Komplex tájszemlélet integrálása a kutatásokba	nem releváns
Élhető táj – élhető település – bölcs tájhasznosítás	

Célkitűzések	Kapcsolódás a tervi elemekkel
Kompakt, klímabarát, értékőrző települések	A híd hozzájárul a városi zöldinfrastruktúra (Óbudai-sziget) jobb elérhetőségéhez, ami erősíti a város klímaadaptív térszerkezetét.
Tájba illesztett infrastruktúrák	A tervezett híd illeszkedik a környék tájkarakterébe.
Táji adottságokon alapuló termelési funkciók	nem releváns
Táji adottságokon alapuló rekreációs funkciók	A híd hozzájárul a városi zöldinfrastruktúra (Óbudai-sziget) jobb elérhetőségéhez, ami erősíti a városi lakosság rekreációs lehetőségeit.
Jobban működő szabályozási és védelmi funkciók	nem releváns
A tájidentitás növelése	
Fogékonyság, társadalmi felelősségvállalás növelése	A híd hozzájárul ahhoz, hogy a lakosság közvetlenebb kapcsolatba kerüljön a természeti környezettel, ami erősíti a természet iránti felelősségérzetet.
A társadalmi részvétel növelése	nem releváns
A tájjal kapcsolatos képzés, oktatás fejlesztése	nem releváns

Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (2018-2023)

A 2018-2030 közötti időszakra vonatkozó, 2050-ig tartó időszakra is kitekintést nyújtó második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia kidolgozása során a közpolitikai cél egy olyan nemzeti éghajlatváltozási stratégia megalkotása volt, amely lefekteti azokat a célkitűzéseket, amelyek megvalósításával az éghajlatváltozás által előidézett hatások hosszútávon kezelhetők.

A dokumentum alapján a nemzetközi erőfeszítésekkel összhangban az országnak mérsékelnie kell az üvegházhatású gázok kibocsátását, továbbá – az ország érdekeit szem előtt tartva – növelni kell a szén-dioxid elnyelő kapacitásokat. Ezek a lépések hozzájárulnak a nemzetközi klímavédelmi együttműködéshez, amelynek sikeres megvalósítása esetén hosszútávon mérsékelhető az üvegházhatású gázok légköri koncentrációja, amely a globális légköri hőmérséklet további emelkedési ütemének csökkenéséhez vezet. A CO₂ kibocsátás csökkentése és az elnyelő képesség növelése mellett a dokumentum szerint szükséges az ország területét érő hatások objektív értékelése is.

Specifikus célok	Kapcsolódás a tervi elemekkel
Dekarbonizáció (A fosszilis energiahordozók kiváltása; Energiahatékonyság növelése; Term. erőforrások igényeinek mérséklése; Zöldgazdaság-fejlesztés; Erdőtelepítés, CLT; Kutaás, fejlesztés, innováció)	A híd elősegíti a fenntartható közlekedési módokat (kerékpár, gyaloglás), csökkentve a közlekedéshez kapcsolódó kibocsátásokat.
Sérülékenységi vizsgálat (Horiz. integráció az államigazgatásban; Partnerség a médiával; Szemléletformálás az oktatásban; Társ. kampányok a klímatudatosságért; Hálózat-építés az érdekeltekkel)	nem releváns
Alkalmazkodás és felkészülés (Természeti erőforrások megóvása; Sérülékeny térségek alkalmazkodása; Sérülékeny ágazatok alkalmazkodása; Nemzetstratégiai területek alkalmazkodása; Társadalom alkalmazkodása; Kutatás, fejlesztés, innováció)	<p>A híd hozzájárul ahhoz, hogy a lakosság közvetlenebb kapcsolatba kerüljön a természeti környezettel, ami erősíti a természet iránti felelősségérzetet.</p> <p>A projekt elősegíti a közösségek ellenálló képességét azáltal, hogy könnyebben elérhető rekreációs lehetőséget biztosít a lakosoknak.</p> <p>A híd hozzájárul a városi zöldinfrastruktúra (Óbudai-sziget) jobb elérhetőségéhez, ami erősíti a város klímaadaptív térszerkezetét.</p>

Specifikus célok	Kapcsolódás a tervi elemekkel
Éghajlati partnerség (NATÉR kidolgozása, fenntartása; Éghajlatvált. alap- és alkalmazott kutatások; Sérülékenységi módszertan, mutatók)	nem releváns

Budapest Környezetvédelmi Programja 2021-2026

Budapest Főváros 2021-2026 időszakra szóló Környezetvédelmi Programja egy olyan önálló települési környezetvédelmi program, amelyet a Fővárosi Önkormányzat kötelező önkormányzati feladataként Budapest környezetének védelme, állapotának javítása, valamint mindezzel összhangban a fővárosi fejlesztések környezeti szempontú megalapozottságának elősegítése érdekében dolgoz ki, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvényben meghatározott követelményeknek megfelelően.

Célok	Kapcsolódás a tervi elemekkel
Egészséges, biztonságos környezet biztosítása	
Levegőminőség	Az autósforgalom csökkentésével a projekt mérsékli a levegő- és zajszennyezést a városban.
Alkalmazkodás az éghajlatváltozás helyi hatásaihoz	A híd hozzájárul a városi zöldinfrastruktúra (Óbudai-sziget) jobb elérhetőségéhez, ami erősíti a város klímaadaptív térszerkezetét. A projekt elősegíti a közösségek ellenálló képességét azáltal, hogy könnyebben elérhető rekreációs lehetőséget biztosít a lakosságnak.
Zajterhelés	Az autósforgalom csökkentésével a projekt mérsékli a levegő- és zajszennyezést a városban.
Talajok	nem releváns
Ivóvíz, szennyvíz	nem releváns
Árvízügy	nem releváns
Iparbiztonság	nem releváns
Településtudatosság	nem releváns
Természeti tőke védelme, növelése	
Természetvédelem	nem releváns
Fenntartható erőforrás-gazdálkodás megteremtése	
Klímavédelem és energetika	A híd elősegíti a fenntartható közlekedési módokat (kerékpár, gyaloglás), csökkentve a közlekedéshez kapcsolódó kibocsátásokat.
Hulladékgazdálkodás	nem releváns
Csapadékvíz-gazdálkodás	nem releváns
Települési zöldinfrastruktúra	A híd hozzájárul a városi zöldinfrastruktúra (Óbudai-sziget) jobb elérhetőségéhez, ami erősíti a város klímaadaptív térszerkezetét.
Környezetbarát városirányítás, városfejlesztés megvalósítása	
Környezetbarát tervezési módszerek	nem releváns
Barnamezős területek	nem releváns
Közlekedésügy	A híd elősegíti a fenntartható közlekedési módokat (kerékpár, gyaloglás), csökkentve a közlekedéshez kapcsolódó kibocsátásokat.
Környezettudatosság erősítése	
Környezeti állapotértékelés	nem releváns
Szemléletformálás	A híd hozzájárul ahhoz, hogy a lakosság közvetlenebb kapcsolatba kerüljön a természeti környezettel, ami erősíti a természet iránti felelősségérzetet.
Partnerség, kezdeményezések támogatása	nem releváns

3.2. Környezetvédelmi célok és szempontok megjelenése, illetve figyelembevétele a tervben

A tervezett fejlesztés és a megvalósításukhoz szükséges településrendezési eszközök készítése a környezet- és természetvédelmi célok, követelmények és elvárások figyelembevételével készült. A környezeti értékelés szempontjából releváns módosításokat a 3.5 fejezetben részletesen ismertetjük.

A településrendezési terv jelen módosítása környezetvédelmi szempontból megfelelő keretet szab ahhoz, hogy a létesítmények építési engedélyeinek készítésekor elegendő mozgástér és egyben szükséges kötöttség legyen a környezetvédelmi előírások teljesíthetőségéhez.

A környezeti értékelés során az alábbi szempontokat vettük figyelembe:

- a módosítással érintett terület jelenlegi környezeti állapota, jellemző területhasználat;
- a módosítással érintett terület hatályos területfelhasználása is figyelembevétele került, még ha ez a területfelhasználás a valóságban nem is valósult meg. Ilyenkor kifejezetten a változtatás következtében megnövekvő vagy csökkenő környezeti hatásokat vizsgáltuk (beépítési intenzitás növekedése/csökkenése);
- a módosítás hatása a környezeti elemekre: talaj, felszíni és felszín alatti víz, levegő, élővilág, épített környezet;
- a módosítás hatása a környezeti elemek rendszereire, folyamataira, szerkezetére: tájvédelem, klímavédelem, biodiverzitás védelme, ökológiai rendszerek védelme;
- a módosítás hatása a természetvédelmi területekre;
- a módosítás hatása az emberek egészségi állapotára: zaj- és rezgésvédelem, levegőtisztaság-védelem, zöldinfrastruktúra védelme, fenntartható hulladékgazdálkodás.

3.3. A jelenlegi környezeti helyzet releváns, a tervvel összefüggésben lévő elemeinek ismertetése

Élővilág

A meglévő élővilág jellemzéséhez a Telepítési tanulmányterv megállapításait vettük figyelembe:

„Mivel a folyamszabályozás során a Duna Hajógyári-szigeti mellékágának nyugati oldala – egy rövid, K híd menti szakasztól eltekintve – burkolt partfal kialakítást kapott, a természeti értékek mélyebb elemzése a vizsgált terület Hajógyári-szigeti oldalán releváns.

Ott – a vizsgált területtel érintett szakaszon –, a jellemzően természetközeli zöldfelületekként megjelenő, vízpartközeli, intenzív növényborítottságú területek jelenleg, mint a közhasználat elől elzárt, természeti élőhelyként funkcionálnak, magas biológiai aktivitásukkal kedvező ökológiai és klimatikus hatást gyakorolva közvetlen és távolabbi környezetükre.

A sziget déli terület részének eredeti – jellemzően füzes társulások, puha- (pl. fűz, nyár) és keményfa (pl. tölgy, kőris, szil) ligeterdők képezte – vegetációja napjainkra csak kis mértékben maradt fenn a XIX. század derekától jellemző hajógyári hasznosítás és egyéb antropogén beavatkozások okán. Sajnos a

korábbi, intenzív használatból adódóan a jelentősen degradált területrészekben idegenhonos, invazív növényfajok is megjelentek pl. zöld juhar (*Acer negundo*), fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), illetve különböző iszalag fajok (*Cleamtis* sp.). Azok visszaszorítása az értékes növényállomány megőrzése céljából kiemelt fontosságú.

A vizsgált terület északi szomszédságáig kiterjed a Nagy-szigeten összefüggő ártéri ligeterdőt alkotó galériaerdő sáv, mely fejlett cserje és lombkoronaszintű társulásainak köszönhetően napjainkra fővárosi jelentőségű védelmet élvez. A védelem főként a helyi természetes és természetközeli állapotok megtartására és javítására irányul, keretében a fent leírt, egykori keményfás ártéri erdősáv helyreállításának elősegítése, az ott előforduló értékes és védett növény- és állatfajok védelme, természetes élőhelyének megőrzése a cél. Az ártéri erdősávban megjelenő fajok között a fehér nyár (*Populus alba*), fehér fűz (*Salix alba*) és egyéb idős fekete nyár (*Populus nigra*) fajok dominálnak. Habár a sziget északi, Nagy-szigeti része természetvédelmi oltalom alatt álló növényfajokban inkább bővelkedik, a déli területreszen is megbújnak értékek. A duna-völgyi / ligeti csillagvirág (*Scilla vindobonensis*) állomány például csaknem 8000 főre tehető, míg az ún. csilláros sárma (*Ornithogalum refractum*) egyedszáma is meghaladja a száz tővet. A fent említett part menti vegetáción kívül a vizsgált területen található egyes szoliter fák és fasorok képviselnek kisebb-nagyobb értéket. Azok részletes bemutatása a Dendrológiai vizsgálat c. fejezetben történik.

A korábban említett értékes, védett galériaerdő növénytársulása egyfajta élőhelysávként is tekintendő, mely számos, természetvédelmi értékkel bíró állatfaj számára is otthont biztosít. Habár a védett terület a vizsgálat területtel csak szomszédsági értelemben hozható összefüggésbe, a tervezett hídkapcsolat megvalósulása esetén a részletesebb tervezés és későbbi kivitelezés idején feltétlen kiemelt figyelem fordítandó a szigeten megjelenő állatvilág és élőhelyének védelmére.

Az ártéri ligeterdősáv keskeny kiterjedése és városon belüli izolált megjelenése szélesebb körű emlőállomány megjelenésének nem kedvez, mégis számos olyan, értékes gerinces faj megfigyelhető a területen, mint a közönséges erdei mókus (*Sciurus vulgaris*), az eurázsiai hód (*Castor fiber*) vagy a keleti sün (*Erinaceus roumanicus*). Fontos még kiemelni a különböző denevér (*Chiroptera*) fajokat, valamint a nem védett, de a helyi ökoszisztéma szempontjából meghatározó szerepű vörös róka (*Vulpes vulpes*) egyedeket is.

Legkiterjedtebb, értékes állománya a bogaraknak és lepkéknek figyelhető meg. A skarlát bogár (*Cucujus cinnaberinus*), a szarvasbogár (*Lucanus cervus*), a színjátzólepke (*Apatura ilia*), csíkos medvelepke (*Euplagia quadripunctaria*), illetve az ún. atalanta lepke (*Vanessa atalanta*) populáció számottevőnek mondható a védett erdősávban.

A hüllők közül különböző béka (*Anura*) fajok és mocsári teknősök (*Emys orbicularis*) fordulnak elő a ligeterdős területen.

Kiemelendő továbbá a Hajógyári-sziget Budapest mindennapjaiban betöltött ornitológiai szerepe is. Az itt időszakosan megjelenő, illetve állandó jelleggel élő és fészkelő fajok – a Kis-sziget jellemzően közhasználat elől elzárt működése okán – nem csak a sziget északi, hanem déli részén is egyaránt megfigyelhetők. A teljesség igénye nélkül a közvetlen vízparti élőhelyek tekintetében említésre érdemes

a szürke gém (*Ardea cinerea*), a nagy kárókatona (*Phalacrocorax carbo*), illetve a nagy bukó (*Mergus merganser*); míg az erdősült élőhelyeken macskabagollyal (*Strix aluco*) és különböző fakopáncs fajokkal (*Dendrocopos*) találkozhatunk a leggyakrabban. Egyes háborítatlan helyszíneken a vándorló madarak közül is megfigyelhetők ritkaságba számba menő példányok, például különböző – kontyos, fekete- és füstös – récék (*Aythya fuligula*, *Melanitta nigra*, *Melanitta fusca*), illetve sarki és északi búvárok (*Gavia arctica* és *stellata*).

(...)

Az Óbudai-szigeten a tervezett műtárgy tágabb környezetében lévő fák között a felhagyott ipari használat folyományaként jelentős az özönfajok jelenléte, a részletesen vizsgált területen belül az inváziós egyedek az állomány közel harmadát teszik ki. A műtárgy közvetlen környezetében 111 db faegyed dendrológiai felmérése történt meg a környezettudatos tervezés okán. A fajösszetétel tekintetében a fehér nyár (*Populus alba*), mezei juhar (*Acer campestre*), zöld juhar (*Acer negundo*), fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) egyedek dominanciája figyelhető meg. Utóbbi kettő esetében kiemelendő azok özön jellege, a két agresszíven terjedő inváziós faj közel felét adja a felmért fajoknak. Kevés a honos faj és a folyóvizeket kísérő faállomány elegyes fajai is hiányoznak a területről a magasabb térszinteken. Az invazív, valamint a rossz egészségügyi állapotú fák megtartásával a tervezés során nem indokolt számolni, ezért a telepítési tanulmányban ezek nem szerepelnek a releváns egyedek között. Ezzel lényegében egybevág a DÉSZ előírása is, mely szerint az „Országos ökológiai hálózat – ökológiai folyosó övezeten” belül kizárólag őshonos fafajok telepíthetők.

(...)

Az alaptérképen öt szín különíthető el aszerint, hogy milyen idős, állagú és egészségi állapotú az adott egyed. Ezek alapján:

- sötétlila színű jelölést kaptak az inváziós egyedek;
- világos lila színű jelöléssel szerepelnek a kiszáradt fák, illetve azok az egyedek, amelyek vitalitása nagyon alacsony, alig hajtanak, épp, hogy élnek;
- világoszöld színnel jelöltek azok a fák, amelyek nem inváziós fajok, de nem is kiemelkedő korúak, fejlettségűek;
- közép zöld színűek a középkorú és idősödő, nem inváziós példányok; míg
- sötétzöld színnel jelöltek azok a feltétlen megtartandó, idős és matuzsálemi korú fák, melyek amellet, hogy nem invazívak, nagy törzsmérővel, koronával, a terület domináns példányai.”

meglévő faegyedek dendrológiai állapotfelmérése
a tervezett műtárgy közvetlen környezetében
a továbbtervezés során figyelembeveendő faegyedek

- matuzsálem faegyed
- középkorú, idős faegyed
- fiatal faegyed

a továbbtervezés során kiválasztásra javasolt faegyedek

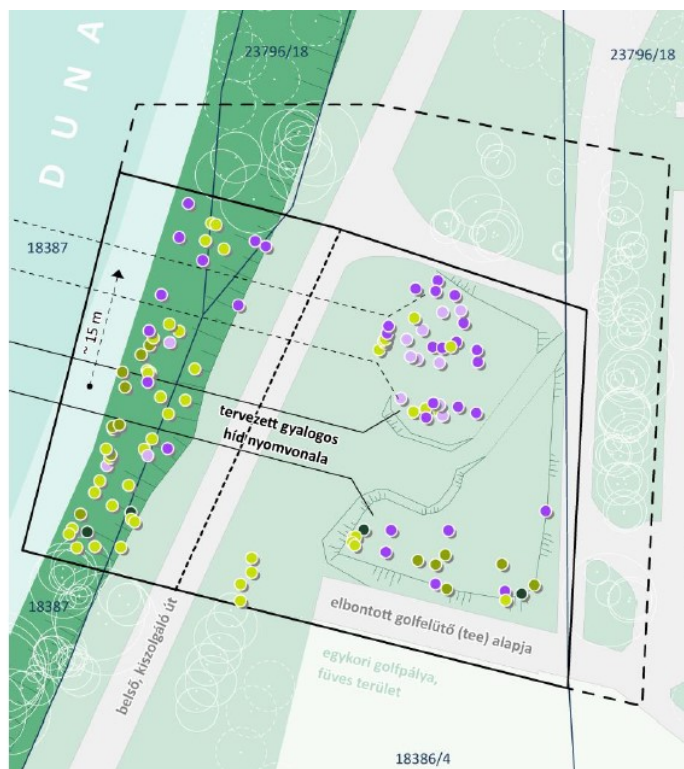
- élettelen / rossz egészségügyi állapotú faegyed
- invazív fajú faegyed

dendrológiai elemzés vizsgált területének lehatárolása

- a tervezett műtárgy közvetlen környezete
- - - part menti sáv / időszakosan elöntött terület
- - - tágabb környezet
- tervezett gyalogos híd nyomvonala

alaptérképi elemek

- meglévő / elbontott beépítés
- burkolt felület
- zöldfelület
- a tágabb környezet / térség faegyedei
- Duna medre és partja
- rézsú
- 18386/4 telekhatár és helyrajzi szám

*Meglévő faegyedek dendrológiai állapotfelmérése
a tervezett műtárgy közvetlen környezetében
forrás: saját ábra Dr. Szabó Krisztina okl. favizsgáló
szakmérnök Faállomány értékelés, favizsgálati dok. alapján*

1. ábra: Meglévő faegyedek dendrológiai állapotfelmérése a tervezett műtárgy közvetlen környezetében (forrás: Telepítési tanulmányterv – A Budapest III. kerületi Waterfront City ingatlanfejlesztés és a Hajógyári-sziget közötti közvetlen gyalogos hídkapcsolat biztosítására, 2024. június, Urban-Lis Stúdió Kft.)

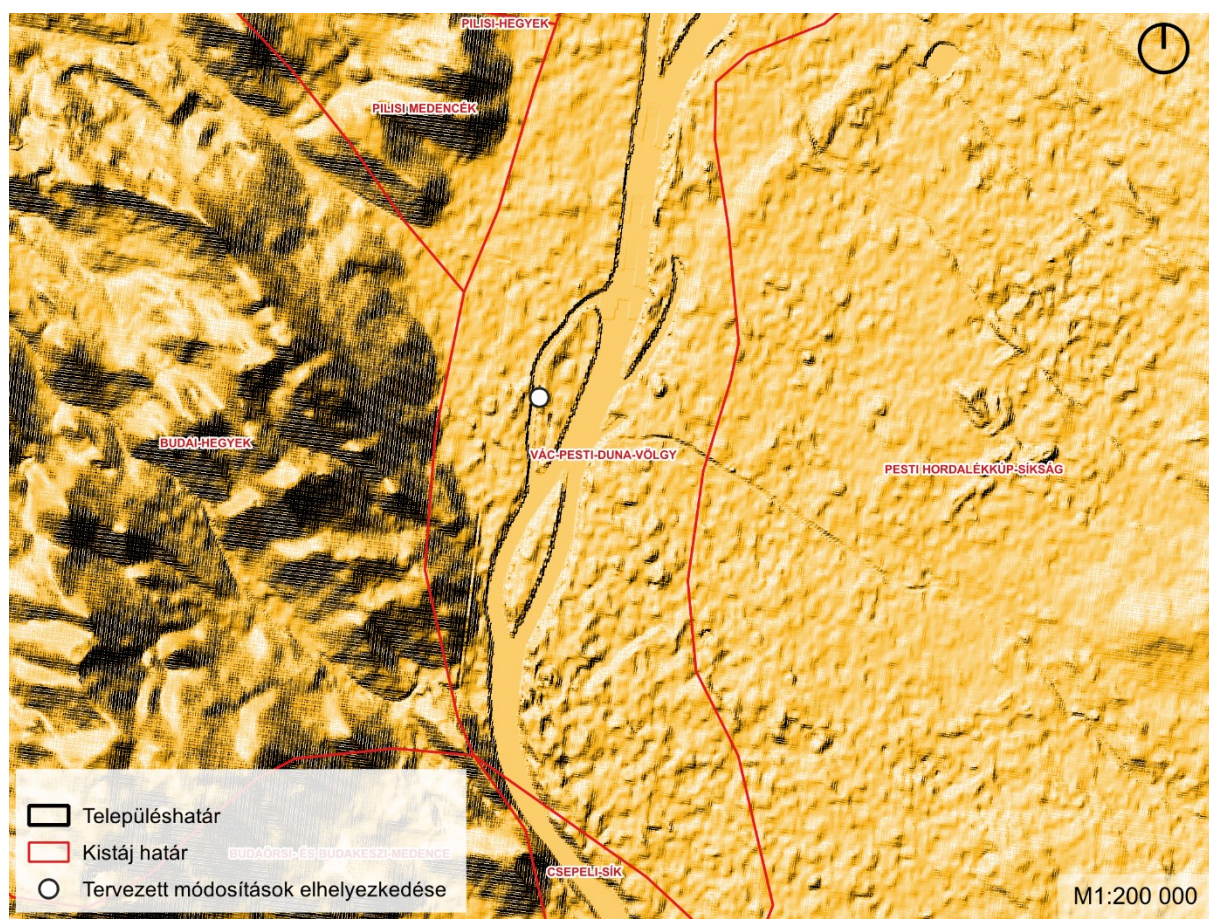
2. ábra: A tervezett módosítások és a természetvédelmi területek elhelyezkedése

A területen megtalálható a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényben meghatározott országos ökológiai hálózat övezetének ökológiai folyosó és pufferterület övezetei is. Mindkét típust érinti a tervezett módosítás. s

Budapest Főváros Önkormányzata Közgyűlésének 25/2013. (IV.18.) önkormányzati rendeletével jóváhagyott Budapest helyi jelentőségű védett természeti területeiről szóló rendelet 2021. decemberi módosításával az Óbudai-sziget egyes részeit helyi jelentőségű védett természeti területként rögzítették. A területen az „Óbudai-szigeti ártéri erdő természetvédelmi terület” található meg. A természetvédelmi területet egy területfelhasználási módosítás érint, mely elősegíti a természeti értékek védelmét, de a híd nyomvonala nem érinti azt.

Tájhasználat, tájkép

A tervezett módosítások Budapest belterületén, a III. kerületben az Óbudai-sziget déli részén tervezettek. A terület a Vác-Pesti-Duna-völgy kistájhoz tartozik. Domborzati adottságait meghatározza a Duna medre, valamint a vízpartok több méter magas parti sávja. A budai oldalon az épített rakpartok, míg a szigeti oldalon a galériaerdő rézsús felülete jelentkezik meghatározó tájképi elemként.

3. ábra: Kistájak és domborzati adottságok

A kistájra az alábbi leírás a jellemző:

„A kistáj túlnyomóan 98 m tszf-i magasságú ártéri síkság, legmagasabb pontja 122 m-en van, K-en a magasabb (max. 235 m) Dunateraszokkal jellemezhető Pesti-síksággal határos, Ny-on pedig az alacsony- és magasártér, továbbá a Duna idősebb teraszszigetei is ide tartoznak, a határt a hegyláb felszín-peremek jelzik.

Az átlagos relatív relief a bal parton és a Szentendrei- szigeten 3 m/km², a jobb parton nagy szórással 15 m/km². Az alacsony- és a magasártér átlagosan 3, ill. 6 m-rel magasabb a Duna 0 pontjánál. Orográfiai domborzattípusát tekintve enyhén hullámos síkság. Felszíni formáinak döntő többsége a folyóvizek eróziós és akkumulációs tevékenységéhez kapcsolódik. A Duna jobb partján árkos törésvonalakkal előrejelzett völgyek sűrű hálózata rajzolódik ki.

(...)

A kistáj É-i része mérsékelten meleg-mérsékelten száraz, a D-i fele meleg-száraz. A napsütés évi összege 1900-1930 óra körüli. Az évi középhőmérséklet É-on 10,0 °C, D-en a városi hatás következtében 10,6-11,2 °C. (...) A csapadék évi összege 550-600 mm. (...) Az uralkodó szélirány általában az É-i, ÉNy-i, de a változatos domborzati viszonyok miatt helyenként a Ny-i. Az átlagos szélsébség 2-2,5 m/s.”

(Dövényi Zoltán: Magyarország kistájainak katasztere, második átdolgozott és bővített kiadás, Budapest, 2010)

A tervezett fejlesztés érinti Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi. CXXXIX törvényben (Trtv) meghatározott Országos Területrendezési Terv (OTrT) szerinti Tájképvédelmi terület övezetét.

4. ábra: A Tájképvédelmi terület övezetének lehatárolása

A módosítással érintett területek a fejlesztés alatt álló Waterfront City komplex ingatlanfejlesztési területet kötik össze az Óbudai-szigettel. Az ingatlanfejlesztés területén jelenleg építkezés alatt álló területek, illetve már meglévő lakóterületek találhatók. A hídfő közelében fekszik a Kaszap István park. A híd a HÉV nyomvonala, illetve a gróf Esterházy János rakpart fölött húzódik, majd a Duna-mellékágát elhagyva csatlakozik be az Óbudai-sziget zöldfelületeibe a meglévő golfpályától északabbra. A terület jelenleg zöldfelületként hasznosított, mely két részre különül: a part menti keskeny galériaerdősávra, valamint a meglévő út túloldalán található gyepes-fás vegetációra.

5. ábra: A terület tájhasználata

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény alapján „egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van.” Egyedi tájértéknek tekinthetők azok a leginkább külterületen előforduló épített emlékek, melyek nem állnak műemléki védelem alatt, de megőrzésük fontos lehet. A tervezett fejlesztés a „Az aquincumi helytartó palotájának maradványai” elnevezésű egyedi tájérték közelében helyezkedik el a TájÉrték Kataszter (TÉKA) adatai alapján.

Táji értéként jelentkezik még a területen a sziget parti sávjában található galéria erdősáv.

6. ábra: Egyedei tájértékek (forrás: TÉKA adatbázis)

A felszíni és a felszín alatti víz, talajvédelem

A III. kerület a 27/2004. (XII.25.) KvVM rendelet melléklete alapján érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen fekszik. A tervezett híd a Duna mellékága felett húzódik. A tervezési terület érinti a hidrogeológiai „B” védőövezetet.

7. ábra: Hidrogeológiai védőtávolságok

Örökségvédelem

A kulturális örökségvédelem a Telepítési tanulmányterv megállapításait vettük figyelembe:

„A tervezett hídszerkezet nyugati oldalon a világörökségi várományos helyszín védőövezetébe tartozik, ugyanis a keleti megérkezési pont a Hajógyári-szigeten, továbbá a korábbi BUSZESZ területétől délre fekvő területek a világörökségi várományos helyszín területébe soroltak.

A vizsgált helyszín környezetében a Waterfront City területén fővárosi helyi védettségű építmények találhatók:

- a 18380/6 helyrajzi szám – Folyamőr utca 7-13. alatt a BUSZESZ, egykori Leipziger szeszgyár központi csarnok három traktusa, illetve
- a 18391/5 helyrajzi szám – Folyamőr utca megnevezéssel a BUSZESZ, egykori Leipziger szeszgyár központi csarnok kéménye.

A területen azóta történő telekosztásoknak köszönhetően a helyrajzi szám szintű megjelölés azóta változott. A Hajógyári-szigeten, a tervezett objektumtól délre műemlék (törzsszám: 15242 [401]) és annak műemléki környezete (törzsszám: 15243 [400]) jelölt, az ún. aquincumi helytartó (Hadrianus) palotájának maradványai.”

Levegőtisztaság-védelem és zajterhelés

A híd környezetében jelentősebb légszennyező- és zajforrásként a közutak forgalma azonosítható. Jellemzően a gróf Esterházy János rakpart, valamint a tervezési területtől kicsit távolabb a Szentendrei út forgalma a meghatározó. A zajterhelés tekintetében még a HÉV játszik szerepet.

3.4. A fennálló környezeti konfliktusok, problémák leírása és mindezek várható alakulása, ha a terv nem valósulna meg

A területen a HÉV nyomvonala, valamint a rakparti út izolációs hatással bírnak, ugyanis elvágják a lakóterületeket a Duna-parttól. A rekreációs lehetőségeket az Óbudai-sziget nehézkes megközelítése is befolyásolja, melyek szintén konfliktust jelentenek a lakóövezetben. A terv nem megvalósulása esetén ezen konfliktusok továbbra is fennmaradnak.

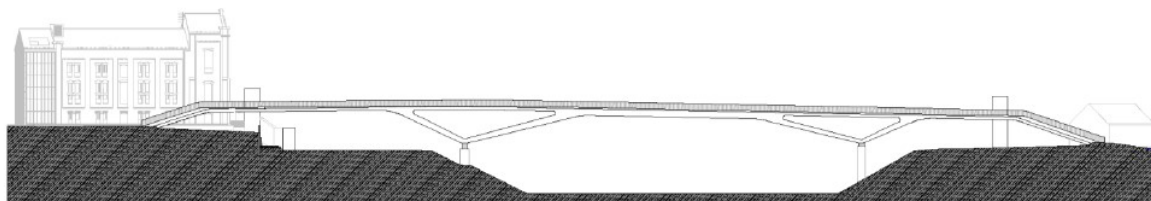
3.5. A terv megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása

A terv célja a gyalogos és kerékpáros összeköttetés biztosítása a Hajógyári sziget - gróf Eszterházy János rakpart - egykori BUSZESZ területe között. A tervek alapján a tervezett gyalogos híd a Waterfront City komplex ingatlanfejlesztés területén a védett, volt szeszgyári főépület déli oldalán létesülő központi térről indul, a HÉV, a rakparti út és a Duna mellékága felett átívelve éri el az Óbudai-szigetet.

A híd az Óbudai-sziget egykori hajógyári területén az ú.n. „Kis-sziget” részén érkezik meg a korábban állami, jelenleg a Petőfi Kulturális Ügynökséghez tartozó 18386/4 hrsz-ú telkek északi részén. A sziget

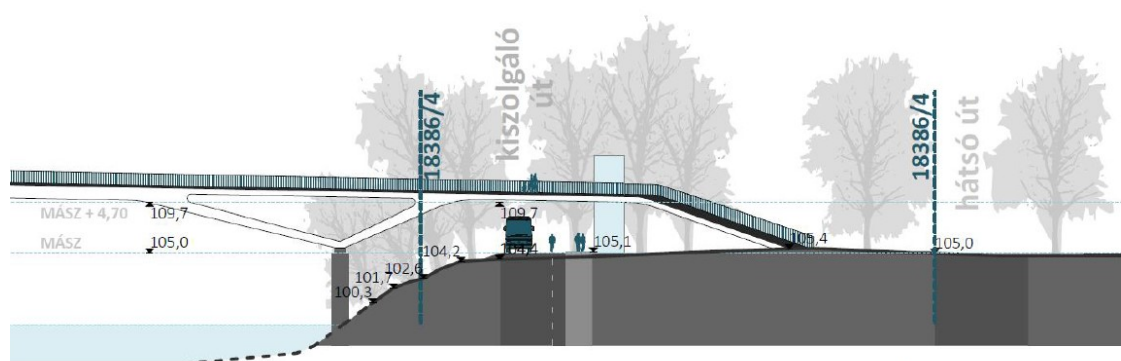
e részén kulturális-rekreációs negyed létesítése van tervben, melynek pontos részletei még nem ismertek, nem nyilvánosak.

A tervezett híd műszaki kialakítását az alábbi ábrák mutatják be.

*Javasolt környezetalkítás a tervezett hídkapcsolat környezetében, oldal és hosszszézeti kialakítás
forrás: Waterfront City gyalogos híd terv | Hajnal Építész Stúdió Kft. (2024)*

8. ábra: Javasolt környezetalkítás (forrás: (forrás: Telepítési tanulmányterv – A Budapest III. kerületi Waterfront City ingatlanfejlesztés és a Hajógyári-sziget közötti közvetlen gyalogos hídkapcsolat biztosítására, 2024. június, Urban-Lis Stúdió Kft.)

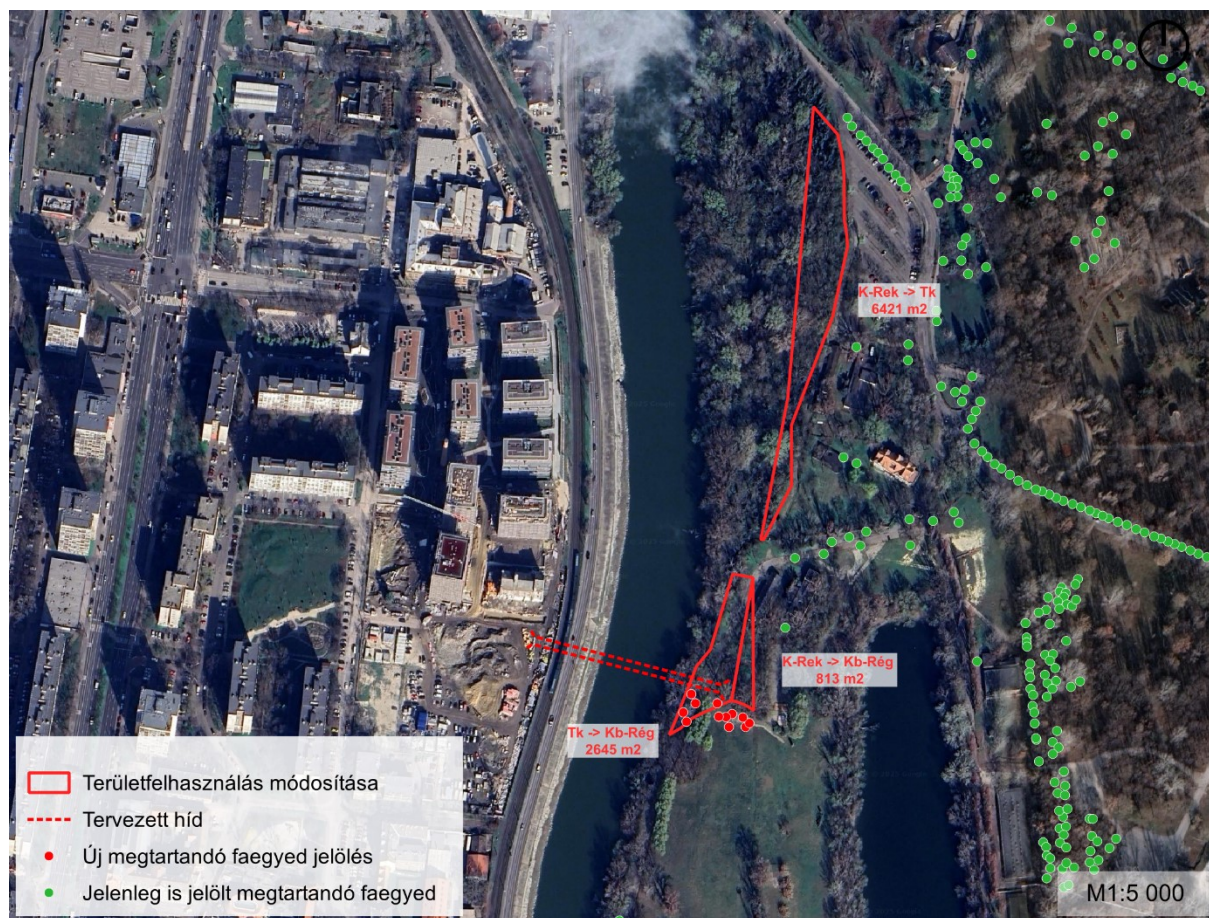
*Metszet - a tervezett gyalogos híd Óbudai-szigeten való érkezése
forrás: saját ábra - Hajnal Építész Iroda terveinek felhasználásával*

9. ábra: Metszet (forrás: (forrás: Telepítési tanulmányterv – A Budapest III. kerületi Waterfront City ingatlanfejlesztés és a Hajógyári-sziget közötti közvetlen gyalogos hídkapcsolat biztosítására, 2024. június, Urban-Lis Stúdió Kft.)

A területen a tervezett Duna-híd létesítéséhez a hatályos TSZT és az FRSZ eseti módosítása, a DÉSZ és a DKÉSZ módosítása is szükséges. (A DKÉSZ módosításáról a döntés a Budapest Főváros III. kerület Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatának jogkörébe tartozik.) A híd nyomvonalának feltüntetésén kívül szükséges a meglévő területfelhasználási besorolásokat is változtatni a tervezett funkció miatt. A tervbe a természetvédelmi szempontoknak megfelelően megtartandó faegyedek jelölése is megtörténik.

Tehát összességében az alábbi változások érintik a településrendezési eszközöket:

- új gyalogos és kerékpáros Duna-híd nyomvonalának jelölése
- területfelhasználás változások:
 - Beépítésre szánt terület / Nagykiterjedésű rekreációs és szabadidős terület (K-Rek) -> Beépítésre nem szánt terület / Természetközeli terület (Tk) 6421 m²-en
 - Beépítésre szánt terület / Nagykiterjedésű rekreációs és szabadidős terület (K-Rek) -> Beépítésre nem szánt terület / Régészeti bemutató terület (Kb-Rég) 813 m²-en
 - Beépítésre nem szánt terület / Természetközeli terület (Tk) -> Beépítésre nem szánt terület / Régészeti bemutató terület (Kb-Rég) 2645 m²-en
- új megtartandó faegyedek jelölése

10. ábra: Tervezett változások

3.6. A környezetet érő, környezeti következmények előrejelzése

Élővilágvédelem

A Telepítési tanulmányterv megállapításai alapján:

*„A parti sávban kb. 10-12 db releváns egyed érint a tervezett műtárgy, ezek nem számítanak az általános állapotmutató szerinti „jó állapotú fának”. Számos egyed esetében sérült a gyökérnyak, a koronában sérült vázágak, száraz ágak, ágcsontok láthatók. A gyalogos híd nyomvonala főként fiatal, kb. 16-18 éves cserjének is tekinthető cseregalagonyákat (*Crataegus laevigata*), valamint középkorú vagy idősebb fehér nyárfákat (*Populus alba*) érint, melyek becsült átlag életkora 40-60 év. A szigeten lévő hídfő a dendrológiai vizsgálat figyelembevételével került megtervezésre úgy, hogy a lépcsők és az egyéb építményrészek lehetőleg ne érintsenek az elemzés alapján számításba vett releváns fákat. A híd érkeztetése ezért a híd tengelyétől délre lévő fákat elkerüli, az északra lévő facsoport várhatóan hosszabb távon megmaradó egyedeit is kikerüli.”*

A tervezett híd potenciálisan pár darab faegyed kivágásával jár, de jellemzően nem jó állapotú, értékes fák kerülnek kivágásra. Jó állapotú, értékes fák közül potenciálisan csak néhány egyedet érinthet a beruházás, de ennek meghatározását a tervezés későbbi fázisában lehet pontosan megállapítani a kiviteli tervek ismeretében.

A híd és kapcsolódó létesítményei fragmentáló hatása migrációs/diszperziós barrierként jelentkezhet a Duna mellékága felett, illetve a galéria erdősávban, de ez a hatás nem jelentős, ugyanis a parti sávban még lábakon áll a felépítmény.

A híd és kapcsolódó létesítményei területfoglalással járnak, ahol a meglévő élőhelyek megszűnnek, a biológiailag aktív felületek aránya csökken és a burkolt felületeké nő. Ennek mértéke alacsony (kb. 1000 m²), jelentős hatás nem várható, ugyanakkor a tervezés későbbi fázisában, a kivitelezés előtt, vegetációs időszakban, az illetékes Nemzeti Park szakembereivel egyeztetve, fel kell mérni az érintett területen található védett növények populációját, és a felmérés alapján szükséges módosítani a hatásbecslést.

Kedvezőtlen, hogy természetközeli területeket sorolnak át régészeti területbe (2645 m²), de a tervezett területfelhasználás-változások összességében pozitívan hatnak, ugyanis növekszik az Óbudai-szigeten a beépítésre nem szánt területek területe (összességében 7234 m²-en).

A híd szigeti hídfőjénél új megtartandó faegyedek jelölés hozzájárul a terület biodiverzitásának védelméhez, így kedvező hatást vált ki.

Budapest Főváros Önkormányzata Közgyűlésének 25/2013. (IV.18.) önkormányzati rendeletével jóváhagyott Budapest helyi jelentőségű védett természeti területeiről szóló rendelet 2021. decemberi módosításával az Óbudai-sziget egyes részeit helyi jelentőségű védett természeti területként rögzítették. A területen az „Óbudai-szigeti ártéri erdő természetvédelmi terület” található meg. A

természetvédelmi területet egy területfelhasználási módosítás érint (Beépítésre szánt terület / Nagyterjedésű rekreációs és szabadidős terület (K-Rek) -> Beépítésre nem szánt terület / Természetközeli terület (Tk) 6421 m²-en), mely kedvező hatásokat okoz, hiszen az új területfelhasználás hatékonyabban segíti a természeti értékek védelmét.

Tájvédelem

A tájhasználat szempontjából kedvezőtlen, hogy természetközeli területeket sorolnak át régészeti területbe (2645 m²), nő a burkolt felületek aránya, de a tervezett területfelhasználás-változások összességében pozitívan hatnak, ugyanis növekszik az Óbudai-szigeten a beépítésre nem szánt területek területe (összességében 7234 m²-en).

A tervezett híd hozzájárul a városi zöldinfrastruktúra (Óbudai-sziget) jobb elérhetőségéhez, ami erősíti a lakosság rekreációs lehetőségeit és a város táji adottságain alapuló térszerkezetét.

A térség tájképében szemmel jól érzékelhető változást okoz az új híd, mely a területen egyedi tájelemként fog megjelenni. Hatása az építészeti tervezés és kivitelezés minőségétől is függ, de a települési táj tájkarakterében jelentős hatás nem várható, ugyanis a területen már most is dominálnak az antropogén eredetű tájalkotó elemek. A híd szigeti hídfőjénél tervezett új „megtartandó faegyedek” jelölés hozzájárul a terület tájképének védelméhez.

A tervezett fejlesztés egy egyedi tájérték közelében helyezkedik el („Az aquincumi helytartó palotájának maradványai”), melyre potenciálisan hatást gyakorol. Ennek részletes elemzését a 2. melléklet szerinti ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY mutatja be.

A sziget parti sávjában található galéria erdősáv tájképi hatását csak kis mértékben befolyásolja kedvezőtlenül a tervezett híd, ugyanis a tágabb térségben jellemzően már most is több művi elem tűnik fel a települési tájképben.

Klímavédelem

A projekt elősegíti a helyi közösségek ellenálló képességét azáltal, hogy könnyebben elérhető rekreációs lehetőséget biztosít a lakosságnak. A híd hozzájárul a városi zöldinfrastruktúra (Óbudai-sziget) jobb elérhetőségéhez, ami erősíti a város klímaadaptív térszerkezetét.

A híd elősegíti a fenntartható közlekedési módokat (kerékpár, gyaloglás), csökkentve a közlekedéshez kapcsolódó üvegházhatású-gázok kibocsátását.

Földtani közeg és termőtalaj

A híd tartószerkezete komolyabb alapozási munkálatokat igényel, ezáltal a talajokat bolygatják. Ugyanakkor ez csak kis mértékben várható, nem várható jelentős hatás.

Felszíni- és felszín alatti vizek

A tervezett beruházás hidrogeológiai „B” védőövezetet érint. A híd tartószerkezete a Duna medrét is érinti. Ugyanakkor megfelelő műszaki kialakítás esetén kedvezőtlen környezeti hatás nem várható a felszíni- és felszín alatti vizek tekintetében.

Levegőtisztaság-védelem

A híd hozzájárul a szigetre érkező autósforgalom csökkentéséhez, ezáltal a projekt kis mértékben mérsékli a levegőszennyezést helyi szinten.

Ideiglenesen a tervezett építési tevékenységek megvalósításakor az építési gépjármű forgalomból és az építkezésből eredő levegőszennyezés átmenetileg rontja a levegőminőséget ám ez a munkálatok megfelelő ütemezésével és a legjobb elérhető technológia alkalmazásával enyhíthető.

Zajvédelem

A híd hozzájárul a szigetre érkező autósforgalom csökkentéséhez, ezáltal a projekt kis mértékben mérsékli a zajszennyezést helyi szinten.

Ideiglenesen a tervezett építési tevékenységek megvalósításakor az építési gépjármű forgalomból és az építkezésből eredő zajszennyezés átmenetileg rontja a levegőminőséget ám ez a munkálatok megfelelő ütemezésével és a legjobb elérhető technológia alkalmazásával enyhíthető.

Épített környezet

A 2. melléklet szerinti ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY-ban részletezve.

Közvetett módon hatást kiváltó tényezők

Új környezeti konfliktusok, problémák megjelenése, meglévők felerősödése

Alapvetően elmondható, hogy a tervi módosítások nincsenek számottevő kedvezőtlen hatással a térség egyik környezeti közegére sem, így a meglévő környezeti konfliktusok alakulására sincs érdemi hatásuk, újabb konfliktusok kialakulása sem várható.

Ellenben a környező lakóterületek rekreációs lehetőségeit az Óbudai-sziget nehézkes megközelítése is korlátozza, melyek konfliktust jelentenek a lakóövezetben. A terv nem megvalósulása esetén ezen konfliktus továbbra is fennmarad.

Környezettudatos, környezetbarát magatartás, életmód lehetőségeinek, feltételeinek gyengítése vagy korlátozása

A híd kedvezően hozzájárul ahhoz, hogy a lakosság közvetlenebb kapcsolatba kerüljön a természeti környezettel, ami erősíti a természet iránti felelősségérzetet, ezáltal a környezetbarát magatartásra is pozitívan hat.

A projekt elősegíti az emberek egészségi állapotát és életminőségét azáltal, hogy könnyebben elérhető rekreációs lehetőséget biztosít a lakosságnak.

A helyi adottságoknak megfelelő optimális térszerkezetből, területfelhasználási módtól való eltérés fenntartása vagy létrehozása

A híd hozzájárul a városi zöldinfrastruktúra (Óbudai-sziget) jobb elérhetőségéhez, ami erősíti a város táji adottságain alapuló térszerkezetét.

A tájhasználat szempontjából kedvezőtlen, hogy természetközeli területeket sorolnak át régészeti területbe (2645 m²), nő a burkolt felületek aránya, de a tervezett területfelhasználás-változások

össességében pozitívan hatnak, ugyanis növekszik az Óbudai-szigeten a beépítésre nem szánt területek területe (össességében 7234 m²-en).

A táj eltartó képességéhez alkalmazkodó helyi társadalmi-kulturális, gazdasági-gazdálkodási hagyományok gyengítése

A táji adottságokon alapuló területhasználat a táj eltartó képességét javítja kis mértékben, ugyanis a rekreációs zöldinfrastruktúra elem (Óbudai-sziget) könnyebb megközelíthetősége kedvezőbb társadalmi hatásokat eredményez.

A természeti erőforrások megújulásának korlátozása

Alapvetően elmondható, hogy a tervi módosítások nincsenek számottevő kedvezőtlen hatással a térség egyik környezeti közegére sem, így a természeti erőforrások megújulására sincs érdemi hatásuk.

A nem helyi természeti erőforrások jelentős mértékű használata vagy a helyi természeti erőforrások túlnyomórészt más területen való hasznosítása

Nem helyi természeti erőforrások használata tekintetében a tervezett új híd, illetve a kapcsolódó építmények megvalósításához szükséges nyersanyagokat, építőanyagokat kell megemlíteni. A beruházás méretéből kifolyólag nem történik jelentős mértékű nem helyi természeti erőforrások felhasználása. A helyi természeti erőforrásokat nem tervezik más területen hasznosítani.

3.7. A környezeti következmények alapján a terv értékelése

A tervezés jelen szakaszában megállapítható, hogy alapvetően a terv nincs jelentős hatással egyik környezeti jellemzőre, vagy környezeti rendszerre sem. A módosítás hatásai jellemzően csak lokális szinten jelentkeznek, a település teljes egészére nézve nem jelentenek számottevő változást.

A tervi változások környezeti szempontú vizsgálata és értékelése, valamint az egyes környezeti közegeket érő változások elemzése alapján megállapítható, hogy a módosítások összességében élővilágvédelmi és tájvédelmi szempontból eredményeznek kedvezőtlen hatásokat, melyek nem jelentősek és jellemzően csak lokálisan jelentkeznek. A megfogalmazott javaslatok csökkentik a kedvezőtlen környezeti hatásokat. Ezzel párhuzamosan tájvédelmi, illetve levegő- és zajvédelmi szempontból kis mértékben kedvező hatásokat is eredményez a módosítás. A várható következmények alapján a terv megvalósítása a várható környezeti hatásokat értékelve környezetvédelmi és értékvédelmi szempontból elfogadható.

4. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÖRNYEZETRE KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE, CSÖKKENTÉSÉRE VAGY ELLENTÉTELEZÉSÉRE VONATKOZÓ, A TERVBEN SZEREPLŐ INTÉZKEDÉSEK KÖRNYEZETI HATÉKONYSÁGÁNAK ÉRTÉKELÉSE, JAVASLATOK EGYÉB SZÜKSÉGES INTÉZKEDÉSEKRE.

A tervbe már beépültek olyan intézkedések, melyek a környezetre káros hatásokat minimalizálják, vagy kerülnek el:

- A híd szigeti hídfőjénél tervezett új „megtartandó faegyedek” jelölés hozzájárul a terület tájképének védelméhez.
- A híd nyomvonala az eredeti tervekhez kb 15 m-rel délebbre került, hogy minél kevesebb faegyedet érintsen a beruházás.

A terv a vonatkozó jogszabályi előírások, a környezetvédelmi szempontú megalapozó vizsgálatok és tanulmányok, valamint az egyeztetésekbe bevont államigazgatási szervek releváns véleményeinek figyelembevételével készült.

A terv megvalósítása, az építésengedélyezés során a jelentős környezeti hatások elkerülését, csökkentését szolgáló szabályozási elemek érvényesítése lehetővé teszi a fejlesztés megvalósításakor a környezetvédelmi követelmények teljesítését. Ez azonban nagyban függ az építmények engedélyezési terveitől és a kivitelezés sajátosságaitól.

A területen a környezethasználatot úgy kell megszervezni és végezni, hogy:

- a legkisebb mértékű környezetterhelést és igénybevételt idézzen elő,
- illeszkedjen a helyi környezeti sajátosságokhoz,
- megelőzze a környezetszennyezést,
- kizárja a környezetkárosítást,
- megszüntesse, de legalább enyhítse a meglevő ártalmakat és szennyezéseket.

A környezeti értékelés a településrendezési terv kidolgozásához kapcsolódik, a tervezési folyamat hozzávetőlegesen párhuzamosan folyt iterációs jelleggel. Ennek következtében a környezeti értékelés folyamán kapott eredmények befolyásolták az új településrendezési terv egyes elemeit. A tervbe folyamatosan beépülő környezeti szempontok jelenthetik a garanciát a döntéshozók számára, hogy a terv törekszik minimalizálni, elkerülni a nem kívánt környezeti konfliktusokat és a fenntarthatóság, a biodiverzitás és a klímavédelem alapvető céljait segíti elő. A környezeti értékelés során született javaslatok legfőképpen a tervezés későbbi fázisaihoz kapcsolódik, melyeket a következő fejezet mutat be.

5. JAVASLAT OLYAN KÖRNYEZETI SZEMPONTÚ INTÉZKEDÉSEKRE, AMELYEKET A TERV ÁLTAL BEFOLYÁSOLT MÁS TERVBEN, ILLETVE PROGRAMBAN FIGYELEMBE KELL VENNI

A településrendezési terv keretét szab a tervezett fejlesztések megvalósíthatóságához. Az egyes fejlesztések, létesítések környezetvédelmi megfelelőségének igazolásához a településrendezési terv szintjén nem állt rendelkezésre elég részletes információ. A módosítások kapcsán kiforrott tervelőzmény, beépítési tanulmányterv, engedélyezési tervek nem álltak rendelkezésre. A megfelelően elkészített településrendezési tervnek ezek hiányában is kereteket kell biztosítani a tervezett fejlesztések számára, hogy a magasabb szintű jogszabályok által előírt környezetvédelmi szempontok érvényesülhessenek.

Közvetlenül az építési munkálatok megkezdése előtt, de vegetációs időszakban, szakértő és/vagy a területileg illetékes Nemzeti Park Igazgatóság munkatársainak bevonásával a védett növényfajok előfordulása okán a területet meg kell vizsgálni. Ha védett növényfaj – vagy a beruházással közvetlenül veszélyeztetett védett állatfaj – előkerül annak közvetlenül érintett állományát át kell telepíteni a legközelebbi alkalmas élőhelyre. A védett állat- és növény – fajok áttelepítését külön terv alapján kell végezni, amely terv tartalmazza a befogadó helyszíneket is. Az áttelepítéshez az illetékes természetvédelmi hatóság engedélye szükséges.

A fejlesztés során kialakított árkokat a lehető legkevesebb ideig szabad nyitva hagyni, mert a talajon mozgó állatok, főleg a gyíkok, a keleti sün és a röpképtelen ízeltlábúak beleeshetnek. Ha az építés jelentős földmozgatással járó időszaka a késő őszi, téli időszakra esik, ez a hatás gyakorlatilag nem jelentkezik.

Az árokásás közben kikerülő talajt semmiképpen nem szabad a megmaradó növényzetre, gyepekre helyezni, átmenetileg sem, mert ez az állatvilág számára szükségtelen élőhelyvesztést okozhat. Legjobb a meglévő burkolt felületeken, vagy földutakon felhalmozni, és a beruházás alatt, illetve azt követően a helyszínen azonnal visszatermelni.

Fakitermelés esetén a gallyakat és rönköket – amennyiben megoldható balesetveszélyt kizáró elhelyezésük – a közvetlen hatásterületen belül a megmaradó fásszárúak környezetében kell hagyni elsősorban a xilofág és szaproxilofág ízeltlábúfauna védelme érdekében.

Ajánlott, hogy a fakivágásokat, illetve a földmunkavégzéssel járó kivitelezéseket a talajon fészkelő, védett madarak és ott élő kételtűek és hüllők fészkelését, szaporodását megelőző időben vagy a fészkelést, szaporodást követően kell elvégezni, megakadályozva az esetleges pusztulásokat. Javasolt kivitelezési időszak: október 1. – március 1-ig.

Vizsgálni szükséges, hogy a tervezett hídnál milyen sűrűséggel jelennek meg a kérészek, és mekkora lehetne a potenciális mortalitás. A mérések alapján eldöntendő, hogy a tervezett hídra szükséges-e kérészvédő fénysorompót alkalmazni, illetve annak műszaki tartalmát is meg kell határozni.

A természetvédelmi területek megléte miatt az építés során a környező, potenciálisan érintett értékes fák védelme érdekében az „MSZ 12024 – Fák védelme építési területen” szabvány alkalmazása javasolt.

A felvonulási útvonalakat úgy kell megtervezni, hogy a természeti és táji értékek ne sérüljenek maradandó (tartós) és visszafordíthatatlan módon. Természetvédelmi területen anyagnyerő hely és depónia nem jelölhető ki. Ezek pontos megtervezése és kijelölése a kivitelezési fázishoz szükséges, részletesebb, pontosabb műszaki adatok, technológiák ismeretében válik lehetővé.

A felszíni és felszín alatti víztestek védelme érdekében a területen végzett karbantartási-, ill. területfenntartási munkákat a lehető legnagyobb körültekintéssel kell elvégezni. A megfelelő műszaki állapotú, karbantartott munkagépek és a szakszerű munkavégzés nem okozhatja a felszíni és felszín alatti víztestek szennyezését.

A felújítások, építkezések idején a munkálatokat úgy kell megszervezni, hogy a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet előírásait, valamint a zaj és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008 (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet határértékei betarthatók legyenek.

6. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÖRNYEZETI HATÁSOKRA VONATKOZÓAN A TERVBEN SZEREPLŐ MONITOROZÁSI JAVASLATOK

A környezeti értékelés alapján a tervezett módosítások nem okoznak olyan környezeti hatást, melynek monitorozása szükséges lenne.

7. KÖZÉRTHTETŐ ÖSSZEFOGLALÓ

A módosítás magánberuházói szándék alapján indult, célja az alábbi fejlesztés megalapozása a településrendezési eszközökben: Budapest III. kerületében tervezett gyalogos és kerékpáros híd összeköttetés biztosítása a Hajógyári sziget - gróf Eszterházy János rakpart - egykori BUSZESZ területe között.

A 325/2025. (II: 26.) Főv. Kgy. határozat alapján a Fővárosi Közgyűlés úgy döntött, hogy megindítja a III. kerületi a Hajógyári szigetre átívelő új gyalogos híd megépítéséhez szükséges Településszerkezeti Terv (TSZT), Fővárosi Rendezési Szabályzat (FRSZ), III. kerületi Duna -parti Építési Szabályzat (DÉSZ) eseti módosítására vonatkozó terveztetését a Budapest III. kerület Óbuda-Békásmegyér Önkormányzatával és a Biggeorge 4. Ingatlanfejlesztő Ingatlanbefektetési Alappal a Fővárosi Közgyűlés határozata alapján megkötött megállapodás szerint.

A Főváros Klímavédelmi, Közlekedési és Városfejlesztési Bizottsága úgy döntött a 227/2025. (VI. 23.) KKVB határozatával, hogy az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet 4. § alapján a Budapest III. kerület, Hajógyári-szigetre átívelő új gyalogos híd megépítése érdekében az 50/2015. (I. 28.) Főv. Kgy. határozattal elfogadott Budapest főváros településszerkezeti terve, a Budapest főváros rendezési szabályzatáról szóló 5/2015. (II. 16.) önkormányzati rendelete és a III. kerület, Óbuda-Békásmegyér I. szakasz Duna-parti területére vonatkozó Duna-parti építési szabályzatról szóló 34/2018. (X. 30.) önkormányzati rendelete módosításának tervezéséhez szükségesnek tartja környezeti vizsgálat készítését, valamint elfogadja annak tematikáját a határozat 1. melléklete szerinti tartalommal (1. melléklet).

A tervezett gyalogos híd a Waterfront City komplex ingatlanfejlesztés területén a védett, volt szeszgyári főépület déli oldalán létesülő központi térről indul, a HÉV, a rakparti út és a Duna mellékága felett átívelve éri el az Óbudai-szigetet.

A területen a HÉV nyomvonala, valamint a rakparti út izolációs hatással bírnak, ugyanis elvágják a lakóterületeket a Duna-parttól. A rekreációs lehetőségeket az Óbudai-sziget nehézkes megközelítése is befolyásolja, melyek szintén konfliktust jelentenek a lakóövezetben. A terv nem megvalósulása esetén ezen konfliktusok továbbra is fennmaradnak, megvalósulása esetén enyhíti ezeket a konfliktusokat.

A tervezett változások megvalósításához szükséges településtervezési folyamatban a párhuzamosan futó településrendezési terv készítésénél felhasznált tervi előzmények és a környezet- és természetvédelemért felelős államigazgatási szervek előzetes véleményei figyelembe lettek véve annak érdekében, hogy a várható kedvezőtlen környezeti hatások minimalizálását elérjék. A megismert környezeti alapállapotok ismeretében a tervezés során az új szabályozás a lehetséges negatív hatások minimalizálására törekedve készült el. A magasabb rendű tervekkel a vizsgálat tárgyát képező településrendezési terv összhangban áll.

A környezeti értékelés a településrendezési terv kidolgozásához kapcsolódik, a tervezési folyamat hozzávetőlegesen párhuzamosan folyt iterációs jelleggel. Ennek következtében a környezeti értékelés

folyamán kapott eredmények befolyásolták az új településrendezési terv egyes elemeit. A tervbe folyamatosan beépülő környezeti szempontok jelenthetik a garanciát a döntéshozók számára, hogy a terv törekszik minimalizálni, elkerülni a nem kívánt környezeti konfliktusokat és a fenntarthatóság, a biodiverzitás és a klímavédelem alapvető céljait segíti elő. A környezeti értékelés során született javaslatok legfőképpen a tervezés későbbi fázisaihoz kapcsolódik, melyeket az 5. fejezet mutat be.

A tervezés jelen szakaszában megállapítható, hogy alapvetően a terv nincs jelentős hatással egyik környezeti jellemzőre, vagy környezeti rendszerre sem. A módosítás hatásai jellemzően csak lokális szinten jelentkeznek, a település teljes egészére nézve nem jelentenek számottevő változást.

A tervi változások környezeti szempontú vizsgálata és értékelése, valamint az egyes környezeti közegeket érő változások elemzése alapján megállapítható, hogy a módosítások összességében élővilágvédelmi és tájvédelmi szempontból eredményeznek kedvezőtlen hatásokat, melyek nem jelentősek és jellemzően csak lokálisan jelentkeznek. A megfogalmazott javaslatok csökkentik a kedvezőtlen környezeti hatásokat. Ezzel párhuzamosan tájvédelmi, illetve levegő- és zajvédelmi szempontból kis mértékben kedvező hatásokat is eredményez a módosítás. A várható következmények alapján a terv megvalósítása a várható környezeti hatásokat értékelve környezetvédelmi és értékvédelmi szempontból elfogadható.

1. MELLÉKLET

1. számú melléklet a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelethez

A környezeti értékelés tartalmi követelményei:

1. A környezeti értékelés kidolgozási folyamatának ismertetése:
 - 1.1. előzmények, különösen a tematika tartalma;
 - 1.2. a tervezési folyamat más részeihez * való kapcsolódása;
 - 1.3. a környezeti értékelés készítése során tett javaslatok hatása a terv, illetve program alakulására;
 - 1.4. a környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása, az általuk adott véleményeknek, szempontoknak a környezeti értékelés készítése során történő figyelembevétele, az indokok összefoglalása;
 - 1.5. a környezeti értékelés készítéséhez felhasznált adatok forrása, az alkalmazott módszer korlátai, nehézségek (mint pl. technikai hiányosságok, bizonyos ismeretek hiánya stb.), az előrejelzések érvényességi határai, a felmerült bizonytalanságok.
2. A terv, illetve program és a kidolgozásukkor vizsgált változatok (a továbbiakban: változatok) rövid ismertetése:
 - 2.1. a terv, illetve program céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése, kiemelve a környezeti értékelés készítése szempontjából fontos részeket;
 - 2.2. a terv, illetve program összefüggése más releváns tervekkel, illetve programokkal * ;
 - 2.3. a változatok közötti választás indokai, a választást alátámasztó vizsgálat rövid leírása.
3. A terv, illetve program, valamint a változatok megvalósítása környezeti hatásainak, következményeinek feltárása:
 - 3.1. a terv, illetve program céljainak összevetése a terv, illetve program szempontjából releváns nemzetközi, közösségi, országos vagy helyi szinten kitűzött környezet- és természetvédelmi célokkal;
 - 3.2. környezetvédelmi célok és szempontok megjelenése, illetve figyelembevétele a tervben, illetve programban;
 - 3.3. a terv, illetve program céljainak egymás közti, illetve a releváns tervek, illetve programok (2.2.) céljaival való konzisztenciája környezeti szempontból;
 - 3.4. a jelenlegi környezeti helyzet releváns, a tervvel, illetve programmal összefüggésben lévő elemeinek ismertetése:
 - 3.4.1. földrajzilag lehatárolt tervezési terület esetén, illetve, ha a hatásterület földrajzilag lehatárolható, a terület azon környezeti jellemzőinek azonosítása, amelyeket a terv, illetve program megvalósítása valószínűleg jelentősen befolyásol,
 - 3.4.2. a környezeti állapot egyéb jellemzőinek leírása (eltartóképesség, terhelhetőség),
 - 3.4.3. a fennálló környezeti konfliktusok, problémák leírása
- 3.5. és mindezek várható alakulása, ha a terv, illetve program nem valósulna meg;
- 3.6. a terv, illetve program megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása, különös tekintettel azokra a tervelemekre, tervezett intézkedésekre, amelyek:
 - 3.6.1. természeti erőforrás közvetlen igénybevételét vagy környezetterhelés közvetlen előidézését jelentik,

3.6.2. olyan társadalmi, gazdasági folyamatokat váltanak ki, vagy ösztönöznek, amelyek közvetett módon környezeti következménnyel járhatnak (különösen azok, amelyek olyan befektetői, termelői vagy fogyasztói magatartást váltanak ki, vagy ösztönöznek, illetve egyéb olyan tendenciákat erősítenek, amelyek természeti erőforrás igénybevételéhez vagy környezetterheléshez vezethetnek, olyan fajta beruházásokat, fejlesztési irányokat részesítenek előnyben, amelyek további környezetterhelő vagy igénybevevő fejlesztéseket vonzanak, ösztönöznek vagy ha kumulatív hatások léphetnek fel);

3.7. az előző pontok szerint meghatározott információkból kiindulva a terv, illetve program megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése:

3.7.1. jól azonosítható környezet igénybevétel vagy terhelés esetén különös tekintettel:

3.7.1.1. a környezeti elemekre (földre, levegőre, vízre, élővilágra, épített környezetre, ez utóbbi részeként az építészeti és régészeti örökségre *),

3.7.1.2. a környezeti elemek rendszereire, folyamataira, szerkezetére, különösen a tájra, településre, klímára, természeti (ökológiai) rendszerre, a biodiverzitásra,

3.7.1.3. a Natura 2000 területek állapotára, állagára és jellegére, valamint e területeken lévő élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzete megmaradásának, fenntartásának, helyreállításának, fejlesztésének lehetőségeire, továbbá

3.7.1.4. az előbbi hatások következtében az érintett emberek egészségi állapotában, valamint társadalmi, gazdasági helyzetében - különösen életminőségében, kulturális örökségében, területhasználata feltételeiben - várhatóan fellépő változásokra;

3.7.2. a közvetett módon hatást kiváltó tényezők fellépése esetén különös tekintettel:

3.7.2.1. új környezeti konfliktusok, problémák megjelenésére, meglévők felerősödésére,

3.7.2.2. környezettudatos, környezetbarát magatartás, életmód lehetőségeinek, feltételeinek gyengítésére vagy korlátozására,

3.7.2.3. a helyi adottságoknak megfelelő optimális térszerkezettől, területfelhasználási módtól való eltérés fenntartására vagy létrehozására,

3.7.2.4. olyan helyi társadalmi-kulturális, gazdasági-gazdálkodási hagyományok gyengítésére, amelyek a táj eltartó képességéhez alkalmazkodtak,

3.7.2.5. a természeti erőforrások megújulásának korlátozására,

3.7.2.6. a nem helyi természeti erőforrások jelentős mértékű használatára vagy a helyi természeti erőforrások túlnyomóan más területen való hasznosítására;

3.8. a környezeti következmények alapján a terv, illetve program és a változatok értékelése, a környezeti szempontból elfogadható változatok meghatározása.

4. A terv, illetve program megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezetre káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó, a tervben, illetve programban szereplő intézkedések környezeti hatékonyságának értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre.

5. Javaslat olyan környezeti szempontú intézkedésekre, előírásokra, feltételekre, szempontokra, amelyeket a terv, illetve program által befolyásolt más tervben, illetve programban figyelembe kell venni.

6. A terv, illetve program megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezeti hatásokra vonatkozóan a tervben, illetve programban szereplő monitorozási javaslatok értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre.

7. * Az 1-6. pontokban megadott valamennyi információra kiterjedő közérthető összefoglaló.

8. a 4.7.1.1. pont szerinti építészeti és régészeti örökségre vonatkozó vizsgálat részletes szempontjai:

1.) A környezeti értékelésnek ki kell terjednie a régészeti, műemléki és műemléki területi érintettség bemutatására és arra, hogy a tervezett módosítás, fejlesztés mindezekre milyen hatást gyakorolhat. Továbbá, hogy a beruházás nem minősül-e ellentétesnek a védetté nyilvánítások céljaival, illetve biztosítja-e a hagyományos tájhasználat megőrzését, valamint a védett érték településképi, illetve tájképi érvényesülését, az alábbi szakaszokra bontva:

- A híd tervezett kivitelezési munkái,
- az elkészült híd látványa,
- a megvalósult híd használata, a forgalom, a kapcsolódó kiegészítő ill. további fejlesztések hatása.

2.) A környezeti értékelésben választ kell keresni továbbá arra, hogy örökségvédelmi szempontból hordoz-e, illetve hogyan hordozhatna többlet értéket a gyalogos hídnak a megépítése.

Egy kiemelten védett lelőhely területigényével járó beruházás csak abban az esetben támogatható, amennyiben valamilyen szempontból örökségvédelmi érdek is fűződik hozzá, örökségvédelmi többletértéket is hordoz.

3.) A tematika szempontjából kiemelten kell vizsgálni a Helytartói palota és környezete megnevezésű lelőhelyre, műemlékre várhatóan gyakorolt hatást, a palota és környezete aktuálisan ismert, ill. rekonstruált alaprajzi térképére rávetítve a tervezett híd és kapcsolódó műtárgyak, stb. elhelyezkedését. Szükség esetén alternatív helyszín kijelölésének javasolását.

A kidolgozás során a vízalatti régészeti értékekre várható hatást is vizsgálni kell.

4.) A környezeti értékelés régészeti szakterületi részét olyan régész szakember vagy intézmény készítse el, aki, amely a tervezési terület régészeti szakmai eredményeiben jártas, a régészeti örökséggel és a műemléki értékkel kapcsolatos szakértői tevékenységről szóló 439/2013. (XI. 20.) Korm. rendeletet figyelembe vételével. (a BTM Aquincumi Múzeum és Régészeti Park (1031 Budapest, Szentendrei út 135.) jelenleg is folytat kutatást a területen).

2. MELLÉKLET

**ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
BUDAPEST III. KERÜLET, ÓBUDA-BÉKÁSMEGYER
TSZT, FRSZ ÉS DÉSZ MÓDOSÍTÁSÁHOZ
A WATERFRONT CITY INGATLANFEJLESZTÉS ÉS
A ÓBUDAI-SZIGET KÖZÖTTI KÖZVETLEN
GYALOGOS HÍDKAPCSOLAT BIZTOSÍTÁSÁRA**

**TELEPÜLÉSI ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
RÉGÉSZETI SZAKÁGI MUNKARÉSZ**

Megrendelő:
Budapest Főváros megbízásából
Budapest Főváros Városépítési Tervező
Kft.

Készítette:
Dr. Tankó Károly
Telefon: 06 30 263 40 24,
E-mail: csisztar@gmail.com

Budapest, 2025 szeptember 5.

BEVEZETÉS: A települési örökségvédelmi hatástanulmány készítésének célja	3
1) ÖRÖKSÉGVÉDELMI VIZSGÁLAT	4
1.1) A fejlesztési terület történeti leírása	4
1.2) A fejlesztési terület régészeti örökségének felmérése terepbejárással	6
1.3) A település régészeti értékleltára	10
1.3.1) Védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek	10
1.3.2) Nyilvántartott régészeti lelőhelyek	10
2) A RENDEZÉS SORÁN TERVEZETT VÁLTOZÁSOK HATÁSELEMZÉSE	17
2.1) A települési értékleltárban szereplő elemek vonatkozásában releváns rövid és középtávon tervezett változások ismertetése	17
2.1.1) A jelenlegi állapot és terület-felhasználás	17
2.1.2) Változtatási szándékok	17
2.2) A változtatási szándékok hatásai a régészeti örökségre	18
3) ÉRTÉKVÉDELMI TERV	19
3.1) Az értékleltárban szerepeltetett régészeti értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények	19
3.1.1) A régészeti emlékek feltárhatóságának, megmaradásának, bemutathatóságának vagy pusztulásának lehetőségei	19
3.2) Önkormányzati feladatok meghatározása	20
3.2.1) Folyamatok iránya és visszafordíthatósága	20
3.2.2) Kárenyhítés lehetősége és költsége	20
4) ÖSSZEFOGLALÁS	22
5) NYILATKOZAT	23
6) A régészeti lelőhelyek térképi ábrázolása	24
7) Fényképek	27
8) Hatályos örökségvédelmi jogszabályok rövid ismertetése	29

BEVEZETÉS

Az örökségvédelmi hatástanulmány célja

Az örökségvédelmi hatástanulmány célja, hogy a Budapest Főváros III. kerületben található Waterfront City ingatlanfejlesztés és az Óbudai-sziget (Hajógyári-sziget) közötti gyalogos híd Telepítési Tanulmánytervéhez kapcsolódóan, továbbá Budapest Főváros Településszerkezeti Tervének (TSZT), Budapest Főváros Rendezési Szabályzatának (FRSZ), Óbuda-Békásmegyer Építési Szabályzatának (ÓBÉSZ), Duna-parti Építési Szabályzatának (DÉSZ), Duna-parti Kerületi Építési Szabályzatának (DKÉSZ) módosítását megalapozóan ismertesse és elemezze a megvalósítást befolyásoló örökségvédelmi elemeket, valamint javaslatot tegyen az örökségvédelmi kockázatok csökkentését célzó tervmódosításokra.

Az örökségvédelmi hatástanulmány elkészítésének szükségességét az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 7. § (1) bekezdése indokolja, mely szerint a településfejlesztés és településrendezés során figyelembe kell venni a kulturális örökség sokféleségének és gazdagságának megőrzését, valamint a régészeti örökség védelmét, felújításának és továbbfejlesztésének lehetőségét. Az örökségvédelmi hatástanulmány készítését ugyancsak indokoltá teszi a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (továbbiakban Kötv.) 85/A. § (1) településtervek kidolgozása során örökségvédelmi hatástanulmány készítése szükségése.

A kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV.9.) Korm. rendelet (továbbiakban Kr.) 84. § (1) értelmében a településfejlesztési koncepció vagy a településrendezési eszköz és a településképi rendelet készítettője települési örökségvédelmi hatástanulmány elkészítéséről köteles gondoskodni. Továbbá, a Kr. 91. § (1) figyelembe véve a településfejlesztési koncepció, az integrált településfejlesztési stratégia és a településrendezési eszközök jogszabályban meghatározott egyeztetési eljárás keretében kialakított szakmai vélemény során figyelemmel kell lenni a védett régészeti örökség helyben történő megőrzésének alapvető követelményére.

A jelen tanulmányt és részeit a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény alapján szerzői jogvédelem illeti meg. A tanulmány sokszorosítása, átdolgozása vagy a szerződésben rögzített céltól eltérő felhasználása csak a szerző előzetes írásbeli hozzájárulásával történhet. A tanulmányból való idézés, arra való hivatkozás csak a forrás pontos megjelölésével jogszerű. A szerzői jog megsértése büntetőjogi és kártérítési következményekkel járhat. A vagyoni jogok kizárólagos jogosultja annak készítője. A tanulmányt annak megrendelője csak a szerződésben meghatározott célra jogosult felhasználni.

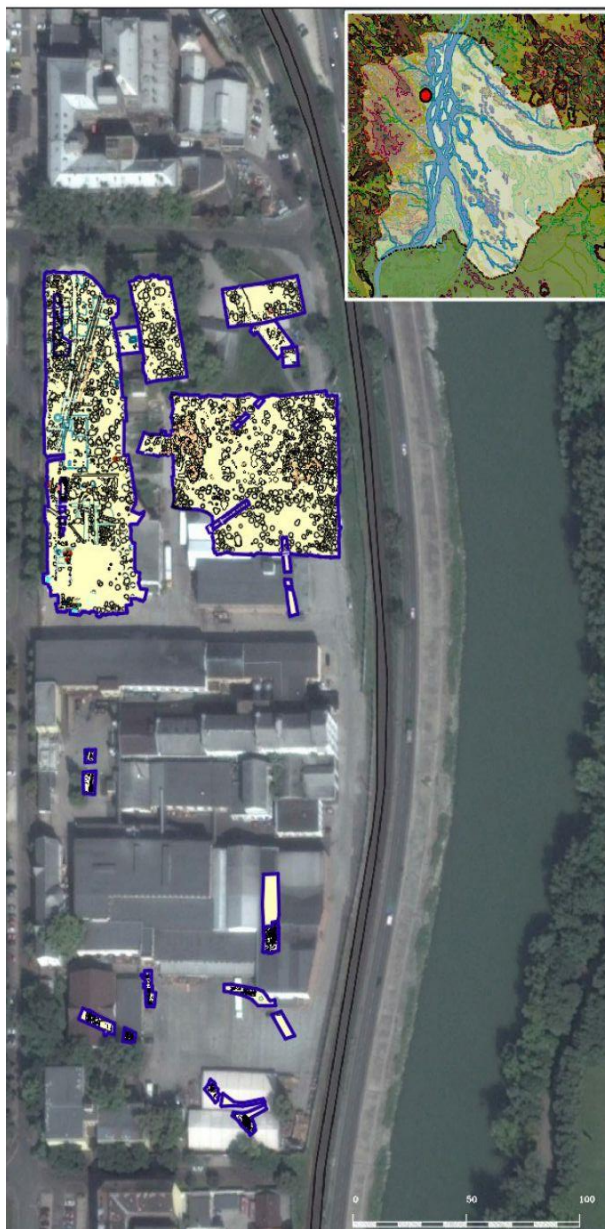
Lényeges felhívni a figyelmet arra, hogy a hatástanulmány a készítés időpontjában rendelkezésre álló adatok alapján készült, ezért a jövőben ismertté váló új adatok a hatásvizsgálat eredményeinek és következtetéseinek felülvizsgálatát tehetik szükségessé.

1. ÖRÖKSÉGVÉDELMI VIZSGÁLAT

1.1) A fejlesztési terület történeti leírása

A tervezett fejlesztés Budapest Főváros a III. kerületében található Waterfront City ingatlanfejlesztés és az Óbudai-sziget (Hajógyári-sziget) közötti Duna mellékágon gyalogos átkelést megvalósítani tervezett híd.

A tervezett gyalogos híd nyugatról a Waterfront City komplex ingatlanfejlesztés területén a védett, volt szeszgyári főépület déli oldalán létesülő központi térről indul ezért először a BUSZESZ területére vonatkozó adatokat röviden összefoglalni szükséges. A közelmúltban végzett feltárások során a területen mintegy hatezer évet átfogó régészeti rétegsort sikerült azonosítani. A legkorábbi nyomok a középső neolitikum idejéből (Kr. e. 5300–4950) származnak, amikor a Dunántúli Vonaldiszes Kerámia kultúrája volt jelen a környéken. Ezt követően a késő rézkorban (Kr. e. 3500–3000) a Baden-kultúra településrészelei, gödrei és állatáldozatai kerültek elő. A kora bronzkorban (Kr. e. 2500–2100) a Harangedény–Csepel csoport nyomait tárták fel, köztük tárológödröket, oszlopszerkezetes épületeket és temetkezéseket. A középső bronzkor (Kr. e. 2200–1400) a Vátia-kultúra időszaka volt, amely vastag kultúrrétegeket és épülettörmeléket hagyott maga után. A késő bronzkorban (Kr. e. 1400–800) intenzív települési nyomok és épületmaradványok váltak megfigyelhetővé. A római korban (Kr. u. 1–4. század) már fejlettebb városi jellegű beépítés, félig földbemélyített házak, kútsorok, árkok, sőt egy közfürdő maradványai is előkerültek. Az Árpád-korban, a 12. században, újra félig földbemélyített veremházakat használtak, amelyekben kőkemencéket is találtak, és gazdag települési jelenségeket tártak fel. Így a lelőhelyen a neolitikumtól a középkorig folyamatos emberi jelenlét és sokszínű gazdasági, kulturális tevékenység mutatható ki.¹

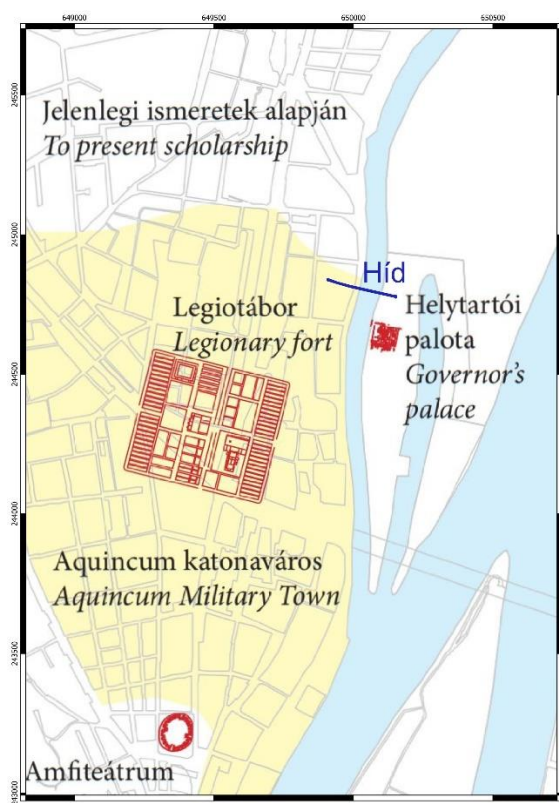
1. kép: Régészeti feltárások a Waterfront City komplex ingatlanfejlesztés területén
(forrás: Szilas et al 2020 4. kép)

¹ Szilas G. – Budai Balogh T. – Kisjuhász V. – Papp A.: Hatezer év rétegsora: Előzetes jelentés az egykori Óbudai Szeszgyár (Buszesz) területén végzett megelőző feltárásról. Magyar Régészet 9/4 (2020):1-12. DOI:[10.36245/mr.2020.4.6](https://doi.org/10.36245/mr.2020.4.6)

A tervezett gyalogos híd kelet felé az Óbudai-sziget egykori hajógyári területén az ún. „Kis-sziget” részén érkezik meg ezért másodsorban a szigetre vonatkozó adatokat röviden bemutatni szükséges. Az Óbudai-sziget északi, Nagy-sziget részén egy újkőkori megtelepülés (dunántúli vonalas kerámia kultúrája) kevés bizonyítéka került napvilágra, valamint a késő vaskori kelták ugyancsak megtelepültek itt. Az Óbudai-sziget délnyugati részén, a Kis-szigeten egy bronzkori településről van tudomásunk, amelynek leletei a római kormányzói palota maradványai mellett kerültek elő. Az Óbudai-sziget a római korban Aquincum területének része volt. A Kis-szigeten a Hadrianus császár uralkodása épült helytartó palota állt, amelynek maradványai jelenleg nagyobb részt feltáratlanul, a talajfelszín alatt vannak. Óbuda a középkorban is megőrizte jelentőségét, mint a királyi udvar, a zsinagóga, a királyné vára és a klarisszák kolostora. A szigetek középkori lakottságára a Nagy-sziget déli felén feltárt falurészlet szolgáltat bizonyítékot.²

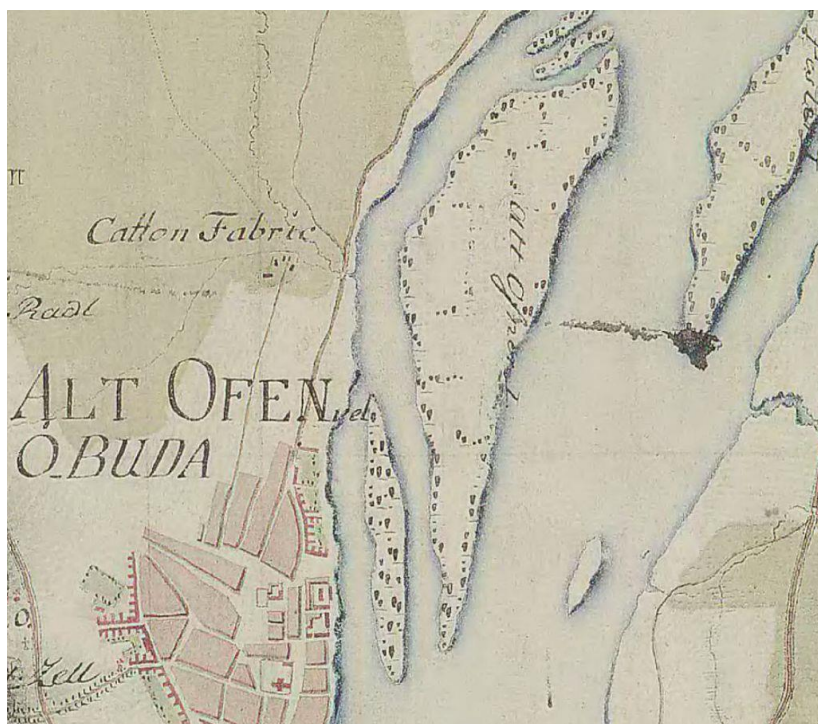
1. kép: Az aquincumi helytartói palota (Hadrianus-palota) főépületének elvi rekonstrukciója³

2. kép: Aquincum római katonaváros jelenleg ismert jelölése kiterjedése (sárga), a légiótábor és a helytartói palota (piros) valamint a tervezett híd jelölésével

² Havas, Z.: Nagyberuházást megelőző feltárások előkészítő lépései az Óbudai-Szigeten : Álomsziget beruházás 2006–2009. A sziget a rómaiak idején. = Preliminaries to the excavations ahead of a development project on Óbuda Island: The DreamIsland project, 2006–2009. The island in the Roman period. In: Kincsek a város alatt. Újdonságok a múltból. 1867/2005–2015. Budapest régészeti örökségének feltárása. = Treasures under the city. Novelties from the past. Revealing the archaeological heritage of Budapest. 1867/2005–2015.) (Szerk.) Zsidi P. Budapest, 2017., p. 103–105; 107.

³ Készítette a Narmer Építészeti Stúdió 2018-ban. A kép forrása: Havas, Z. (ed.) Authenticity and Experience. Governor's Palaces of Roman Imperial Period and the Limes Proceedings of the international conference, Budapest, 5-6 November 2018.(Aquincum Nostrum II.8) Budapest 2019

2. kép. Óbudai-sziget és környezete az 1763-1785 között készült Első Katonai Felmérésen
(forrás: IVO – RMI)

1.2) A település régészeti örökségének felmérése terepbejárással

A vizsgálat alá vont terület Budapest Főváros III. kerületben található Waterfront City ingatlanfejlesztés és az Óbudai-sziget (Hajógyári-sziget) között tervezett híd területe.

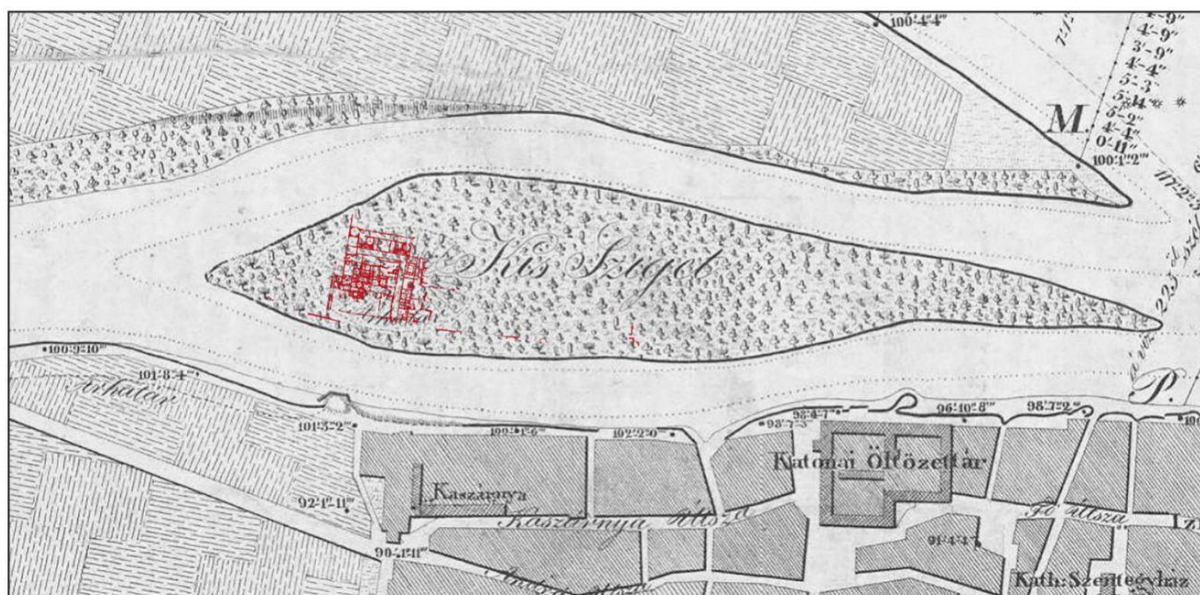
A jelen örökségvédelmi hatástanulmány a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelő tartalommal, különösen a Kr. 14. mellékletében foglaltakat figyelembe véve készült. A tanulmány tartalmát és módszereit alapvetően az határozza meg, hogy a tervezett településrendezési módosítások milyen örökségvédelmi kockázattal járhatnak.

Az értékvizsgálat során alkalmazott módszerek

A vizsgálat során alkalmazható módszerek a következők:

- (1) Az előzetesen ismert régészeti lelőhelyek adatainak felkutatása:
Az adattári, szakirodalmi, térképészeti, levéltári adatgyűjtés, a közhiteles lelőhelyadatok lekérdezése, valamint ezek összehasonlító vizsgálata és bemutatása.
- (2) Prediktív modell eredményeire való támaszkodás:
Figyelembe vettük, ha ilyen modell az adott település relációjában elkészíthető vagy korábban már készült és rendelkezésre áll.
- (3) Régészeti terepbejárás:
A település régészeti örökségének a helyszíni adatgyűjtését terepbejárással valósítjuk meg.
- (4) A lelőhely állapotában maradandó változással nem járó műszeres lelőhely-, illetve leletfelderítés, amely itt a régészeti terepbejárás során, indokolt esetben fémkereső műszer alkalmazását jelenti.

Az örökségvédelmi hatástanulmány készítése során adattári, szakirodalmi, térképészeti, levéltári adatgyűjtésre, a közhiteles lelőhelyadatok lekérdezésére, az adatok értékelésére, továbbá légi-régészeti lelőhely-felderítésre és régészeti terepbejárásra került sor.

3. kép. Az aquincumi helytartói palota jelölése az 1840-es években készült térképen (forrás: Vasáros –Havas 2019, Fig. 4.):

Kutatási előzmények:

Az Óbudai-sziget területe a múlt számos szakaszában lakott lehetett, de annak ellenére, hogy a területet kiemelt jelentőségű lelőhelyé nyilvánították, a sziget régészeti topográfiájáról csak mozaikos adatok állnak rendelkezésre. A korábbi régészeti tevékenységek és adatgyűjtések eredményeként a tervezési területen 6 nyilvántartott régészeti lelőhely van. A régészeti lelőhelyek többnyire a sziget vegetációval borított és részben beépített ingatlanokon lokalizálhatók, amely általában nem kedvez a régészeti kutatás lehetőségének.

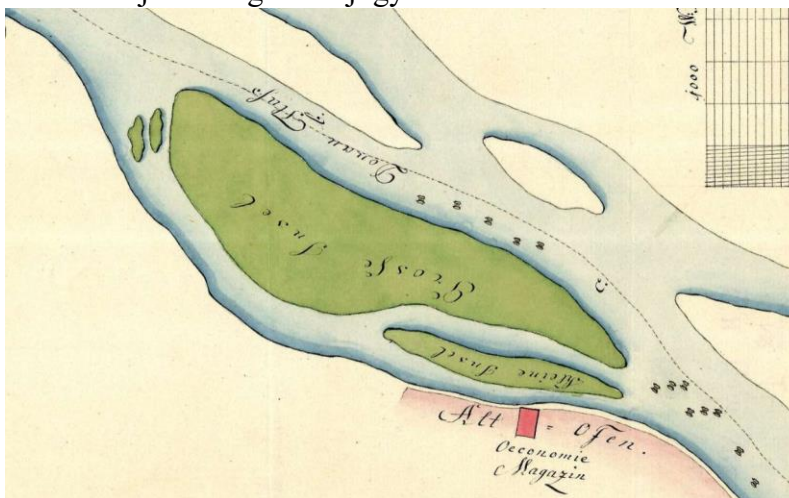
Az óbudai szigeten 2006 és 2009 között az Álomsziget projekt előkészítéseként Havas Zoltán által végzett régészeti ásatások és Tóth János Attila által végzett víz alatti régészeti kutatásokra került sor. Az óbudai egykori Buszesz-gyár területén a legutóbbi és egyben legnagyobb szabású kutatások 2017-ben kezdődtek, amikor Budai Balogh Tibor vezetésével próbaásatások indultak. Ezt követte 2018 szeptemberében a megelőző feltárás-sorozat, amely Szilas Gábor irányításával zajlott, és az építkezés ütemeihez igazodva folyt. A feltárások első nagyobb szakasza 2020 decemberéig három nagyobb ásatási periódussal tartott. A kutatások azonban nem zárultak le, az építkezés ütemeihez igazodva további felületek feltárását irányozták elő.

Adattári, szakirodalmi, térképészeti, levéltári adatgyűjtés

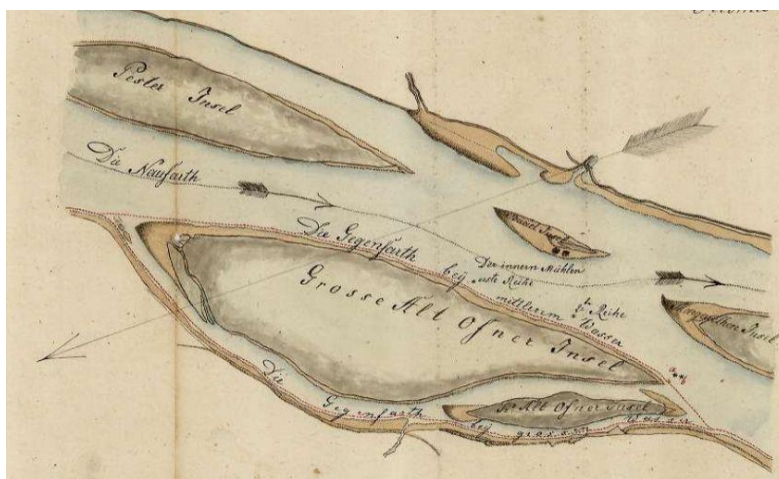
A vizsgált területére vonatkozó régészeti adatokat a Budapest Történeti Múzeum, a Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti Adattára, a Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti Adatbázisa, valamint a közhiteles adatbázist működtető Építési és Beruházási Minisztérium Építészeti Államtitkárság Építészetért és Műemlékvédelemért felelős Helyettes Államtitkársága tart nyilván.

A rendelkezésre álló térképészeti dokumentumok közül régészeti szempontból elsősorban a régi térképekre és a katonai felmérésekre támaszkodhatunk. Az Első Katonai Felmérés 1763-1787 között készült térképlapján (2. kép) jól látható, hogy a XVIII. század második felében a Duna medre és partfala a maihoz képest eltérő volt. A többi 1801 és 1846 között készült térkép alapján logikusan feltételezhető, hogy a Duna folyó folyamatosan változtatta a partvonalát és formázta a szigeteket. A tervezett hídkapcsolat szempontjából lényeges megállapítás, hogy a híd nyugati induló pontja (így a korábbi szeszygyár területének egy része is) részben még a meder vízjárta területébe esett. A tervezett hídkapcsolat keleti

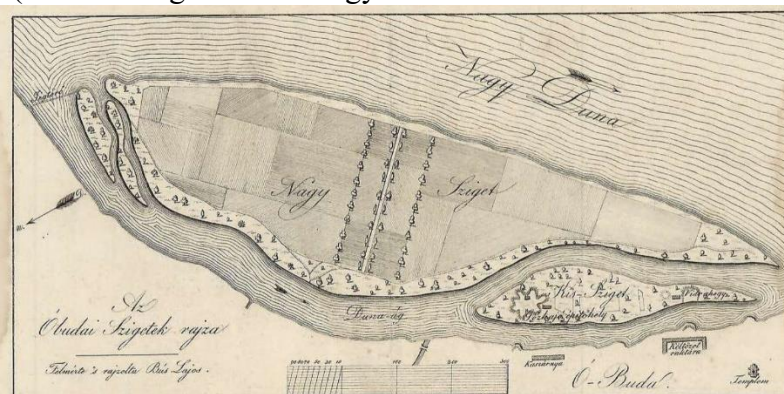
induló pontja az Óbudai-sziget azon részén található, amely az XIX. század első feléig még Kis-sziget néven önálló sziget volt és a Duna mellékága választotta el a tőle északra lévő Nagy-szigettől. A térképek alapján megállapítható, hogy a Kis- és Nagy-sziget töltéssel való összekötésére az 1850-es években került sor. A Duna ág gáttal való lezárását követően alakult ki a biztonságos kikötő céljára szolgáló Hajógyári-öböl.

4. kép: Az óbudai Kis- és Nagy-sziget valamint a Duna medervonala az 1801-ben készült térképen (forrás: Hungaricana / Magyar Nemzeti Levéltár S 11 - No. 1473.)

5. kép: Az óbudai Kis- és Nagy-sziget valamint a Duna medervonala az 1810/1818-ban készült térképen (forrás: Hungaricana / Magyar Nemzeti Levéltár S 12 - Div. XIII. - No. 483.)

6. kép: Az óbudai Kis- és Nagy-sziget valamint a Duna medervonala az 1836-ban készült térképen (forrás: Hungaricana / Magyar Nemzeti Levéltár S 48 - No. 5/2.)

Régészeti terepbejárás

A kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV.9.) Korm. rendelet az újonnan beépítésre szánt területek esetén kötelező érvénnyel írja elő a település régészeti örökségének terepbejárással való felmérését.

A terepbejárás a régészeti topográfiai felderítés szabályai szerint készült, olyan módon, amely alkalmas a *régészeti lelőhelyek* kiterjedésének, intenzitásának, korának és jellegének dokumentálására, valamint régészeti érdekű területek és régészeti védőövezetek kijelölésére és térbeli lehatárolására. Általános szabályként kijelenthető, hogy a terepbejárás nem csupán a fejlesztésre kijelölt ingatlanokra korlátozódik, hanem azok közvetlen környezetére is kiterjed. Általános szabály, hogy a nyomvonalas létesítmények esetében a terepbejárás a változtatással érintett területre, valamint a köré vont 100 méteres sávra terjed ki. A terepbejárást minden esetben irodai előkészítés előzi meg, amelynek során a bejárás útvonal az előzetes adatgyűjtés eredményeinek figyelembe vételével kerül megtervezésre.

A vizsgálati terület bejárása a szórványos vagy gyér intenzitású lelőhelyek létének, illetve határának megállapítása céljából extenzív vizsgálati módszer alkalmazásával történt. Ez a terepbejárás módszer a kutatási terület olyan nem szisztematikus vizsgálatát jelenti, amelynek során a korábbi régészeti topográfiai tapasztalatok alapján emberi megtelepedés lehetséges térszínei (pl. vízfolyások melletti alacsony dombok, magaslatok, stb.) kerültek megvizsgálásra. A terepbejárást végző minden szakember megfelelő vízszintes helymeghatározási pontosságú, útvonalak és pontok rögzítésére, valamint tárolására alkalmas műszert (GPS) használt. A terepbejárás során a kutatott területek pontos térbeli azonosítása a műszer útvonalrögzítésének (tracklog) bekapcsolásával történt. A régészeti korú lelet (pl.: kerámia edénytöredék, fém, csont, stb.) pontos térbeli helyzet a műszerben pontként tárolásra került. A felszínen jelentkező régészeti korú leletanyag begyűjtésére ugyanakkor nem került sor, csupán azok térbeli pozíciójának rögzítésére.

Annak ellenére, hogy a Kr. a régészeti terepbejárást csak a beépítésre jelölt területek esetén írja elő, több szakmai iránymutatás szerint a települési örökségvédelmi hatástanulmány készítésekor ajánlatos azon területek extenzív lelőhelylokalizációs terepbejárással való kutatása, ahol még egyáltalán nem, vagy nem kielégítő mértékben ismerünk régészeti lelőhelyeket. A nem kielégítő mérték ez esetben azt jelenti, hogy olyan múzeumi, szakirodalmi adatok birtokában vagyunk, amelyek alapján a vizsgált területen régészeti lelőhely valószínűsíthető, de sem pontos helye, sem lehatárolása nem ismert, vagy nem kellően dokumentált.

Mindezek figyelembe vételével a vizsgálandó területen cél volt a lehetséges összes régészeti lelőhely felkutatása. A terepbejárás előkészítését pedig minden esetben a már ismert adatok összegyűjtése előzte meg (pl. múzeumi adattár és leltárkönyvek, szakirodalom, korábbi térképek összegyűjtése, továbbá légi felvételek használata).

A régészeti lelőhelylokalizációs és állapotfelmérő bejárásra 2025 szeptember 4-én került sor. A már nyilvántartott lelőhelyen túl, további, még nyilvántartásba nem vett régészeti lelőhely nem került azonosításra. A régészeti terepbejárás eredményességét a vegetációs állapotok, a szilárd burkolattal fedettség, valamint a bekerített magánterületek erősen korlátozták.

Légi régészeti lelőhely-felderítés

A terepbejáráshoz kapcsolódóan légi régészeti lelőhely-felderítést végeztünk. Itt elsősorban a vizsgálat alá vont ingatlanok és tágabb környezetük, vagyis a régészeti lelőhellyel biztosan vagy feltételesen érintett területek légi felderítésére került sor. A jelenlegi hasznosításból következő állapot a légi régészeti megfigyelés szempontjából kedvezőtlen észlelési körülményeket egyaránt biztosított. A kutatáshoz egy 3DR SOLO típusú, quadcopter drónt és 4K Gopro 4 Black és Mapir Survey 3 CGM típusú kamerákat használtunk. A kérdéses

területek többszöri, különböző magasságokból és különböző szögekből, jó fényviszonyok mellett pásztáztuk. A légi régészeti lelőhely felderítés új lelőhelyet nem eredményezett.

Az on-line elérhető légifotó és ortofotó adatbázisokat tárolt felvételeket áttekintve – a már nyilvántartásban szereplő lelőhelyeken, illetve azon kívül régészeti struktúrákat és objektumokat nem figyeltünk meg.

1.3) A település régészeti értékleltára

1.3.1. Védett régészeti lelőhelyek

A vizsgált területen a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 7. § 45. pontja, továbbá a 11-17 § rendelkezései alapján miniszteri rendelettel fokozottan védett, történeti és kulturális jelentőségű régészeti lelőhelyek találhatók.

A 32387 számon nyilvántartott Hajógyári sziget és öböl néven egyedileg védett régészeti lelőhely országos jelentőségű kiemelten védett régészeti lelőhely. Budapest III. kerület helytartói palota és környezete, római kori fazekastelep, őrtorony, Mithras szentély és temető az 45987/1990 és a 91650/1993 számú MKM miniszteri határozatokkal és az egyes régészeti lelőhelyek védetté nyilvánításáról, illetőleg régészeti védettség megszüntetéséről szóló 15/2004. (VII. 27.) NKÖM miniszteri rendelettel került egyedi védelem alá. Az Óbudai-sziget majdnem teljes területe egyedi régészeti védelem alatt áll, továbbá műemléki védettséget is élvez a palota jelenleg visszatemetett romterülete.

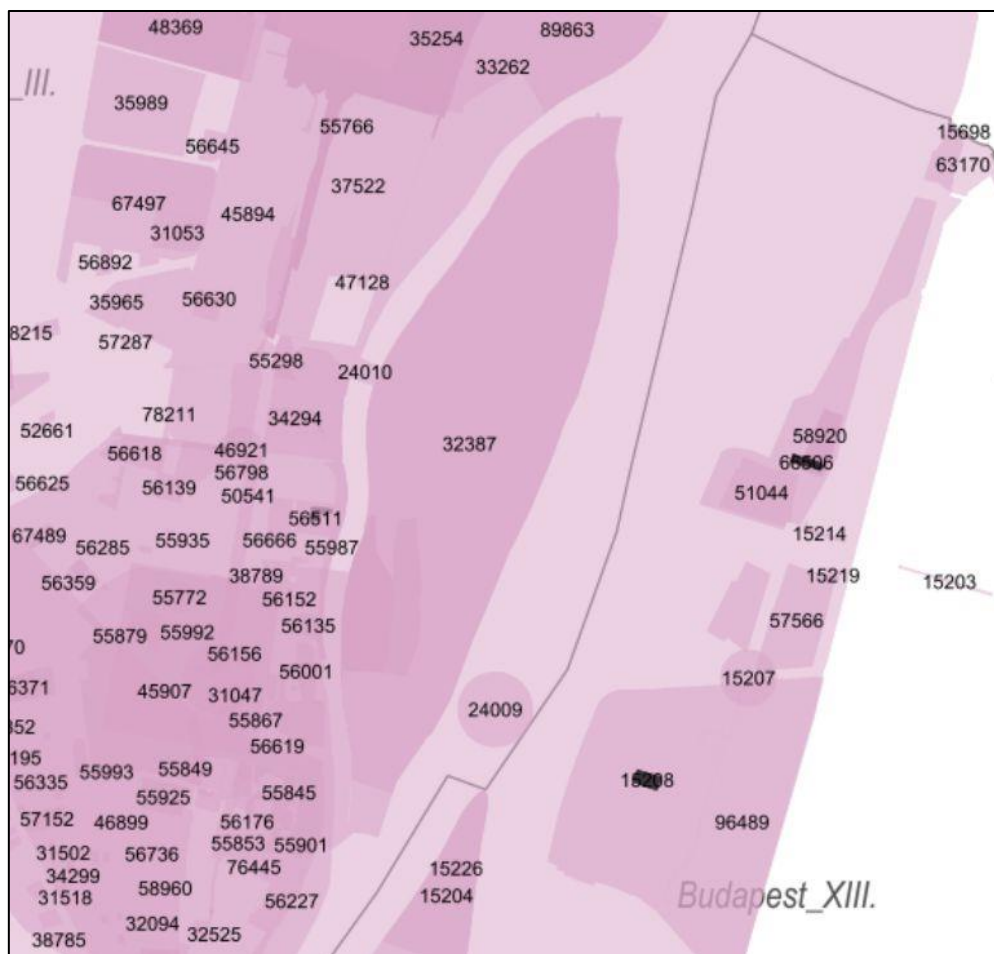
A 45907 számon nyilvántartott Aquincum katonaváros teljes területe néven egyedileg védett régészeti lelőhely országos jelentőségű kiemelten védett régészeti lelőhely. Aquincum katonaváros teljes területe a 46990/1973 számú MM, valamint a Budapest, III., kerület, Óbuda, a római légiótáborhoz kapcsolódó katonaváros területének történeti-régészeti jelentőségű védett területté nyilvánítása című 72091/1996 XVII. és 77672/1997. számú MKM miniszteri határozatokkal került egyedi védelem alá.

A 45926 számon nyilvántartott Flórián tér és környéke, Aquincum 2-3. századi legióstábora néven egyedileg védett régészeti lelőhely országos jelentőségű kiemelten védett régészeti lelőhely. A lelőhely területe a régészeti terület védetté nyilvánítása [rómaikori épületegyüttes] című 46717/1971 számú MM miniszteri döntéssel került egyedi védelem alá.

Az 55846 számon nyilvántartott Helytartói palota és környezete néven egyedileg védett régészeti lelőhely országos jelentőségű kiemelten védett régészeti lelőhely. A lelőhely területe az ókori-középkori épületek falait vagy maradványait rejtő területek védetté nyilvánítása című 8630-8153/1956 számú NM miniszteri döntéssel, valamint a Budapest III. kerület helytartói palota és környezete, római kori fazekastelep, őrtorony, Mithras szentély és temető című 45987/1990. és 91650/1993 számú MKM miniszteri határozatokkal került egyedi védelem alá.

1.3.2. Nyilvántartott régészeti lelőhelyek

A régészeti lelőhelyekről az Építési és Beruházási Minisztérium Építészeti Államtitkársága, az Építészeti és Műemlékvédelemért felelős Helyettes Államtitkárság vezet közhiteles nyilvántartást. A jelen tanulmány az E-Térből letöltött adatszolgáltatás alapján, az IVO 2025 szeptember 4-i állapota szerint ellenőrizve és korrigálva készült.

7. kép: Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Budapest III. kerület Waterfront City és az Óbudai-sziget területén

SOR-SZÁM	AZONOSÍTÓ	NÉV	HRSZ	KOORDINÁTÁK	AZONOSÍTÁS ALAPJA
46	32387	Hajógyári sziget és öböl	18386/2, 18386/3, 18386/4, 18386/5, 18386/6, 18386/9, 23795, 23796/10, 23796/18, 23796/19, 23796/20, 23796/21, 23796/22, 23796/23, 23796/25, 23796/28, 23796/29, 23796/30, 23796/31, 23796/32, 23796/33, 23796/34, 23796/35, 23796/36, 23796/37, 23796/38, 23796/39, 23796/41, 23796/43, 23796/45, 23796/46, 23796/47, 23796/48, 23796/49, 23796/50, 23796/51, 23796/52, 23796/53, 23796/54, 23796/55, 23796/56, 23796/57, 23796/58, 23796/59, 23798/4, 23798/5, 23799	650501 245150 (EOV, 65-231)	nyilvántartás
142	45907	Aquincum katonaváros teljes területe	14621, 14624/1, 14655, 14656, 14657/1, 14712, 14723/1, 14723/3, 14723/4, 14724/1, 14724/2, 14725/1, 14725/2,	649386 244231 (EOV, 65-231)	nyilvántartás

		14729/2, 14729/5, 14729/6, 14772/2, 16193/1, 16194/3, 16194/5, 16196/1, 16196/2, 16197/1, 16197/2, 16198/1, 16198/2, 16198/4, 16198/5, 16199/2, 16199/5, 16199/6, 16200, 16201/1, 16201/2, 16201/3, 16201/5, 16201/6, 16201/7, 16202/1, 16202/2, 16202/3, 16202/4, 16203, 16204, 16205, 16206/3, 16206/6, 16206/7, 16207/1, 16208/2, 16208/3, 16208/4, 16209/3, 16210/2, 16211/7, 16211/9, 16212/5, 16213/1, 16213/2, 16213/3, 16214/2, 16215, 16216/1, 16216/2, 16292, 16300/9, 16799/1, 16894, 16916/2, 16916/3, 16916/4, 16916/5, 16918/10, 16918/11, 16918/12, 16918/13, 16918/15, 16918/17, 16918/2, 16918/20, 16918/21, 16918/22, 16918/3, 16918/4, 16918/5, 16918/6, 16918/7, 16918/8, 16918/9, 16987, 16998/11, 16998/12, 16998/13, 16998/14, 16998/15, 16998/16, 16998/2, 16998/3, 16998/4, 16998/5, 16998/6, 16998/7, 16998/8, 16998/9, 17004/3, 17005/11, 17005/13, 17005/15, 17005/17, 17005/18, 17005/19, 17005/20, 17005/21, 17005/22, 17005/23, 17005/24, 17005/25, 17005/26, 17005/27, 17005/28, 17005/29, 17005/30, 17005/31, 17005/32, 17005/33, 17005/34, 17005/35, 17005/36, 17005/37, 17005/38, 17005/39, 17005/40, 17005/41, 17005/42, 17005/43, 17005/44, 17005/45, 17005/46, 17005/47, 17005/48, 17005/49, 17005/50, 17005/51, 17005/59, 17005/6, 17005/60, 17005/61, 17005/62, 17005/63, 17005/64, 17005/65, 17005/9, 17008, 17009, 17010, 17011, 17012, 17013/2, 17014/1, 17014/2, 17015/1, 17015/2, 17016/1, 17016/2, 17016/3, 17016/4, 17017/1, 17018, 17019, 17020, 17021, 17022, 17023, 17024, 17025, 17026, 17027, 17028, 17029, 17034, 17036, 17037, 17038, 17039, 17040, 17041, 17042, 17044/1, 17044/2, 17055, 17056, 17057, 17090, 17158, 17208, 17225, 17226/3, 17226/4, 17226/5, 17226/6, 17226/7, 17240, 17241, 17242,		
--	--	---	--	--

		17243, 17244, 17245, 17246, 17247, 17248, 17249, 17250, 17251, 17252, 17253, 17254, 17255, 17258/1, 17258/2, 17260, 17261, 17262, 17264, 17265, 17266, 17267, 17268, 17269/1, 17269/2, 17286/1, 17286/2, 17286/3, 17287, 17288/2, 17288/3, 17288/4, 17288/5, 17288/6, 17288/7, 17301, 17302/4, 17303, 17304, 17305, 17306/1, 17306/2, 17306/3, 17308/1, 17308/2, 17309, 17310, 17315, 17316, 17317, 17318, 17319, 17320/1, 17320/2, 17321, 17322, 17327, 17328, 17329, 17330, 17333, 17334, 17335, 17338, 17339, 17340/1, 17340/2, 17340/3, 17343, 17345/1, 17345/2, 17347, 17348, 17349, 17350, 17351, 17352, 17353, 17354, 17355, 17356, 17359, 17360, 17361, 17362, 17363, 17364, 17365, 17366, 17370, 17371, 17372/1, 17372/2, 17373, 17374, 17375, 17376, 17377, 17378, 17379, 17380, 17381, 17382, 17383, 17384, 17385, 17386, 17387, 17388, 17389, 17390, 17391, 17393/10, 17393/14, 17393/17, 17393/4, 17393/6, 17393/7, 17393/8, 17393/9, 17394, 17395, 17396, 17397, 17398, 17399, 17400, 17403, 17404, 17405, 17406, 17407, 17408, 17410, 17411, 17412, 17413, 17414, 17415, 17416, 17417, 17418, 17419, 17420, 17421, 17423, 17425, 17426, 17427, 17429, 17430, 17431, 17433, 17435, 17436, 17437, 17438, 17439, 17440/1, 17440/10, 17440/2, 17440/3, 17440/4, 17440/5, 17440/6, 17440/7, 17440/8, 17440/9, 17441, 17442, 17443, 17444/1, 17444/2, 17445, 17446, 17449/4, 17450, 17454, 17455, 17456, 17457, 17460/1, 17460/10, 17460/11, 17460/2, 17460/3, 17460/4, 17460/5, 17460/6, 17460/7, 17460/8, 17460/9, 17461, 17462, 17463, 17464, 17465, 17466, 17467, 17468, 17469, 17471/1, 17471/2, 17472, 17478/1, 17478/2, 17479, 17480, 17481, 17482/1, 17482/2, 17482/4, 17482/5, 17482/6, 17482/7, 17482/8, 17482/9, 17483, 17487, 17492, 17493/3,	
--	--	---	--

		17494, 17495, 17496, 17497, 17498, 17499, 17501, 17502, 17503, 17504, 17505, 17506, 17507, 17508, 17509/1, 17509/2, 17510, 17511, 17512, 17513, 17514, 17515, 17516, 17517, 17518, 17520, 17521, 17522, 17523/2, 17523/3, 17524, 17525, 17526, 17527, 17528, 17529, 17530, 17531, 17533/1, 17533/2, 17534, 17535/1, 17535/2, 17536, 17537/1, 17537/2, 17538, 17539, 17540, 17541, 17542, 17543, 17544, 17546, 17547, 17548/1, 17548/2, 17550, 17551, 17552, 17553, 17554, 17555, 17556, 17557, 17558/1, 17558/2, 17559, 17560, 17561, 17562, 17563/1, 17563/2, 17564, 17565, 17566, 17567, 17568, 17569/1, 17569/2, 17585, 17599, 17611, 17612/1, 17613, 17614, 17616, 17618, 17619, 17621, 17622, 17623, 17624, 17625, 17626, 17627, 17628, 17629, 17630, 17632, 17633, 17634, 17635, 17636, 17637, 17638, 17640/1, 17640/2, 17640/3, 17641, 17642, 17643, 17647, 17649, 17650/2, 17651, 17653, 17654/2, 17655/1, 17655/2, 17655/3, 17655/4, 17655/5, 17699/1, 17699/2, 17720, 17722/1, 17722/2, 17724, 17725/1, 17725/2, 17725/3, 17725/4, 17725/5, 17725/6, 17725/7, 17725/8, 17735/1, 17735/2, 17736, 17737/2, 17746/1, 17749/2, 17754, 17755, 17770, 17771/1, 17771/3, 17779, 17780, 17781, 17782, 17783, 17784/1, 17784/2, 17786, 17787/2, 17789/1, 17789/2, 17792, 17793/1, 17794, 17796, 17797, 17798/1, 17798/2, 17799/1, 17799/2, 17800/1, 17800/2, 17801/2, 17802/2, 17804, 17805, 17806, 17807, 17808, 17809, 17810, 17811, 17812, 17814/1, 17815/1, 17817, 17823, 17824/10, 17824/11, 17824/12, 17824/2, 17824/3, 17824/4, 17824/5, 17824/7, 17824/8, 17824/9, 17839, 17863, 17864, 17865, 17866, 17867, 17868, 17876, 17898, 17910, 17911, 17913/1, 17913/2, 17914/2, 17914/4, 17914/5, 17914/6, 17920/2, 17926, 17927, 17928, 17929/11, 17929/12, 17929/13, 17929/14, 17929/15,	
--	--	---	--

			17929/16, 17929/2, 17929/3, 17929/4, 17929/5, 17929/6, 17929/7, 17929/9, 17970/1, 17970/3, 17974, 17977/2, 17977/3, 17977/4, 17992, 18007/1, 18007/2, 18015, 18018, 18019, 18020, 18021, 18022, 18023, 18024/10, 18024/11, 18024/12, 18024/13, 18024/17, 18024/18, 18024/19, 18024/20, 18024/21, 18024/3, 18024/5, 18024/6, 18024/7, 18024/9, 18028, 18059, 18065/2, 18066, 18068, 18075/10, 18075/11, 18075/12, 18075/13, 18075/2, 18075/3, 18075/4, 18075/5, 18075/6, 18075/7, 18075/8, 18075/9, 18105, 18106/1, 18106/2, 18106/3, 18121/1, 18121/2, 18121/3, 18131, 18134, 18135/10, 18135/12, 18135/16, 18135/17, 18135/18, 18135/19, 18135/20, 18135/21, 18135/22, 18135/23, 18135/6, 18135/7, 18135/8, 18135/9, 18136/1, 18136/2, 18143, 18229/1, 18229/11, 18229/12, 18229/13, 18229/14, 18229/15, 18229/2, 18229/3, 18229/4, 18229/5, 18229/6, 18229/7, 18229/8, 18229/9, 18239/1, 18239/2, 18239/3, 18239/4, 18267/10, 18267/11, 18267/12, 18267/13, 18267/14, 18267/15, 18267/16, 18267/17, 18267/18, 18267/21, 18267/22, 18267/24, 18267/25, 18267/27, 18267/28, 18267/3, 18267/4, 18267/5, 18267/6, 18267/7, 18267/8, 18267/9, 18311, 18318, 18350/1, 18350/2, 18351/1, 18351/2, 18353/2, 18355, 18370, 18371/1, 18371/2, 18379, 18380/3, 18380/4, 18388, 18389, 18391/11, 18391/12, 18391/13, 18391/2, 18391/3, 18391/4		
145	45926	Flórián tér és környéke, Aquincum 2-3. századi legióstábora	16998/12, 16998/13, 16998/14, 16998/15, 16998/16, 16998/2, 16998/3, 16998/4, 16998/5, 16998/6, 16998/7, 16998/8, 16998/9, 17090, 17208, 17286/1, 17286/2, 17286/3, 17720, 17725/1, 17725/2, 17725/7, 17806, 17824/10, 17824/11, 17824/12, 17824/2, 17824/3, 17824/8, 17824/9, 17866, 17867, 17868, 17876, 17898, 17910, 17911, 17913/1, 17913/2, 17914/2, 17914/4, 17914/5, 17914/6, 17920/2, 17926, 17927,	649325 244433 (EOV, 65-231)	nyilvántartás

			17928, 17929/15, 17929/16, 17929/2, 17992, 18007/2, 18015, 18018, 18019, 18020, 18021, 18022, 18023, 18024/10, 18024/11, 18024/12, 18024/13, 18024/17, 18024/18, 18024/19, 18024/20, 18024/21, 18024/3, 18024/5, 18024/6, 18024/7, 18024/9, 18028, 18059, 18065/2, 18066, 18068, 18075/10, 18075/11, 18075/12, 18075/13, 18075/2, 18075/3, 18075/4, 18075/5, 18075/6, 18075/7, 18075/8, 18075/9, 18105, 18106/1, 18106/2, 18106/3, 18131, 18134, 18135/10, 18135/12, 18135/16, 18135/17, 18135/18, 18135/19, 18135/20, 18135/21, 18135/22, 18135/23, 18135/6, 18135/7, 18135/8, 18135/9, 18136/1, 18136/2, 18143, 18239/1, 18239/2, 18239/3, 18239/4, 18267/10, 18267/11, 18267/12, 18267/13, 18267/14, 18267/15, 18267/16, 18267/17, 18267/18, 18267/21, 18267/22, 18267/24, 18267/25, 18267/27, 18267/28, 18267/3, 18267/4, 18267/5, 18267/6, 18267/7, 18267/8, 18267/9, 18311, 18318, 18350/1, 18350/2, 18351/1, 18351/2, 18353/2, 18355, 18370, 18371/1, 18371/2, 18386/4, 18387, 18388, 18432, 18441, 18442, 18659, 18661, 18662, 18663, 18664, 18666/1, 18666/2, 18666/3, 18706/1, 23799		
196	55846	Helytartói palota és környezete	18386/4, 18386/5, 18386/6, 18386/9	650124 244527 (EOV, 65-231)	nyilvántartás
226	55987	Óbudai rakpart 39-55 előtt	18387, 18388, 18389, 18391/11, 18391/2, 18391/8	649996 244765 (EOV, 65-231)	nyilvántartás
293	56511	Folyamőr utca 9- 13.	18380/3, 18380/4, 18388, 18391/11, 18391/6, 18391/7	649936 244859 (EOV, 65-231)	nyilvántartás

8. táblázat: Budapest III. kerületi Waterfront City és az Óbudai-sziget közötti hídkapcsolat tervezése által érintett nyilvántartott és egyedileg védett régészeti lelőhelyek összefoglaló táblázata

Az érintett örökségi elemek számbavétele és állapotuk ismertetése kapcsán fel kell hívni a figyelmet arra az általános szabályra, amely szerint a régészeti lelőhelyek pontos kiterjedése pusztán felszíni vizsgálatokkal (pl. terepbejárás) csak hozzávetőlegesen állapítható meg, továbbá a felszíni lokalizációt erőteljesen korlátozó tényezők (pl. vegetáció, beépítés, elfedés, stb.) miatt a régészeti érintettség meghatározásánál gyakran csak a korábbi, vegetáció-mentes időszakban végzett megfigyelésekre támaszkodhattunk. Fontos továbbá kiemelni, hogy a régészeti lelőhelyek helyzete és kiterjedése a jövőbeni régészeti kutatások eredményei alapján módosulhat.

2) A rendezés során tervezett változások hatáselemzése

2.1) A települési értékleltárban szereplő elemek vonatkozásában releváns rövid és középtávon tervezett változások ismertetése

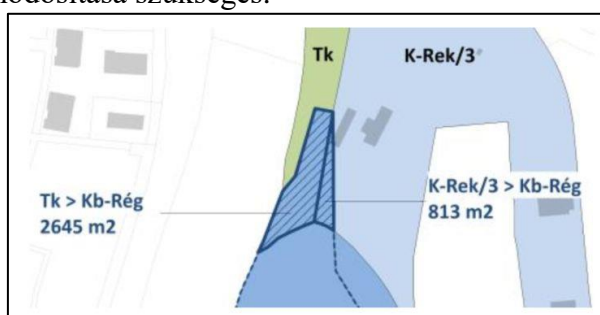
2.1.1. A jelenlegi állapot és terület-felhasználás a régészeti örökség összefüggésében

A tervezett gyalogos híd a Waterfront City komplex ingatlanfejlesztés területén a védett, volt szeszgyári főépület déli oldalán létesülő központi térről indul, a HÉV, a rakparti út és a Duna mellékága felett átívelve éri el az Óbudai-szigetet. A híd az Óbudai-sziget egykori hajógyári területén az ú.n. „Kis-sziget” részén érkezik meg a korábban állami, jelenleg a Petőfi Kulturális Ügynökséghez tartozó 18386/4 hrsz-ú telek északi részén.

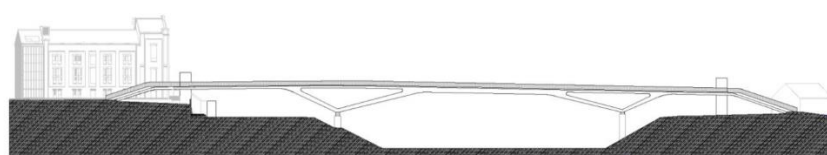
A tervezett gyalogos híd keleti pontja a 18386/4 hrsz-ú telek területére esik, mely egyben a Hadrianus-palota romjait is rejt, ezért jelentős része régészeti bemutató terület övezetbe (Kb-Rég) van sorolva. A híd érkezési pontjának szűkebb környezete jelenleg három övezetbe, részben a fenti Kb-Rég, részben természetközeli övezetbe (Tk), részben pedig különleges, beépítésre szánt rekreációs övezetbe (K-Rek/3) tartozik.

2.1.2 Változtatási szándékok

A tervezett gyalogos híd megvalósítása érdekében a Budapest Főváros Településszerkezeti Terv (TSZT), a Budapest Főváros Rendezési Szabályzat (FRSZ), Óbuda-Békásmegyer Építési Szabályzat (ÓBÉSZ), a Duna-parti Építési Szabályzat (DÉS) és a Duna-parti Kerületi Építési Szabályzat (DKÉSZ) módosítása szükséges.

9. kép: Területfelhasználás határok/övezethatárok módosítása az Óbudai-sziget területén

Javasolt környezetalkotás a tervezett hidkapcsolat környezetében, oldal és hosszszelvény kialakítás
forrás: Waterfront City gyalogos híd terv | Hajnal Építész Stúdió Kft. (2024)

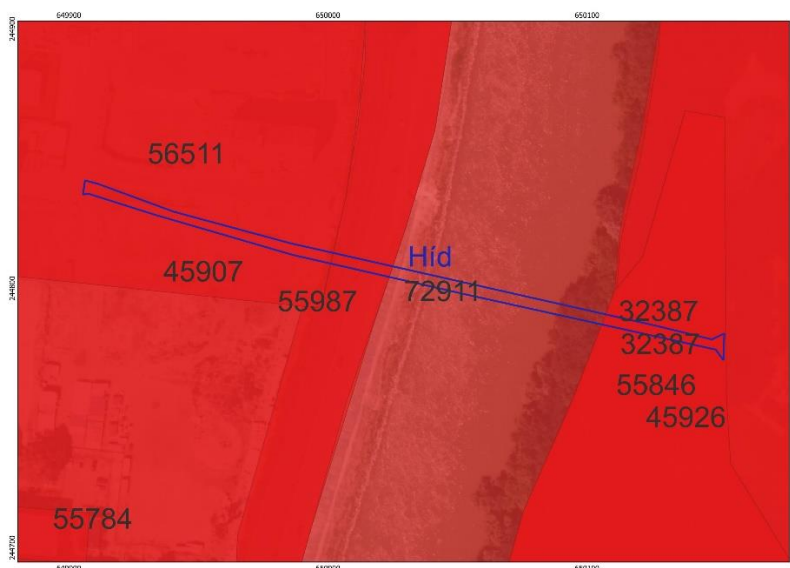
10. kép: A gyalogos híd telepítési tanulmányterve

A tervezett gyalogos híd esetében szükségszerű a közhasználatú megközelíthetőség biztosítása, a hídfők közhasználatú területként való kialakítása. A budai oldalon a Waterfront City 18380/9-hrsz-ú ingatlana szolgál a híd indulópontjaként. A tervezett gyalogos híd Óbudai-szigeten lévő érkezési pontja a 18386/4 hrsz-ú telek északi részén adódik.

A javasolt módosítás három területfelhasználást/övezetet érint. 18386/4 hrsz-ú telek egésze Kb-Rég régészeti bemutató terület területfelhasználásba kerül, a Tk területfelhasználás és a K-Rek/3 csökken. A területfelhasználás/övezet módosítása nem jár beépítésre szánt terület növeléssel. A gyalogos híd megvalósítása érdekében a tervlapokon „tervezett Duna-híd” jelöléssel feltűntetésre kerül.

2.2 Változtatási szándékok hatásai a régészeti örökségre

A tervezett változtatási szándékok 55987 és 56511 számon nyilvántartott, valamint 32387, 45907, 45926 és 55846 számon nyilvántartott, egyedileg kiemelten védett régészeti lelőhelyeket érintenek.

11. kép: A híd fejlesztéssel érintett terület (kék) és a régészeti lelőhelyek (piros)

A híd építését lehetővé tevő területfelhasználási/övezeti módosítások, vagyis hogy a Kb-Rég régészeti bemutató terület területfelhasználás kiterjesztésre kerül, pozitív irányú változás. A régészeti bemutató terület területfelhasználás önmagában elősegíti az örökségvédelmi intézkedések érvényesülését és kijelöli a fejlesztések jövőbeni irányát. Az is előnyös, hogy a híd területe a helytartói palota területével azonos területfelhasználásba kerül, ezért a híd kiviteli tervezésének integrálódnia szükséges a kiemelten védett régészeti lelőhely jövőbeli hasznosításának és egyelőre részleteiben nem ismert rekonstrukciós terveihez.

3. Értékvédelmi terv

Az értékleltárban szerepeltetett értékek megőrzését biztosító általános szempontok és követelmények, valamint az önkormányzati feladatok meghatározása.

3.1. Az értékleltárban szerepeltetett régészeti értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények

A régészeti emlékek megmaradásának, feltárhatóságának, bemutathatóságának vagy pusztulásának lehetőségei a 2001. évi LXIV. törvény értelmében a régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban és eredeti összefüggéseikben kell megőrizni. A védelmükre irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző és csak szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenniük. Amennyiben a régészeti örökség elemeit eredeti összefüggésükből, a régészeti lelőhely területről valamely oknál fogva mégis el kell mozdítani, arra csak régészeti feltárás keretében kerülhet sor.

A régészeti leletek jelenleg elsősorban a földfelszín alatt vannak. Ezért a jelenlegi állapot fenntartása általában biztosítja a még bolygatatlan régészeti leletek eredeti összefüggésben való megőrzését. Amennyiben ez az állapot bármilyen földmunkával járó tevékenység végzése, vagy beruházás megvalósítása miatt változik, úgy a régészeti leletek szakszerű feltárására az állapotváltozást megelőzően, a földmunkákhoz ütemezve kell, hogy sor kerüljön.

Ha a feltárás során országos jelentőségű régészeti objektum kerül napvilágra, úgy annak konzerválását, eredeti helyén való megőrzését, az építési kiviteli tervekbe integrálva kell biztosítani.

Budapest III. kerületi Waterfront City és az Óbudai-sziget közötti hídkapcsolat tervezésének jelen szakaszában régészeti értékek megőrzését biztosító szempont, hogy a híd érkezési helyszíne az egyedileg kiemelten védett, 55846 számon nyilvántartott helytartói palota régészeti lelőhely jelenleg ismert épületétől északi irányban, kb. 100 méterre, a volt Golftanya parkolójánál, régóta használaton kívüli, de korábban vélhetően jelentősen bolygatott területre esik. A híd tervezésénél lényeges szempont, hogy a természeti és régészeti védelem alatt álló területet csak a minimálisan szükséges mértékben vegye igénybe.

3.2. Az önkormányzati feladatok meghatározása

3.2.1. Folyamatok iránya, visszafordíthatósága

A régészeti lelőhelyek jelenlegi hasznosításából eredő káros hatások (pl. beépítés, bolygatás, erózió, stb.) mérséklése vagy visszafordítása kizárólag az ingatlantulajdonos, a helyi önkormányzat és az örökségvédelmi szakemberek (hatóság, múzeum) konstruktív együttműködésével lehetséges. Ellenkező esetben visszafordíthatatlan károk keletkezhetnek, amelyek a kulturális örökség elemeinek részleges vagy teljes megsemmisüléséhez vezethetnek.

A híd megvalósítását lehetővé tevő övezeti, illetve területfelhasználási módosítás pozitív irányú változásnak tekinthető, mivel a Kb-Rég – régészeti bemutató terület kiterjesztésre kerül. E besorolás önmagában is elősegíti az örökségvédelmi intézkedések érvényesítését, továbbá kijelöli a térség fejlesztésének jövőbeni irányát. Előnyös, hogy a híd területe azonos területfelhasználási kategóriába kerül a helytartói palota területével, amelynek következtében a híd kiviteli terveinek illeszkedniük kell a kiemelten védett régészeti lelőhely jövőbeli hasznosítására és rekonstrukciójára vonatkozó koncepciókhoz.

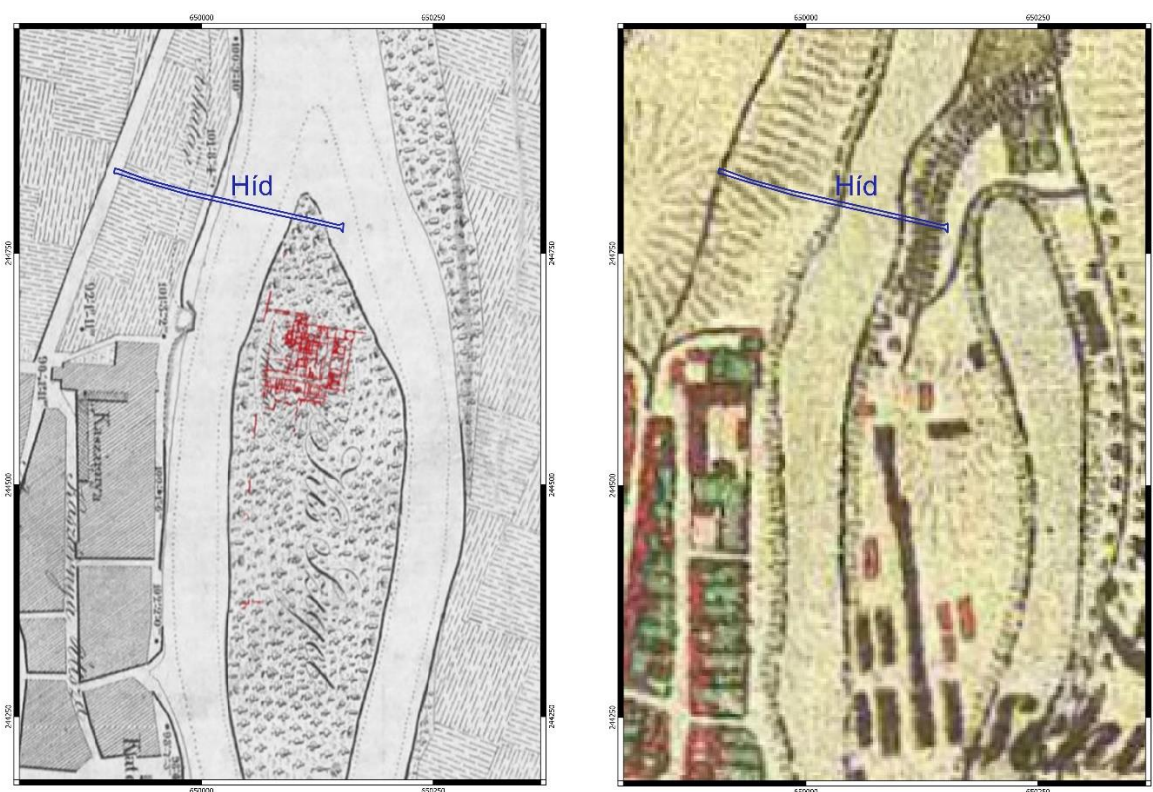
A híd megvalósítása azonban a régészeti lelőhelyen tartós és visszafordíthatatlan beavatkozásnak tekinthető, amelynek során az örökségvédelmi jogszabályok betartásával és a régészeti feladatellátás biztosításával kell törekedni a régészeti lelőhely károsodásának elkerülésére és mérséklésére.

3.2.2. Kárenyhítés lehetősége és költsége

A régészeti lelőhelyek fokozatos állagromlásának lassítása, megállítása csak a helyi önkormányzat, a szakemberek (területileg illetékes vármegyei kormányhivatal örökségvédelmi irodája, vármegyei múzeum) és az érintett magánszemélyek vagy vállalkozások együttműködésével lehetséges. Általánosságban kijelenthető, hogy a fejlesztési övezetben található régészeti lelőhelyeken tervezett beruházás megvalósulása esetén a régészeti emlékekben keletkező károk enyhítésére nincs, csupán megelőzésre van lehetőség. Ennek a törvény által előírt módja a régészeti lelőhely elkerülése, jogszabályi módon meghatározott módon való elfedése, vagy a beruházást megelőző terület feltárása.

A tervezett gyalogos híd keleti pontja nagy valószínűséggel a korábbi Kis-sziget északi csúcsának, később épített gáttal feltöltött területére esik (12. kép).

A Budapest III. kerületi Waterfront City és az Óbudai-sziget közötti hídkapcsolat megvalósításánál a kiviteli tervek készítése során is törekedni javasolt arra, hogy a természeti és régészeti védelem alatt álló területet műtárgyak elhelyezésével csak a minimálisan szükséges mértékben vegyék igénybe. A híd építésével érintett területen az örökségvédelmi elemekben várható károk enyhítésének egyedüli lehetősége módja a régészeti lelőhely érintett részének teljes felületű régészeti feltárása. A régészeti érintettség mértékének (pl. rétegsor vastagság) megállapításához Előzetes Régészeti Dokumentáció készítése szükséges.

12. kép: Óbudai Kis-sziget az 1840 és 1850 készült térképeken a római helytartói palota (piros) és a tervezett gyaloghíd (kék) feltüntetésével

További szempontok és vizsgálatok

Budapest Főváros Kormányhivatala Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztálya: FPH059/447-8/2025 Hiv. számú Budapest Főváros Településszerkezeti Tervének (TSZT), Budapest Fővárosi Rendezési Szabályzatának (FRSZ), III. kerületi Duna-parti Építési Szabályzat (DÉSZ) és Duna-parti Kerületi Építési Szabályzat (DKÉSZ) eseti módosítása a Hajógyári-szigetre átívelő új gyalogos híd megépítése érdekében – örökségvédelmi vélemény környezeti vizsgálat szükségességének és tartalmának meghatározásáról tárgyban 2025.05.16 dátummal kiadott előzetes tájékoztatásában felvett további szempontok és azok vizsgálata.

Örökségvédelmi szempontú társadalmi hasznosulás:

Fő szabályként a kiemelten egyedileg védett régészeti lelőhely területigényével járó beruházás kizárólag abban az esetben támogatható, amennyiben a megvalósításához örökségvédelmi érdek is kapcsolódik, vagyis a beruházás örökségvédelmi többletértéket is hordoz.

A tervezett gyalogos híd megvalósítása nem csupán közlekedési szempontból jelent előrelépést, hanem számottevő örökségvédelmi és társadalmi többletértéket is teremt. A beruházás révén a régészeti bemutató terület területhasználata kiterjesztésre kerül, amely elősegíti a kulturális örökség hosszú távú védelmét és bemutatathatóságát. A híd elhelyezkedése és kialakítása biztosítja a közhasználatú megközelíthetőséget, ezáltal a kiemelten védett lelőhely szélesebb nyilvánosság számára is elérhetővé válik.

A híd új bemutatási lehetőségeket teremt a régészeti értékek számára, hiszen a hídfők és környezetük információs pontokkal, tanösvényi elemekkel, valamint digitális interpretációs eszközökkel egészíthetők ki. A híd révén tematikus örökségi útvonalak hozhatók létre, amelyek a Waterfront City fejlesztési területét közvetlen kapcsolatba hozzák az Óbudai-sziget régészeti és természeti értékeivel.

Turisztikai szempontból a híd jelentős vonzerőt képvisel, hiszen egyedülálló módon kapcsolja össze a Duna-ág két partját, ezzel új rekreációs és kulturális lehetőségeket teremtve. Az attrakció hozzájárul Budapest kulturális örökségének nemzetközi láthatóságához is, különösen a római kori lelőhelyek bemutatásán keresztül. Társadalmi szempontból a híd fontos közösségi szerepet is betölt. A biztonságos és közvetlen gyalogos- és kerékpáros kapcsolat új rekreációs lehetőséget kínál a lakosság számára, erősítve a városrész élhetőségét. A kulturális örökség közvetlen elérhetősége és bemutatathatósága pedig jelentősen hozzájárulhat a helyi identitástudat formálásához, valamint a kulturális értékek iránti társadalmi felelősségvállalás erősítéséhez.

Összességében megállapítható, hogy a gyalogos híd megépítése komplex módon szolgálja az örökségvédelem, a bemutatathatóság, a turizmus és a társadalmi hasznosulás céljait, így a beruházás a fizikai infrastruktúrán túlmutató, hosszú távú értékteremtést jelent a budapesti kerület számára.

Víz alatti régészeti kutatás:

A jelenlegi tervek alapján a híd építése a Duna-meder tartósan víz alatti részét nem érinti, ezért víz alatti régészeti kutatása a tervezés jelenlegi állása szerint nem indokolt. A speciális kutatás lehetőségét és szükségességét az Előzetes Régészeti Dokumentáció jövőbeni készítése keretében a kiviteli tervek rendelkezésre állása esetén újból megvizsgálni javasolt.

4. Összefoglalás

A régészeti lelőhelyek az emberiség és a magyarság történetének, települési viszonyainak, életmódjának fontos bizonyítékai, ezért mindenki részéről elvárt a nemzeti kulturális örökség iránti megbecsülés, a régészeti értékek megóvása és az örökségvédelmi törvények tiszteletben tartása.

Budapest III. kerületi Waterfront City és Óbudai-sziget közötti gyalogos hídkapcsolat megvalósítása érdekében a Budapest Főváros Településszerkezeti Terv (TSZT), a Budapest Főváros Rendezési Szabályzat (FRSZ), Óbuda-Békásmegyer Építési Szabályzat (ÓBÉSZ), a Duna-parti Építési Szabályzat (DÉSZ) és a Duna-parti Kerületi Építési Szabályzat (DKÉSZ) módosítása szükséges.

Budapest III. kerületi Waterfront City és az Óbudai-sziget közötti hídkapcsolat tervezési területén összesen 6 régészeti lelőhely található, amelyek általános, illetve egyedi törvényi védelem alatt állnak. A tervezett változtatási szándékok 55987 és 56511 számon nyilvántartott, valamint 32387, 45907, 45926 és 55846 számon nyilvántartott, egyedileg kiemelten védett régészeti lelőhelyeket érintenek.

A települési szabályzatok híd megvalósítását lehetővé tevő övezeti, illetve területfelhasználási módosítása abban a tekintetben pozitív irányú változásnak tekinthető, hogy a Kb-Rég – régészeti bemutató terület kiterjesztésre kerül. E besorolás önmagában is elősegíti az örökségvédelmi intézkedések érvényesítését, továbbá kijelöli a térség fejlesztésének jövőbeni irányát. Előnyös, hogy a híd területe azonos területfelhasználási kategóriába kerül a helytartói palota területével, amelynek következtében a híd kiviteli terveinek illeszkedniük kell a kiemelten védett régészeti lelőhely jövőbeli hasznosítására és rekonstrukciójára vonatkozó koncepciókhoz. Másrészt azonban a híd jövőbeni építése bolygatással veszélyeztetheti az 55987 és 56511 számon nyilvántartott, valamint 32387, 45907, 45926 és 55846 számon nyilvántartott, egyedileg kiemelten védett régészeti lelőhelyeket.

Ezt elkerülendő és a jelen övezeti módosításon túlmenően a jövőbeni kiviteli tervek készítése során arra törekedni javasolt, hogy a régészeti lelőhelyekkel és egyedi védelem alatt álló területet műtárgyak elhelyezésével csak a minimálisan szükséges mértékben vegyék igénybe. Általánosságban fontos felhívni a figyelmet arra, hogy a törvényi szabályozás alapján régészeti lelet eredeti összefüggéséből csak régészeti feltárással mozdítható el. A régészeti feltárás költségei pedig azt terhelik, akinek a régészeti leletek eredeti összefüggésükből történő elmozdítása érdekében áll. Ennek pénz- és időbeli vonzatával minden esetben előzetesen, már a tervezés szakaszában számolni ajánlott, mivel a régészeti munkák tervezésének és a kivitelezésbe való ütemezésének elmaradása nagymértékben veszélyezteti a lelőhelyeket, ugyanakkor a nem megfelelően tervezett régészeti feladatellátás lassíthatja, vagy akár akadályozhatja is egy beruházás megvalósulását.

Másik fő szabály, hogy a Budapest III. kerületi Waterfront City és az Óbudai-sziget közötti hídkapcsolat megvalósítsa jogszabályban meghatározott nagyberuházás vagy kiemelt nagyberuházás, ezért az építési engedélyeztetéshez Előzetes Régészeti Dokumentációt (ERD) kell készíteni. ERD készítésére, valamint a nagyberuházások és kiemelt nagyberuházások esetén a megelőző régészeti feltárás elvégzése és egyéb régészeti feladatellátás biztosítására a Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Nemzeti Régészeti Intézet jogosult

Végezetül, amennyiben a régészeti lelőhelynek vagy régészeti érdekű területnek nem minősülő területen földmunkák során váratlan régészeti lelet vagy emlék kerül elő, úgy haladéktalanul értesíteni kell a Budapest Főváros közigazgatási területén régészeti feladatellátásra jogosult Budapest Történeti Múzeumot.

5. Nyilatkozat

Alulírott dr. Tankó Károly régész nyilatkozom, hogy a kulturális szakértői tevékenység folytatásának feltételeiről és a kulturális szakértői nyilvántartás vezetéséről szóló 416/2017. (XII. 18.) Korm. rendeletben meghatározott kulturális szakértői tevékenység folytatására jogosító szakértői engedéllyel, valamint a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet által meghatározott az örökségvédelmi hatástanulmány készítésre jogosultsággal rendelkezem.

Budapest III. kerületi Waterfront City és Óbudai-sziget közötti hídkapcsolat biztosítására készített örökségvédelmi hatástanulmány régészeti szakági rész, az összeállítás időpontjában rendelkezésre álló adatok alapján, az örökségvédelmi jogszabályokkal és a hatósági előírásokkal összhangban készült. A tervezett változtatásokra vonatkozó javaslatok és megoldások az örökségvédelmi jogszabályoknak és hatósági előírásoknak megfelelnek.

* * *

A jelen hatástanulmány a készítés időpontjában rendelkezésre álló adatok alapján készült! A nyilvántartott lelőhelyekről az Építési és Beruházási Minisztérium Építészeti Államtitkárság Építészeti és Műemlékvédelemért felelős Helyettes Államtitkársága vezet közhiteles nyilvántartást. Minden tervezett beruházás előtt javasolt a lelőhellyel való érintettségről időben meggyőződni! A hatástanulmány alapjául szolgáló tervek módosítása vagy a tervezési terület bővítése esetén új hatásvizsgálat szükséges!

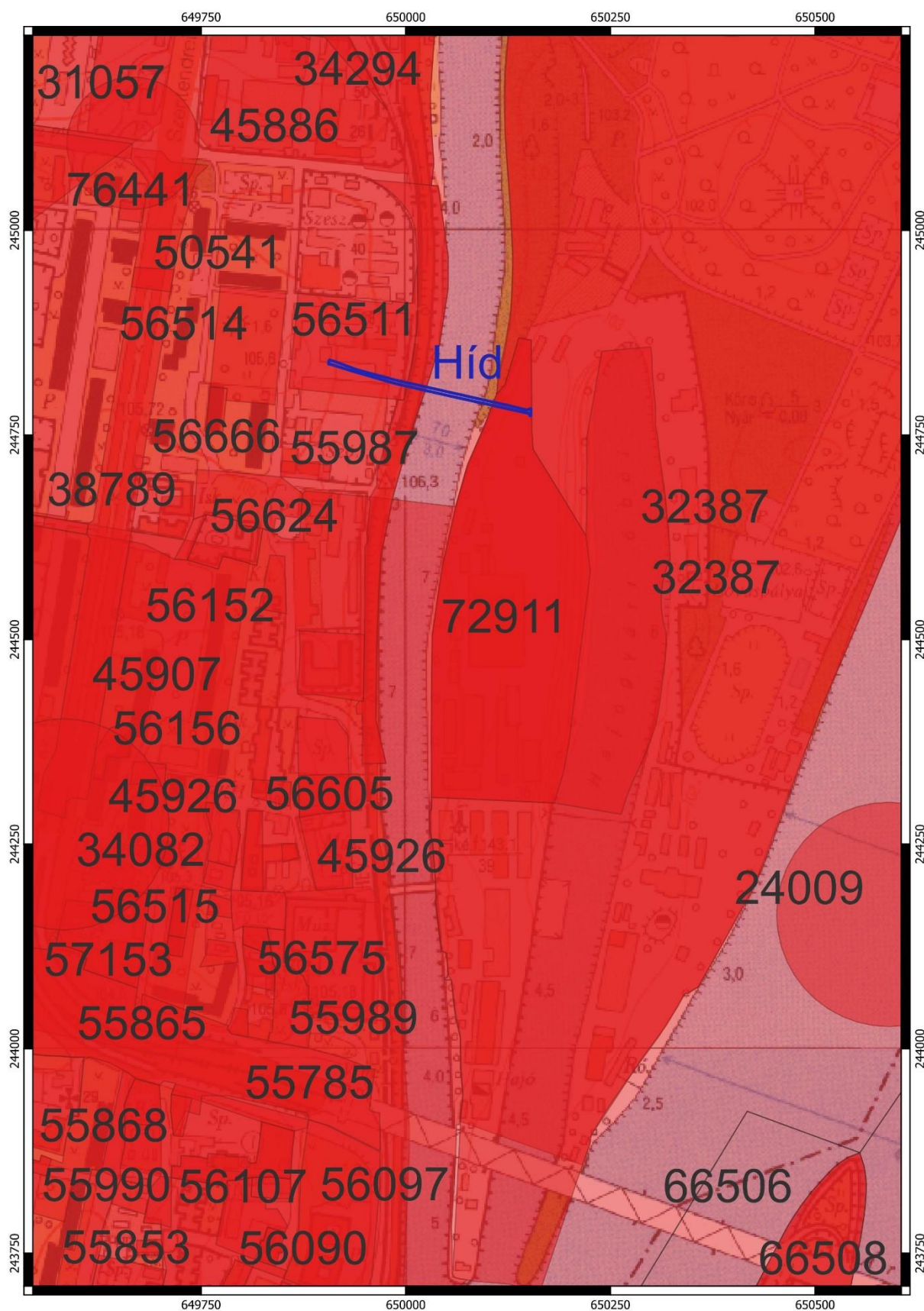
Budapest, 2025 szeptember 5.

Dr. Tankó Károly

régész, örökségvédelmi szakértő

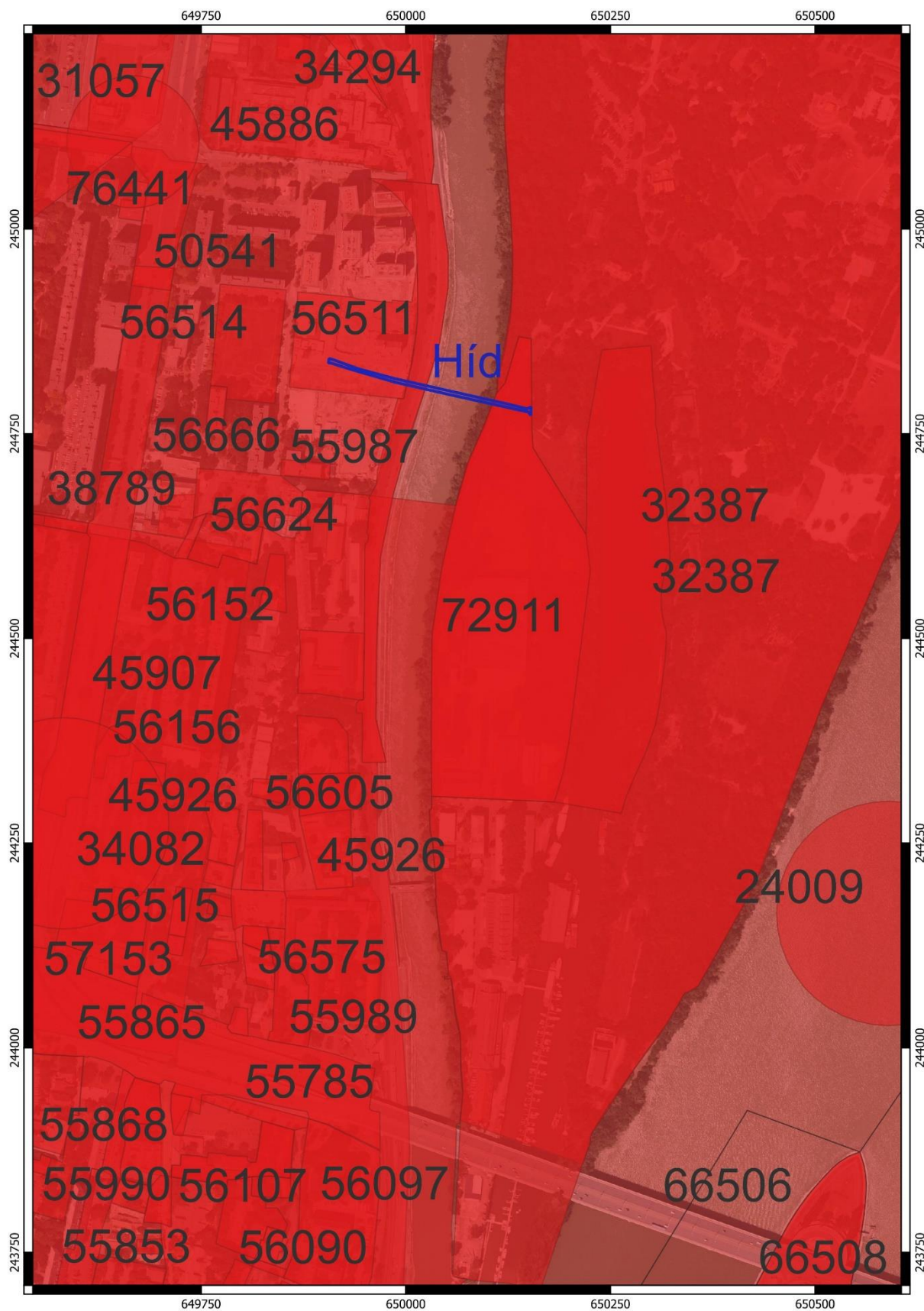
Szakértői engedély száma: OKM 289-5/2008

6. A régészeti lelőhelyek térképi ábrázolása

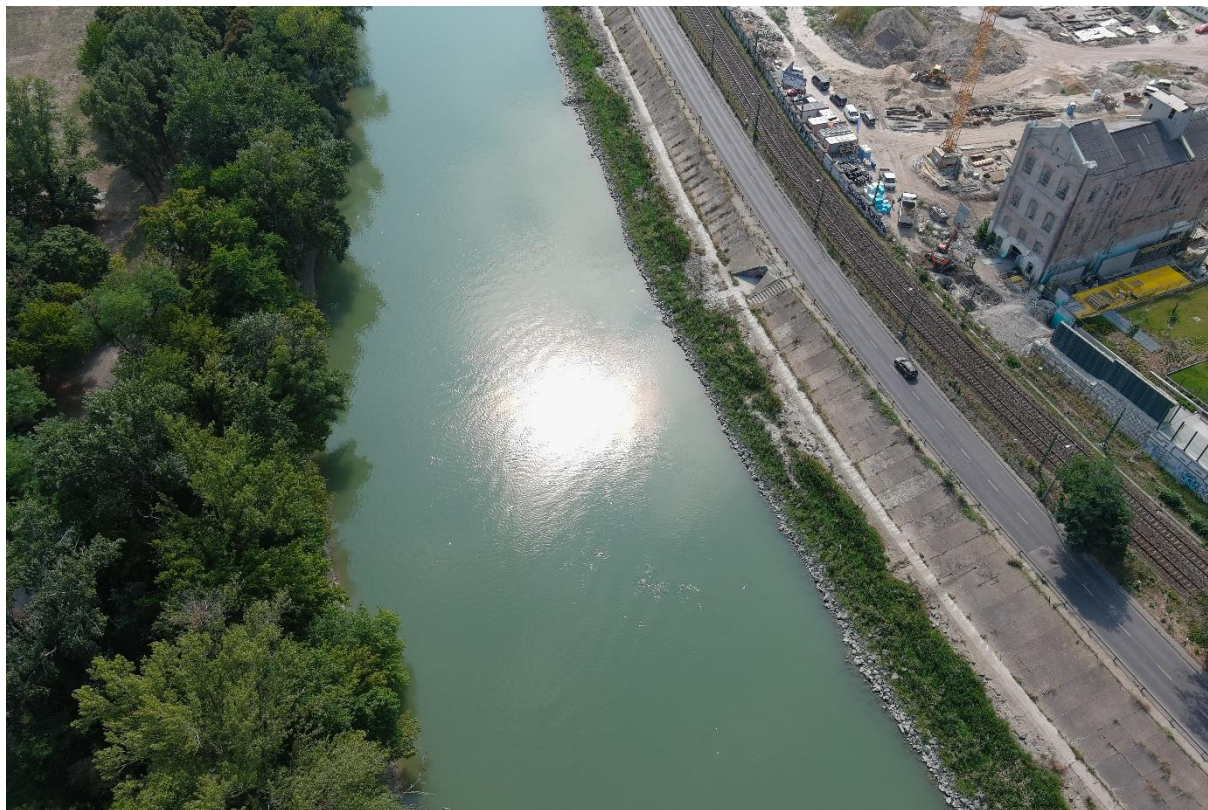

1. térkép: Régészeti lelőhelyek (pirossal jelölve) és a tervezett gyalogos híd (kék) EOV térképszelvényeken

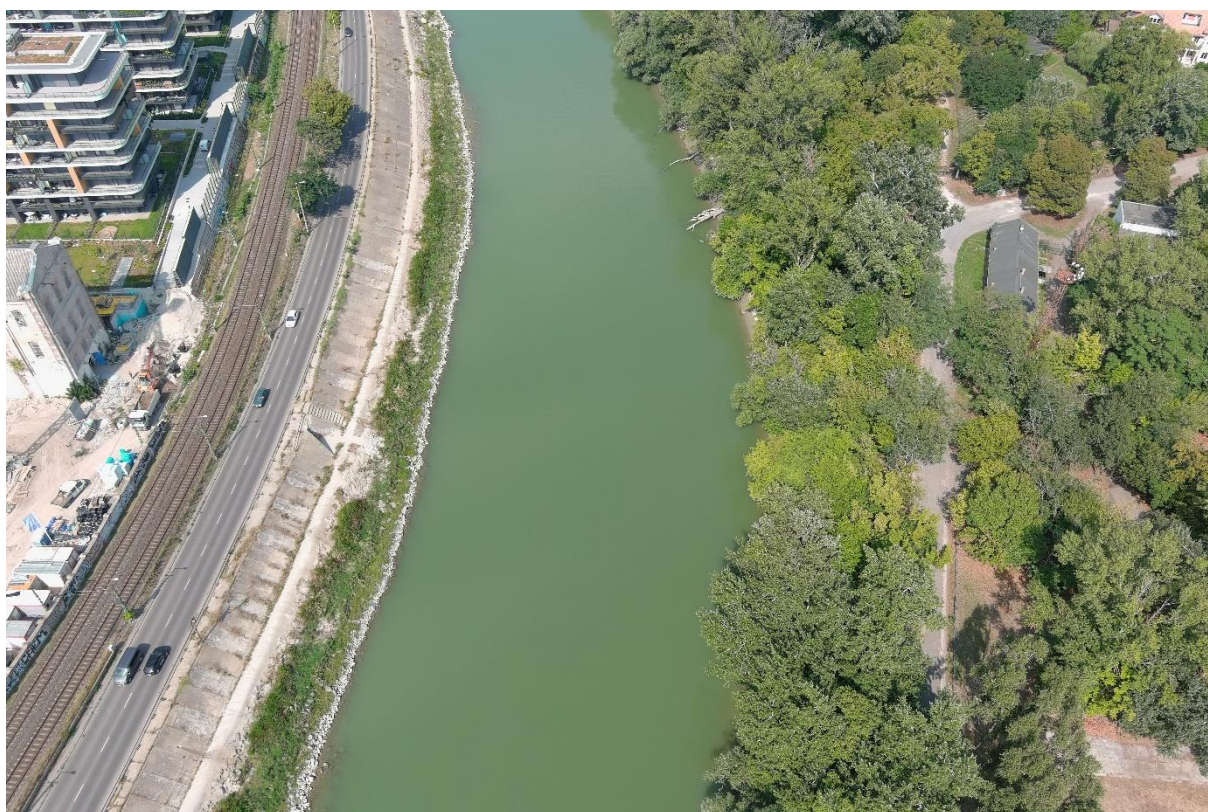
2. térkép: Régészeti lelőhelyek (piros) és a tervezett gyalogos híd (kék) hrsz-os alaptérképen

7. Fényképek

1. fénykép: a tervezési terület jelenlegi állapota

2. fénykép: a tervezési terület jelenlegi állapota

3. fénykép: a tervezési terület jelenlegi állapota

4. fénykép: a tervezési terület jelenlegi állapota

8. Hatályos örökségvédelmi jogi szabályozás rövid ismertetése

II.1. A régészeti lelőhelyekre, a régészeti kutatásra és a régészeti leletekre vonatkozó főbb jogszabályok:

2001. évi LXIV. törvény a kulturális örökség védelméről

2001. évi LXXX. törvény a jogellenesen kivitt kulturális javak visszaszolgáltatásáról

2001. évi XXVIII. törvény a lopott vagy jogellenesen külföldre vitt kulturális javak nemzetközi visszaadásáról szóló, Rómában, 1995. év június hó 24. napján aláírt UNIDROIT Egyezmény kihirdetéséről

1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről **(különösen a 38-49. §)**

1996. évi LIII. törvény a természet védelméről (különös tekintettel a földvárak és kunhalmok néven itt védett tájlelméként szereplő lelőhelyekre)

1985. évi 21. törvényerejű rendelet a világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló, az Egyesült Nemzetek Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezete Általános Konferenciájának ülészakán Párizsban, 1972. november 16-án elfogadott Egyezmény kihirdetéséről

1979. évi 2. törvényerejű rendelet a kulturális javak jogtalan behozatalának, kivitelének és tulajdona jogtalan átruházásának megakadályozását és megelőzését szolgáló eszközökről szóló, az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezetének Közgyűlése által Párizsban az 1970. évi november hó 14. napján elfogadott Egyezmény kihirdetéséről

1957. évi 14. törvényerejű rendelet a kulturális javak fegyveres összeütközés esetén való védelme tárgyában Hágában, 1954. évi május hó 14. napján kelt nemzetközi Egyezmény, valamint az ahhoz csatolt jegyzőkönyv (a kulturális javak háború idején megszállott területről való kivitelének tilalma tárgyában) kihirdetéséről

149/2000. (VIII. 31.) Korm. rendelet a Magyar Köztársaság Kormánya és az Európa Tanács tagállamai között, 1992. január 16-án kelt, Valettában aláírt, a régészeti örökség védelméről szóló Európai Egyezmény kihirdetéséről

47/2001. (III. 27.) Korm. rendelet a muzeális intézményekben folytatható kutatásról

191/2001. (X. 18.) Korm. rendelet az örökségvédelmi bírságról

2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról

68/2018 (IV.9.) Korm. rendelet a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról

439/2013. (XI. 20.) Korm. rendelet a régészeti örökséggel és a műemléki értékkel kapcsolatos szakértői tevékenységről

416/2017. (XII. 18.) Korm. rendelet a kulturális szakértői tevékenység folytatásának feltételeiről és a kulturális szakértői nyilvántartás vezetéséről

3/2009. (II. 18.) OKM rendelet a muzeális intézményekre vonatkozó szakfelügyelet rendjéről

2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről. Ennek 177. § (3) szerint, aki a kulturális örökség védett elemeit, gondatlanul megsemmisít, megrongál, elvisz, áthelyez vagy elmozdít, szabálysértést követ el.

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről. Ennek 358.§ szerint, aki kulturális javak körébe tartozó tárgy, régészeti lelőhely vagy műemlék megsemmisítésével vagy

megrongálása, vagy veszélyeztetése büntetendő cselekmény: örökségvédelmi bírság kiszabásával jár, ill. bizonyos esetekben e cselekedet a BTK hatálya alá esik.

3.) Régészeti érdekű területek, továbbá valamely tevékenység során bárhol újonnan észlelt régészeti lelőhely előkerülése esetében:

Régészeti érdekű területnek számít minden olyan területrész, ahol régészeti lelőhely előkerülése várható vagy feltételezhető.

A 2001. évi LXIV. törvény 24. § (1) bekezdése szerint, ha az építési munka végzése során régészeti emlék kerül elő, a kivitelező köteles azt az építésügyi hatósághoz (járási hivatal vagy jegyző), valamint más hatáskörrel rendelkező hatósághoz haladéktalanul bejelenteni, és a lelőhelyet a hatósági intézkedésig érintetlenül hagyni.

Más szóval, amennyiben nem ismert és így hivatalosan nyilván nem tartott régészeti lelőhelyeken régészeti jelenség vagy lelet kerül elő, a végzett tevékenységet abba kell hagyni, és a helyszín vagy lelet őrzése mellett értesíteni kell a jegyzőt, aki a területileg illetékes múzeum és a hatóság szakmai bevonásáról köteles gondoskodni. A bejelentési kötelezettség a felfedezőt, az ingatlan tulajdonosát, az építtetőt és a kivitelezőt egyaránt terheli! A múzeum köteles a mentő feltárást haladéktalanul megkezdeni, és folyamatosan - az elvárható ütemben - végezni, az előkerült régészeti leletet ideiglenesen elhelyezni. A mentő feltáráshoz feltárási engedély nem szükséges. Ha a mentő feltárást nem lehet 30 nap alatt elvégezni, a hatóság ideiglenesen védetté nyilváníthatja a földterületet.

A nyilvántartásban nem szereplő régészeti lelőhelyben vagy az onnan származó leletekben okozott kár, illetve ezek megsemmisítése ugyancsak büntetendő cselekmény (BTK hatálya alá esik).

A hatóság a rendeletben foglalt esetekben és tartalommal örökségvédelmi hatástanulmány elkészítéséhez kötheti szakhatósági állásfoglalásának megadását. A 2001. évi LXIV. törvény alapján készítendő hatástanulmányok tartalmi követelményeit a 68/2018 (IV.9.) Korm. rendelet melléklete tételesen meghatározza. A tanulmány elkészíttetése a beruházót terheli és készítésére kizárólag a rendeletben feljogosítottak vállalkozhatnak. Az örökségvédelmi hatástanulmány régészeti szakterületi részét csak olyan személy készítheti, aki a 416/2017. (XII. 18.) Korm. rendeletben meghatározott feltételeket teljesíti. A hatástanulmány készítője jogosultságán túl arról is nyilatkozik, hogy a tervezett megoldás megfelel az örökségvédelmi jogszabályoknak és hatósági előírásoknak.